

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA OKTOBER 2022

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 23. 12. 2022

Končna redakcija: 23. 12. 2022

Pripravili: Marica Uršič Zupan in Katja Karlin Musulin

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za oktober 2022

Oktober so bile v odzivih občinstva v ospredju pripombe na vsebine, povezane s predsedniškimi volitvami ter z novembrskimi lokalnimi volitvami in referendummi. Število vseh odzivov (251) je bilo spet nad lanskim mesečnim povprečjem (193) in večje kot oktobra lani (136). Televizija s 102 odzivoma tokrat ni bila tako v ospredju kot v preteklih mesecih, na njen Informativni program (74 odzivov) je gledalce, poleg že omenjenih vsebin, zanimalo tudi, zakaj je TV Slovenija preklicala vabilo v Odmeve predsedniku vlade in zakaj slednji ni gostoval v Tarči dan kasneje. Na vprašanje gledalca, zakaj TV Slovenija 7. oktobra ni poročala o opozorilih o možnosti odpovedi delovnega razmerja 38 zaposlenim, je varuhinja pripravila posebno poročilo z mnenjem, ki je objavljeno kot Priloga.

Dve gledalki je zmotilo napovedano povečanje števila prenosov bogoslužij na TV Slovenija, nekaj odzivov je bilo na filmske vsebine. Strokovni sodelavci Moderne galerije so opozorili na konflikt interesov novinarja Uredništva oddaj o kulturi na TV Slovenija, ki pa ga je uredništvo hitro razrešilo. Ljubitelji športa so se odzvali na prekinitev prenosa rokometne tekme iz Prištine, gledalci kviza Vem! na njegova voditelja, gledalke oddaje Dobro jutro pa na vremenarki in na prispevek o užitnih krizantemah.

Na radijske vsebine je bilo 20 odzivov, nekaj na oddajo Intelekt na Prvem, poslušalca Vala 202 je zmotila navedba gostje v nedeljskem intervjuju, drugega pa delež hrvaške in srbske glasbe, a se je izkazalo, da ta znaša le dober odstotek vse tuje glasbe.

Več je bilo tudi odzivov na jezikovno kulturo, med njimi na rabo doktorskih nazivov in na izraz Barkovljanka/Barcolana za regato v Tržaškem zalivu.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM	5
Neporočanje o izdanih opozorilih zaposlenim 7. 10.	5
Dnevnik 3. 10.: O Ukrajini zgolj "skopa vestička"	7
Dnevnik 14. 10.: omemba nagrade predsedniškemu kandidatu	9
Zakaj ob koncu Slovenske kronike 15. 10. ni bilo napovedi Utripa?	12
Zakaj v Dnevniku ne poročate o napadu na poslanca?	12
Odmevi 26. 10. in Tarča 27. 10.: (Ne)gostovanje predsednika vlade	13
O novinarskih prispevkih in soočenjih pred predsedniškimi volitvami	16
Kresanje mnenj o oddaji Utrip 15. oktobra	17
O sestavi gostov v oddaji Arena 24. oktobra	19
Pohvala za strokovno vodenje posebne večerne volilne oddaje	21
Pohvala oddaji Intervju in voditeljici Vidi Petrovčič	21
Pohvala oddaji Utrip Marka Milenkovića	21
Kritike oddaj RTV Slovenija danes in jutri	21
Kritika voditeljema Dnevnika in Odmevov	23
»Nekateri voditelji poročil imajo preveč monoton, nekatere voditeljice pa previsok glas«	24
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	24
(Pre)več prenosov bogoslužij v letu 2023	24
Konflikt interesov novinarja	26
Pohvala oddaji Pričevalci	27
»Depresivni filmi tedna«	27
Pobuda: petkov večer naj bo namenjen retrospektivam filmov	28
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	28
Napovedovalki vremena v oddaji Dobro jutro: stil oblačenja in glas	28
»So krizanteme užitne ali nevarne?«	29
Dobro jutro: Zakaj tak podnaslov v rubriki o kazenskih postopkih?	30
»Slovenska popevka ni tretjerazredni šov«	31
Mnenje gledalke o vodenju kviza Vem!	31
IV. ŠPORTNI PROGRAM	31
Prekinjen prenos rokometne tekme 16. 10.	31
Zaradi postavitve kamere v dvorani ne moremo normalno spremljati tekme	32
V. SPLOŠNO	33
Napovednik Slovenske popevke: različne meje presojanja etičnih vsebin	33
Priporočilo vodstvu TV SLO za primerno umeščanje pasic z napovedmi oddaj	34
(Pre)pozna ura predvajanja nedeljske oddaje Intervju 23. 10.	35

Zakaj zamuda pri premieri tretjega dela dokumentarne serije Tajkuni	36
Mnenja o programu TV Slovenija	36
Pobuda gledalke: več oddaj, v katerih bi izobraževali starostnike	37
RADIO SLOVENIJA	38
I. RADIO PRVI	38
Intelekt 4. 10.: Nestrinjanje poslušalcev z izbiro gostov	38
Zakaj ob ponedeljkih ob 8.05 ni več Svetovalnega servisa?	38
Mnenja	39
II. VAL 202	42
Nedeljski gost 9. 10.: Gostja ni izražala diskriminatornih stališč	42
Preveč hrvaške in srbske glasbe?	43
Zakaj oddaje Zapisi iz močvirja ni med podkasti?	47
Kritika voditelja	47
MMC	48
I. NOVINARSKÉ VSEBINE	48
Se vse novice na teletekstu lektorirajo?	48
Poročanje o filmskih festivalih v Sloveniji	49
Neenaka obravnava županskih kandidatov?	49
II. UPORABNIŠKE VSEBINE	50
Pritožba na delo anonimnega administratorja in pohvala komentiranju na MMC	50
»Posredujte, prosim.«	53
Zakaj se komentarji pojavijo z zamikom oziroma jih sploh ne objavijo?	54
»Zahtevam, da me odblokirate«	54
Konec nadzora nad uporabniškim imenom	55
Pomotoma izbrisan komentar	56
RTV SLOVENIJA	56
I. JEZIKOVNA KULTURA	56
Zakaj dr. Logar in ne dr. Senčar?	56
Raba akademskih nazivov voditeljev, avtorjev, urednikov	58
Barkovljanka in/ali Barcolana	58
Odziv glede nepravilne rabe jezika v oddaji Utrip 15. 10.	62
II. OGLAŠEVANJE	63
Oglasi med soočenji prekinjajo tok misli gostov in gledalcev	63
III. VARUHINJA	64
Mnenja ob predlogu Evropskega akta o svobodi medijev	64
O medijski in informacijski pismenosti	64
Še zadnje vsebinske pripombe na PPN 2023	64
IV. SPLOŠNO	65

Kritika in opravičilo poslušalca ustvarjalcem.....	65
Zakaj TV Slovenija ni prenašala prireditve RTVSMO v Lutkovnem gledališču?	67
»Racionalnost dela na RTVS«	68
Mnenja o poročanju novinarjev o napadu na Niko Kovač	68
Neodzivnost odgovornih ob pritožbah glede neenake obravnave predsedniških kandidatov	69
PRILOGE	73
Priloga 1.: Poročilo o neporočanju o izdanih opozorilih zaposlenim 7. 10. 2022	73
STATISTIKA.....	80

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Neporočanje o izdanih opozorilih zaposlenim 7. 10.

Gledalca I. K. je zmotilo dejstvo, da TV Slovenija 7. oktobra ne v Dnevniku ne v Odmevih (niti naslednji dan v Dnevniku in Utripu) ni poročala o opozorilih o možnosti odpovedi delovnega razmerja, ki jih je tega dne od vodstva RTV Slovenija prejelo 38 zaposlenih.

»Upam, da si vzamete čas tudi za obravnavo in odgovor na vprašanja gledalca TV programa o vsebini, ki je začuda NI v informativnih oddajah. Pa bi po mojem vedenju in mnenju morala biti.

Ali je normalno, da javna TV Slovenija ne v okviru informativnega programa na prvem in drugem TV programu ne poroča o množičnem podeljevanju opominov pred prekinitvijo delovnega razmerja zaposlenim na RTV Slovenija. Da ne poroča ne v Dnevniku (7., urednica Tadeja Anžlovar), ne v Odmevih (urednica Rosvita Pesek, voditelj Luka Svetina), ne naslednji dan (urednica Dnevnika Vesna Pfeiffer), ko se je situacija že povsem izrisala, ne v Utripu (Andreja Lešnik), pa čeprav so med »nagrajenci« tudi avtorji Utripa. Samocenzura ali (ne)dopustno »urednikovanje«? Ali je prepovedano, da bi se poročalo o dejanjih znotraj RTV, ki jih zabeležijo skoraj vsi mediji? Je normalno, da se ob tem recimo v Odmevih ne sproži že zaznano vprašanje, da se lahko takšni opomini delijo čisto brez pravih kriterijev, kajti prizadeti nimajo možnosti pravnega varstva? Ali pa, da pravni strokovnjak pove, ali je prav, da dobijo opomine tudi za dejanje, ki se je zgodilo več kot 30 dni nazaj. Je res skrbno urednikovanje, da so se v Panorami raje ukvarjali recimo s cenami vozovnic za smučanje na Kopaoniku, verjetno ni presenetljivo in nima smisla spraševati Varuhinje.

TV Slovenija se ni zdelo posredovati novice, ki jo je povsem korektno opisala recimo STA, pa MMC /.../ To, da so bili opomini podeljeni, je informacija sama po sebi! /.../ Ali je prav, da se je TV Slovenija odločila objavo novice, da je vodstvo RTV kaznovalo svoje zaposlene z opomini, in ki so jo objavili praktično vsi mediji, zadržati za tri dni?!«

Odgovor varuhinje:

V [Pravilniku o delovanju varuha](#) sicer piše, da varuh obravnava vloge, ki se nanašajo na objavljene programske vsebine. Vendar je ta dikcija zapisana nekoliko nerodno. Iz celotnega pravilnika je namreč razvidno, da je namen pravilnika omejiti varuha na presojo preteklega programa RTV Slovenija in mu s tem preprečiti, da bi z angažmajem za prihodnje vsebine posegal v novinarsko, uredniško in medijsko avtonomijo. Obravnava vsebine, ki ni bila objavljena, pa ne sodi v to, temveč v že (ne)objavljene vsebine. Zato vzamem v obravnavo tudi takšne vsebine in bom to storila tudi v vašem

primeru. Seveda pa moram, skladno s pravilnikom, pred odgovorom pridobiti odzive vseh vpletenih programskih ustvarjalcev.

Za zdaj lahko zapišem le na splošno, da vsebine, ki se nanašajo na RTV Slovenija, ne smejo biti obravnavane drugače kot ostale vsebine, ki so v javnem interesu.«

Varuhinja je pridobila odgovore urednic Dnevnika in Odmevov (7. in 8. 10. 2022) ter avtorice Utripa 8. 10. 2022. Po skrbni presoji konteksta dogajanja in prispevka je v **sklepnem MNENJU** zapisala:

»Skladno z uredniškimi merili in poklicnimi standardi bi bilo, da bi TV Slovenija v petek, 7. 10. 2022, poročala o opozorilih 38 zaposlenim o možnosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Skladno s poklicnimi merili in standardi bi bilo, da bi to storila v Dnevniku. Ker se to ni zgodilo, kar je uredniški zdrs urednice Dnevnika, bi bilo skladno z uredniškimi merili in poklicnimi standardi kratko vest o tem objaviti isti dan v Odmevih. Tudi to se ni zgodilo, kar je drugi uredniški zdrs.

Sklicevanje obeh urednic na celovitost obveščanja, ki jo terjajo poklicna merila, je upravičeno le deloma, saj bi celovitost lahko zagotovili s pričakovanim nadaljnjim poročanjem v naslednjih dneh. Naslednji dan je bilo za objavo prepozno, saj se ta dan ni zgodilo nič novega, kar bi opravičevalo uvrstitev v osrednjo dnevno-informativno oddajo, zato **je urednica Dnevnika v soboto, 8. 10., ki tega ni storila, ravnala pravilno. Uvrstitev v Utrip bi bila teoretično primerna** in skladna z uredniškimi in novinarskimi standardi (saj je Utrip namenjen pregledu celotnega tedna), vendar je avtorica Utripa primerno pojasnila, da je bilo **zaradi časovnice nastajanja oddaje to dejansko neizvedljivo**, poleg tega je primerno presodila, da bi bila umestitev zgolj kratke vesti v tedensko oddajo, čeprav o tem ni bilo ničesar v nobeni dnevni oddaji, neprofesionalna.

Glede teže uredniških zdrsov urednic Dnevnika in Odmevov 7. 10. pa velja dodati, da po teži ni šlo za hud zdrs, saj ni šlo za spregled najpomembnejšega ali drugega najpomembnejšega dnevnega dogodka, temveč za enega od dogodkov, ki so se ta dan potegovali za čas v zadnjih dveh informativnih oddajah na TV Slovenija.«

Na koncu je dodala:

»Ob tem se je znova pokazalo, v kakšnem precepu so zaposleni na RTV Slovenija, ko poročajo ali odločajo o poročanju, povezanem z RTV Slovenija. Precep je logičen in se mu ni mogoče izogniti. Po novinarskih kodeksih bi moral vsakdo, ki je vpleten v dogodke, o katerih poroča, in je v konfliktu interesov, javnosti to razkriti ali se iz poročanja izločiti. Za zaposlene na RTV Slovenija je seveda vsem očitno, da so neposredno ali posredno povezani z marsičim, kar se dogaja na RTV. Obenem pa je seveda tudi gledalcem jasno, da se iz poročanja o dogajanju v lastni hiši ne morejo izločiti, saj o tem dogajanju ne

morejo poročati novinarji drugih medijskih hiš, temveč oni sami. Enako velja za urednike. Tudi Pravilnik o poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija na eni strani v točki 1.2 določa nepristranskost kot temeljno vrednoto v vseh programih RTV Slovenija, »ki ji je kot javnemu zavodu zaupano poslanstvo objektivnega obveščanja javnosti«. Po drugi strani pa isti pravilnik v točki 1.5, ki govori o odgovornosti, tudi zavezuje RTV Slovenija, da poroča o vsem dogajanju doma in na tujem in tudi o dogajanju na RTV Slovenija.

Da je to zelo zahtevna naloga, še posebej v letu, kot je 2022, ki je izjemno nabito z dogajanjem na RTV, kažejo tudi zapisi vseh treh urednic. Pri tem je razveseljiv zapis urednice T. Anžlovar, da je pri »doziranju« obveščanja o RTV Slovenija pri omejenih dolžinah oddaj ključno, **katere teme so pomembnejše za gledalce**. Prav to, **vidik gledalcev, bi moral biti vedno ključen pri odločanju, ali objaviti vsebino o RTV ali ne**.

Še odgovor gledalcu na uvodoma zastavljeni vprašanji: »Samocenzura ali (ne)dopustno »urednikovanje«? Je prepovedano, da bi se poročalo o dejanjih znotraj RTV, ki jih zabeležijo skoraj vsi mediji?« Iz odgovorov obeh petkovih urednic in avtorice sobotnega Utripa izhaja, da **ni šlo ne za samocenzuro, niti za kakršno koli prepoved, temveč za njihove avtonomne odločitve, ki so jih sprejele povsem samostojno.**«

Celotno Poročilo o neporočanju o izdanih opozorilih zaposlenim 7. 10. 2022 je objavljeno kot **Priloga 1** na strani **73**.

Dnevnik 3. 10.: O Ukrajini zgolj "skopa vestička"

Gledalec **M. G.** je izrazil nezadovoljstvo ob gledanju Dnevnika 3. oktobra, saj naj bi v njem zasledil zgolj »skopo vestičko«, povezano z vojno v Ukrajini:

»Gledal sem Dnevnik danes, 3. 10. 2022, ob 19. uri. Ne zanima me vse in preskočil sem prve informacije. Želel sem informacijo o napredovanju ukrajinske vojske in njenih uspehih na vzhodu Ukrajine. Nič nisem slišal, še manj videl. Skopa "vestička". Zakaj tako? Zakaj ni daljšega prispevka? Zakaj ni slik? Poglejte naše sosede, kaj pokažejo. Sprašujem se, koga ščitite. Komu želite ugajati? Sprašujem, ali Putinu in njegovi držji. Živim v EU, v srednji Evropi. Plačujem RTV-prispevek, gledam pa TV programe sosednjih držav, ker na "moji" TV ne dobim informacij, ki jih želim /.../ Želim odgovor, korekten in obrazložen. Plačujem vas, plačujemo vas.«

Varuhinja je pripombe gledalca brez njegovih osebnih podatkov posredovala uredništvu zunanjepolitičnih oddaj, iz zunanjepolitičnega uredništva pa je ob posredovanju urednice odgovorila kar avtorica prispevka o Ukrajini v Dnevniku **Marta Razboršek**:

»Avtorica včerajšnjega prispevka o dogodkih v Ukrajini in Rusiji sem bila jaz – Marta Razboršek. O tem ni bila objavljena novica, objavljen je bil prispevek. Z napovedjo, ki je del vsebine napovedala. Torej, da je Putinove priključitve dveh samooklicanih republik - doneške in luganske - ter dveh oblasti – hersonske in zaporoške – po ustavnem sodišču soglasno podprla дума. V napovedi je bilo tudi rečeno, da je ukrajinski predsednik Zelenski povedal, da ukrajinske sile napredujejo na vzhodu in jugu države.

Na začetku prispevka, ki je nadaljevanje napovedi, je bil nato na kratko predstavljen ruski del - rezultat glasovanja in zanimiva napoved tiskovnega predstavnika Kremlja, Peskova, da se bodo v obeh priključenih oblasteh, hersonski in zaporoški, s prebivalci posvetovali, kje naj poteka meja. Da mednarodna skupnost tega ne podpira, je podkrepila izjava ameriške veleposlanice v Združenih narodih. Takoj za tem je bilo povedano, da ukrajinske sile na priključenih ozemljih napredujejo. Sledila je izjava predsednika Zelenskega o napredovanju na vzhodu države, v doneški regiji. In nato stavek, ki je povedal, da napredujejo tudi v hersonski, kar je potrdil tudi ruski vojaški predstavnik na tem območju. Povedala sem tudi, da je vojni invalid zbral 16 tisoč evrov za pomoč ukrajinski vojski. Opozorila sem na grožnjo čečenskega borca Kadirova z uporabo jedrskega orožja in objavila izjavo Peskova, ki je povedal, da glede tega vse piše v ruski vojaški doktrini. Povedala sem tudi, da je Ukrajina dobila prvo vojaško ladjo v Turčiji, kamor se zatekajo tudi Rusi, ki ne želijo biti mobilizirani. Opozorila sem še, da je Peskov dejal, da je Rusija t. i. vojaško operacijo v Ukrajini začela tudi zaradi možnosti priključitve Ukrajine zvezi Nato, predstavila pa tudi njegovo obtožbo ZDA za miniranje plinovoda Severni tok. Zaključila sem z opozorilom Mednarodne agencije za energijo, naj Evropa varčuje plin, sicer bo čez zimo ostala brez njega.

Menim, da je bilo zajeto skorajda vse, kar je bilo včeraj v zvezi z dogajanjem v Ukrajini pomembno. V eni minuti in 47-ih sekundah.

Gledalec je verjetno z našimi sosedi mislil Hrvate, ki imajo še enkrat toliko dolg Dnevnik kot mi. Tudi mi smo v preteklosti imeli daljšega, a so ga s PPN-jem za leto 2022 skrajšali. Delno so napako odpravili s podaljšanjem za tri minute, a še vedno je z napovednikom vred dolg 23 minut, dogodkov, ki kličejo po objavi, pa je veliko. Zato vsak dan posebna analiza ukrajinskega napredovanja na zasedenih ozemljih ne pride v poštev. Osebnostno menim, da bi se tega gledalci tudi zasitili. Upam, da bo moje pojasnilo zadostovalo in da ga tudi pošljete gledalcu.«

Varuhinja si je podrobno ogledala Dnevnik, ki je bil na sporedu 3. 10., in zapisala **MNENJE**:

»Uredništvo je, glede na težo in pomen vseh dogodkov tega dne, povezanih z vojno v Ukrajini, odmerilo v Dnevniku tej temi primeren prostor in čas objave. Tudi dolžina prispevka (1.47') je bila za Dnevnik kar dolga, morda bi mu lahko dodali še 30 ali 40 sekund, če bi bil Dnevnik daljši.

Avtorica prispevka je primerno poudarila vse pomembne dogodke dneva, ozadja in povezano dogajanje, prepletenost vsega dogajanja in vse povedala zgoščeno ter na

način, razumljiv najširši javnosti, kar pri tako obsežnem in kompleksnem dogajanju ni enostavno.

Razumem pa tudi pričakovanja vas gledalcev, da ste o tako pomembnem dogajanju v Ukrajini, ki vpliva tudi na nas, seznanjeni še bolj poglobljeno in vsestransko. Za to so tudi v dneh, ki so sledili, večkrat poskrbeli v Odmevih, kjer so gostili več strokovnjakov in poznavalcev dogajanja v Ukrajini, v Dnevniku in drugih informativnih oddajah v naslednjih dneh je bilo tudi več poročil o napredovanju ukrajinske vojske.

Vsekakor pa bi bilo te vsebine možno še bolj poglobiti v specializirani oddaji za mednarodne odnose, kakršna je bila Globus. Te žal že od začetka leta ni na sporedu, po napovedih direktorja TV Slovenija pa naj bi se vrnila v letu 2023. Vrnitev oddaje sem pozdravila tudi kot varuhinja pravic gledalcev, saj prav takšna specializirana oddaja omogoča poglobljene analize pomembnega dogajanja po svetu. To sem poudarila tudi ob predstavitvi priporočil za Programsko-produkcijski načrt za leto 2023.«

Dnevnik 14. 10.: omemba nagrade predsedniškemu kandidatu

Gledalka Š. T. se je odzvala na voditelja in vsebino Dnevnika 14. oktobra (TV SLO 1, 18.57), v katerem so, med drugim, omenili nagrado predsedniškemu kandidatu Anžetu Logarju:

»Voditelj petkovega, 14. 10. 2022, TV dnevnika je milo rečeno obupen. Slaba dikcija, nastop, popolnoma nesuveren. Navijaški z omembo junijske nagrade Logarju takoj po prispevku o predsedniškem soočanju. Neposredno sporočilo, koga bi bilo treba voliti. Popolna politizacija ... Ogorčena sem nad nivojem osrednjega Dnevnika.«

Odgovor varuhinje z MNENJEM:

»Najlepša hvala za poslano mnenje o Dnevniku 14. 10. Glede »navijaškosti« voditelja zaradi novičke o nagradi A. Logarju pojasnujem, da voditelj Dnevnika ne odloča o tem, katere vsebine, tudi kratke novičke, bodo uvrščene v Dnevnik. To je pristojnost dnevnega urednika, ki se o tem praviloma dogovori še z urednikom notranjepolitičnih in gospodarskih oddaj ter urednikom dnevnoinformativnih oddaj. Pri vesteh, ki so povezane s tujino, pa še z urednico zunanjepolitičnega uredništva. Voditelju torej »navijaštva« in politizacije ne moremo pripisati.

Je pa tudi mene nekoliko zmotila omemba nagrade predsedniškemu kandidatu, zato sem dnevnemu uredniku Dnevnika 14. 10. Jaki Elikanu poslala naslednja vprašanja:

»Spoštovani Jaka Elikan, urednik Dnevnika 14.10. 2022, posredujem mnenje gledalke, sprašujem pa glede objave podelitve priznanja predsednika Italije Anžetu Logarju (objavljeno na cca 12.20 minute Dnevnika). Kot mi je znano, je tega dne italijanski predsednik Sergio Mattarella dodelil državno odlikovanje Vitez velikega križa nekdanji ministrici za Slovence v zamejstvu in po svetu

Heleni Jaklitsch, nekdanjemu zunanjemu ministru Anžetu Logarju, nekdanjemu veleposlaniku Republike Slovenije v Rimu Tomažu Kunstlju in nekdanjemu generalnemu konzulu Republike Slovenije v Trstu Vojku Volku za spodbujanje in poglobljanje odnosov med Slovenijo in Italijo.

Zato bi bila novica o podelitvi priznanja samo A. Logarju res lahko pristranska oz. necelovita.

Prosim za pojasnilo.«

Urednik Dnevnika 14.10. **Jaka Elikan** je odgovoril:

»Hvala za posredovano pismo gledalke (naslovljeno Sugestija) glede TV Dnevnika 14. 10. 2022 in za vaša s tem povezana vprašanja. V nadaljevanju pojasnujem in odgovarjam na izpostavljeno vprašanje v povezavi z vestjo avtorjev Iztoka Plevelja in Janka Petrovca ter o razlogih za umestitev vesti v volilni blok TV Dnevnika.

1. V povezavi s podeljevanjem odlikovanj Republike Italije je potrebno ločiti med dvema fazama. Prvič, predsednik Republike Italije Sergio Mattarella je dekrete o tem podpisal 2. 6. 2022, na Dan italijanske republike. Na isti dan je podpisal dekret o podelitvi odlikovanj »Vitez velikega križa Republike Italije (Cavaliere di Gran Croce Ordine al Merito della Repubblica Italiana)«, najvišjega italijanskega državnega odlikovanja, štirim Slovincem, nosilcem javnih funkcij, in sicer poleg Anžetu Logarju še Heleni Jaklitsch, Tomažu Kunstlju in Vojku Volku. Ob njih pa so bili istega dne s predsednikovim dekretom z »Redom velikega častnika Republike Italije (Grande Ufficiale Ordine al Merito della Repubblica Italiana)« odlikovani še Petra Aršič (rojena v Mariboru), Alja Brglez (rojena v Ljubljani), Smiljana Knez (rojena v Ljubljani), Boštjan Žekš (rojen v Ljubljani).

V drugi fazi pa prejemnik odlikovanja tudi prejme odlikovanje – gre torej za akt izročitve. Po preverjanju dopisnika RTV Slovenija iz Rima Janka Petrovca pri tiskovnem središču na Kvirinalu (elektronsko sporočilo, 14. 10. 2022 ob 14:17), v primerih, ko odlikovanje podelijo tujcem (Slovincem), to praviloma izroči predstavnik Republike Italije v ciljni državi – praviloma torej Veleposlaništvo Republike Italije v Ljubljani. Omenjeno veleposlaništvo glede tega ni komuniciralo z javnostjo, slovensko veleposlaništvo v Rimu pa je glede podelitve odlikovanja dopisniku molčalo.

2. V obravnavanem primeru je zelo pomemben kontekst volilne kampanje pred volitvami predsednika republike, na katerih se za položaj predsednika Republike Slovenije poteguje tudi Anže Logar. Glede tega so pomembna Pravila RTV Slovenija za izrabo programskega časa za volitve predsednika Republike Slovenije 23. oktobra 2022, sprejeta 6. 9. 2022. Še posebej 10. člen le-teh, ki opredeljuje pojavljanje predsedniških kandidatov v programih RTV Slovenija ter

nujnem ločevanju med državnim/javnim delovanjem ter predvolilnimi aktivnostmi.

Anže Logar je bil sicer z dekretom odlikovan v svojstvu (nekdanjega) zunanjega ministra, ravno v trenutku, ko je bila imenovana nova vlada in na isti dan, kot je imel primopredajo s svojo naslednico, novo zunanjo ministrico Tanjo Fajon. A - glede objavljene vesti - je informacija o podelitvi odlikovanja časovno sovpadala z volilno kampanjo. Ta vidik je bil pri uredniški odločitvi za umestitev vesti v volilni blok (ob objavi volilnega ločila) odločilen.

3. Ker ostali Slovenci, ki jih omenjate, spoštovana varuhinja pravic gledalcev, poslušalcev, bralcev ter uporabnikov programskih vsebin RTV Slovenija, oziroma so bili odlikovani z dekreti predsednika Republike Italije istega dne, ne sodelujejo v volilni kampanji, bi bila umestitev v (pred)volilni blok neumestna in bi bila lahko razumljena kot politizacija njihovega doprinosa za boljši položaj slovenske manjšine v Republiki Italiji za predvolilne potrebe enega od sočasno odlikovanih. Prav tako ni bilo mogoče navesti, da so vsi odlikovanci (ali le nekateri izmed njih) tudi že prejeli odlikovanja Republike Italije. Naj še omenim, da bi znotraj časovnega obsega TV Dnevnika (da bi navedli vse) morali pripraviti (obsežnejši) prispevek, za kar pa nismo imeli na voljo niti časovnega okvirja niti drugih resursov. Glede posebne skrbi in pozornosti, ki jo TV Slovenija namenja položaju slovenskih manjšin v zamejstvu, poudarjam, da je dotičnega dne TV Dnevnik trajal 23 minut in 41 sekund, pri čemer je bil o slovenski manjšini v Italiji objavljen prispevek, ki je skupaj z napovedjo obsegal 1 minuto in 48 sekund; - prispevek dopisnice iz italijanskega zamejstva Špele Lenardič o obisku ministra brez listnice Mateja Arčona pri manjšini v Trstu, kjer je bil aktualni dnevni poudarek na vplivu nove italijanske vlade na slovensko manjšino.

Upam, da sem s tem dovolj izčrpno pojasnil razloge, zakaj je bila v TV Dnevniku 14. 10. 2022 objavljena vest o podelitvi odlikovanja Anžetu Logarju v tako imenovanem volilnem bloku (ob objavi posebnega volilnega ločila).«

Iz podrobnega pojasnila dnevnega urednika je razvidno, da sta bila v pripravo te vesti vključena tudi novinar zunanjepolitične redakcije Iztok Plevelj in dopisnik iz Rima Janko Petrovec. **Odločitev o objavi je bila povezana z dnevnim dogodkom in menim, da je urednik primerno utemeljil, zakaj je novičko uvrstil v volilni blok Dnevnika.** Obdobje volilne kampanje ne pomeni, da RTV Slovenija ne sme poročati o ničemer, kar je povezano s kandidati. V preteklosti smo bili pred več volitvami priča primerom, zlasti pred državnozborskimi volitvami, ko so kandidati za poslance obenem še opravljali naloge ministra in je RTV seveda poročala tudi o teh dogodkih. Podobno velja tudi pred lokalnimi volitvami, ko RTV poroča tudi o dogodkih, v katerih nastopajo aktualni župani, ki obenem kandidirajo za nov mandat.«

Zakaj ob koncu Slovenske kronike 15. 10. ni bilo napovedi Utripa?

Gledalko in gledalca je zmotilo, ker voditelj Dnevnika ob koncu Slovenske kronike 15. oktobra (TV SLO 1) ni napovedal oddaje Utrip, ki jo je pripravil Jože Možina:

»Tokrat vas sprašujem, kako bi vi pojasnili profesionalizem voditelja TV Dnevnika Saša Krajnca, ki si jemlje pravico selektivno napovedati ali ne napovedati oddaje Utrip? Verjetno po metodi negativne selekcije iz napovedi izloči J. Možino in I. Pirkoviča?! /.../ Sprašujem se, od kod taka samovolja? Na ta način ste kreatorji politizacije vaše hiše ravno vi sami! /.../ Prav gotovo si vsi želimo javno RTV, ki bo imela tudi zanesljive vire financiranja. Pričakujemo oziroma zahtevamo pa profesionalnost njihovih voditeljev /.../« (I. G.)

»V soboto zvečer po Dnevniku voditelj Saša Krajnc ni napovedal Utripa, ker ga je pripravil dr. Jože Možina. To ni prvič. To je javni zavod, v njem noben delavec nima pravice zaničevati, omalovaževati svojih sodelavcev. /.../ Nas gledalce, državljane ne zanimajo notranje razprtije, nas zanima kvalitetna storitev, objektivnost, realnost. Nobena politika ne uničuje RTV, sami jo uničujejo. (P. G.)

Varuhinja je odgovorila:

»Zahvaljujem se vam za pripombo. Na to, da ob koncu Dnevnika oziroma Slovenske kronike 15.10. ni bilo napovedi Utripa, sem prejela tudi eno telefonsko pripombo. Dnevna urednica **Aleksandri Saksida** je na odzive odgovorila:

»Zaradi obilice dela, pregledovanja prispevkov novinarjev, ki so prišli pozno, pa pisanja vesti in krajsanja še tik pred oddajo v soboto, ker smo bili že predolgi z minutažo, nisem bila pozorna še na odpoved. Sicer ni nekega pravila, ki bi zapovedoval, kaj mora v odpovedi pisati. Odpoved je namenjena zahvali gledalcu in pozdravu.«

Zakaj v Dnevniku ne poročate o napadu na poslanca?

Dva gledalca sta se obrnila na varuhinjo z vprašanjem, zakaj v Dnevniku (28. 10. 2022, TV SLO 1) niso poročali o napadu na poslanca pred parlamentom:

»Zanima me, zakaj v inf. programu Dnevniku ne poročate o tem dogodku <https://siol.net/novice/slovenija/napad-na-poslanca-pred-parlamentom-591102?>« (A. M.)

»Pozdravljeni, od Nike Kovač pri vseh poročilih en kup pompa, danes napad na g. Grimsa, pa ne duha in sluha /.../ Zakaj taka politika, da se o levi politiki ne poroča realno,

kako potem lahko trdite, da ste televizija vseh, to velja samo vsak mesec, ko vam morajo prisiljeno plačevati prispevek vsa gospodinjstva /.../« (B.)

Varuhinja je obema odgovorila:

»V Dnevniku so o tem poročali od minute 11.10 do 11.54, dostopno na povezavi:

<https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174909869?s=tv>.

Pošiljam še izsek iz Dnevnika in zapis na rtvslo.si: <https://www.rtv slo.si/slovenija/pred-dz-jem-neznanec-nasilen-do-branka-grimsa/645473>.«

Odmevi 26. 10. in Tarča 27. 10.: (Ne)gostovanje predsednika vlade

Gledalka in nekaj gledalcev se je odzvalo, ker predsednik vlade Robert Golob ni gostoval v Odmevih v sredo, 26. oktobra, in dan kasneje, 27. oktobra, v Tarči s temo Volilna jesen.

Gledalec **A. V.** je v odzivu napisal, da je razočaran, ker so na TV Slovenija odpovedali gostovanje predsednika Vlade RS v Odmevih 26. 10. 2022:

»Vse bolj sem razočaran nad javno Radiotelevizijo Slovenija. Generalni direktor RTV trdi, da je javni servis v finančni krizi, po drugi strani pa zaposluje kader, ki ni dorasel novinarjem RTV, kot so Rosvita Pesek, Saša Krajnc, Igor E. Bergant, Tanja Starič in še bi jih lahko naštel. Zelo sem razočaran, da je direktor Televizije odpovedal gostovanje premiera Vlade Republike Slovenije v Odmevih 26. 10. 2022. Da bi predsedniku prejšnje vlade kdaj postavljali ultimatum ali celo odpovedali gostovanje v Odmevih, ne pomnim. Pomnim pa številne primere, ko je prejšnji predsednik vlade pred mikrofone namesto sebe pošiljal Aleša Hojsa ali pa si zaželel, da se z njim pride voditeljica Odmevov pogovarjati na Brdo. Če se mu je tako zazdelo, se je zanj "našel" celo prostor v izrednih Odmevih plus. Poseben primer odnosa do predsednika VL je tudi predvolilno soočenje v aprilu mesecu, ko je po zaključku soočenja generalni direktor RTV počakal predsednika Vlade RS ter ga povabil v svojo pisarno. To se po volitvah in prisegi nove vlade še ni zgodilo, čeprav je premier doktor Robert Golob že nekajkrat gostoval v Odmevih. In vi trdite, da je RTV nepolitična, nasprotno, RTV postaja vse bolj televizija samo ene stranke (SDS) in ne javna televizija vseh državljanov in državljanek Republike Slovenije. Kako dolgo še? Ali res želite uničiti RTV, ki je glavni informator vseh nas, ki je kulturna ustanova /.../«

Varuhinja je odgovorila:

»Gostovanja predsednika Vlade RS v Odmevih 26. 10. 2022 ni odpovedal direktor Televizije Slovenija, saj to ni v njegovi pristojnosti. Premiera so v oddajo Odmevi povabili iz uredništva Odmevov, uredništvo Odmevov je zatem vabilo tudi preklicalo, ko je ugotovilo, da so še pred njimi premiera vabili v Tarčo naslednji dan po Odmevih, 27. 10.

2022. Daljše gostovanje premiera dva dni zapored na TV Slovenija pa ni običajno, razen ob res posebnih dogodkih.

Premier dr. Robert Golob je bil letos sicer večkrat gost Odmevov. Nekaj njegovih daljših gostovanj:

- 18. 5. 2022 (17 minut v 20-minutni oddaji, o oblikovanju vlade)
- 15. 6. 2022 (13 minut v 21-minutni oddaji, o načrtih za spopadanje z draginjo)
- 14. 7. 2022 (skoraj 26 minut, celotna oddaja, o več temah)
- 21. 7. 2022 (15 minut, o požarih na Krasu in draginji)
- 8. 9. 2022 (16 minut, ob stotih dneh vlade)

To, kako vodstvo RTV sprejema predsednike vlade, ni v pristojnosti varuhinje, saj se varuhinja odziva predvsem na objavljene vsebine.«

Nekaj gledalcev se je odzvalo tudi na oddajo Tarča: Volilna jesen, ki je bila na sporedu 27. oktobra 2022 (TV SLO 1, 20.00). Voditeljica Erika Žnidaršič je v oddaji gostila le predsednika SDS Janeza Janšo. Predsednik Gibanja Svoboda Robert Golob je sodelovanje v oddaji odklonil, kar je **Erika Žnidaršič** pojasnila v uvodnem delu oddaje:

» /.../ V Tarčo smo povabili predsednika Gibanja Svoboda in predsednika SDS-a, Roberta Goloba in Janeza Janšo. Smo pred zelo pomembnimi političnimi in družbenimi odločitvami, drugim krogom predsedniških volitev, lokalnimi volitvami, referendumi, tudi zaradi Zakona o RTV-ju, pa pred ključnimi energetskimi izzivi, ohlajanjem gospodarstva, nižanjem kupne moči.

Janez Janša je po štirih letih in pol gostovanje v Tarči potrdil, Robert Golob pa se z njim ni želel soočiti, sporočil je, da žal ne pride. V minulih letih je naša vabila zavračal nekdanji premier - Janša, zdaj je slika očitno obrnjena. Argument, da se predsedniku vlade v javnosti ni treba soočiti z mnenji opozicije, je za demokratično državo vsaj nenavaden, še posebej v tako občutljivih trenutkih. Naj še dodam, da smo Robertu Golobu ponudili tudi možnost samostojnega nastopa v Tarči in posnetega pogovora, pa tudi za to ni imel časa. Politiki si po našem mnenju ne morejo sami izbirati formata oddaj, s tem se nismo strinjali v prejšnjem mandatu in se tudi zdaj ne strinjamo.«

Dan kasneje, 28. oktobra, se je odzvalo tudi **vodstvo RTV Slovenija** s pojasnilom glede (ne)udeležbe predsednika vlade v oddaji Tarča. Iz pojasnila:

»Noben politik ne more pogojevati svojih nastopov na javnem zavodu RTV Slovenija ali določati, v kateri oddaji in pri katerem voditelju bo nastopal. Uredništvo Tarče je predsednika Gibanja Svoboda Roberta Goloba prosilo za udeležbo v včerajšnji oddaji. Snovalci oddaje Tarča so bili pripravljene predsednika posneti tudi vnaprej in se prilagoditi njegovim časovnim obveznostim. Ko se je izkazalo, da ima g. Robert Golob čas za udeležbo v Odmevih, je bilo jasno, da ta termin pogovora pripada oddaji Tarča, ker so snovalci Tarče njega prvi prosili za pogovor.

Predsednik vlade je tako očitno imel čas, vendar ni bil pripravljen sprejeti pogovora z voditeljico Tarče Eriko Žnidaršič, kar je z vidika medijske svobode in demokratičnih načel povsem nesprejemljivo. Pričakujemo, da bo gospod Robert Golob spoštoval načelo neodvisnosti in avtonomije javnega zavoda, kot tudi njegovih zaposlenih.«

Povzemamo še nekaj odzivov gledalcev, ki so se odzvali predvsem na način vodenja v Tarči:

»Kot občasna gledalca programa TV SLO je najina državljanska dolžnost, da se oglasiva in poveva svoje mnenje o oddaji Tarča, ki je bila na sporedu v četrtek, 27. 10. Smo v času izbiranja najpomembnejših predstavnikov na državotvorne položaje v naši domovini. Na sceno prihajajo mlajši kandidati, ki smo jih dolga leta zaman čakali, a sedaj so se končno ta naša pričakovanja uresničila. Verjamem, da bodo s svojim potencialom in izkušnjami znali upravljati z državo in jo primerno predstavljati v tujini. Da, tudi ugled zunaj meja naše drage Slovenije je pomemben.

Zakaj ta uvod? TV SLO tri tedne pred 2. krogom volitev povabi v studio g. Janšo, trenutno le poslanca našega parlamenta, in ga »masira« z najbolj abotnimi vprašanji, ki so bila tisočkrat prežvečena in tudi pojasnjena. Voditeljica je tako samo sebe diskreditirala in jemala ugled vaši hiši. Njen gost pa ni ne kandidat za predsednika države, niti ni član volilnega štaba Anžeta Logarja, a TV SLO oz. voditeljica Erika Žnidaršič ga povabi, da že vnaprej maže predvolilno tekmo nekoga, ki je dozorel v izjemnega politika in si prizadeva združevati in biti predsednik vseh.

Sprašujem se, kakšna je strategija vodenja oddaj, kakršna je Tarča, in kakšna je avtonomnost voditeljice pri pripravi oddaje. Moje opažanje je, da ni vedno tako slaba, kot je bila ta večer, ko se je izmotavala z vprašanji in podvprašanji. Predvsem so bila vsebinsko popolnoma neprimerna kot uvod v drugi del predsedniške »tekme«. Čemu so sploh služila? Predstavitvi kandidata za predsednika? Samo predstavljam si lahko, kaj bi se zgodilo, če bi na soočenje prišel še predsednik vlade Golob: eno samo prepiranje, podtikanje, pljuvanje in provociranje.

Gospodje na TV SLO: polna usta so vas apelov o združevalni politiki in očitkov o delitvah. Morda bi bilo prav, da tudi vi s svojim pristopom prispevate k spremembam in lepe fraze spremenite v dejanja ter delujete v korist Slovenije.« (F. in V. R.)

»Včerajšnja Tarča /.../ Erika Žnidaršič je imela zaslišanje Janeza Janše in to od daljne preteklosti, kar 45 minut Tarče, samo na koncu 3,5 minute mu je dovolila kaj povedati o trenutni sedanosti in prihodnosti Slovenije. Erika Žnidaršič: nič strpnosti, neodvisnosti, ampak razpihovanje in sovražni govor s svojim komuniciranjem z Janšo /.../ Vsi plačniki /.../ plačila prispevka smo pričakovali, da bomo slišali kaj o prihodnosti in trenutnih težavah v Sloveniji. Nič od tega ni bilo /.../«(J. R.)

»Rad bi napisal pritožbo na oddajo Tarča, ki je bila na sporedu 27. oktobra 2022. Vodila jo je gospa Erika Žnidaršič /.../ S to pritožbo bi rad opozoril na skrajno neprimerno

vedenje gospe Erike Žnidaršič, čeprav menim, da je za to že prepozno. Namen oddaje »Tarča« je bil najti povezavo med gospodom Anžetom Logarjem in gospodom Janezom Janša ter nato jasno pokazati, da je gospod Anže Logar samo lutka na vrvi gospoda Janeza Janše /.../« (U. I.)

O novinarskih prispevkih in soočenjih pred predsedniškimi volitvami

Gledalka **A. Z. S.** je napisala, da jo motijo "zasliševanja in napadi" voditeljev in novinarjev na predsedniške kandidate:

»Ga. Starič – sicer izvrstna novinarka – njeno »zasliševanje« gospe Pirc Musar je bilo z eno besedo grozno. Sicer pa, kar se vprašanj kandidatom za predsednika tiče: zakaj vseh ne sprašujete o poslih njihovih zakoncev, tet in stricev?

Glede na zadnja napadanja na gospo Pirc Musar se mi poraja vprašanje (pa ne samo meni), da so določeni novinarji plačani točno za to. Napadanje ene kandidatke. Delim pa mnenje nekega gledalca (Tarča), da to ni bilo soočenje kandidat in kandidatov, ampak zaslišanje Fursa. Sicer pa: obe kandidatki imata kaj pokazati, njuni rezultati so plod dela in lastne pameti. Prav tako g. Prebilič. Ostali pa so prisesani na neke državne imaginarne jasli.«

Odgovor **varuhinje z MNENJEM:**

»Glede novinarskih prispevkov in soočenj pred predsedniškimi volitvami **menim, da jih je treba vsebinsko presojati v celoti, ko so izpeljana vsa, saj gre za niz prispevkov, oddaj in soočenj, v katerem je v enem morda bolj v ospredju en kandidat, v drugem bolj drugi.** Vsekakor so vse oddaje s kandidati namenjene temu, da predstavijo volivcem programe, stališča in vrednote posameznih kandidat in kandidatov, pa tudi šibke točke, dejanja ali obnašanja v preteklosti, za katere je prav, da jih volivci – državljani poznajo, da se lahko čim bolj kakovostno odločajo, koga voliti. Pri predsedniški funkciji je to še toliko bolj izpostavljeno. V kasnejših oddajah so tako, denimo, zelo izpostavili nakupe svinčnikov kandidata Logarja v času, ko je bil zunanji minister. Da lahko novinarji postavijo vsem kandidatom čim več takšnih vprašanj, morajo seveda vse kandidate zelo dobro poznati oziroma v času pred volitvami o njih izvedeti čim več. Sama sem sicer vesela, da so soočenja in vse ostale oddaje potekale korektno, brez grobih napadov in žalitev, bi pa lahko novinarji vse kandidatke in kandidate izprašali še marsikaj, česar jih niso.«

Gledalca **J. G.** pa je zmotilo, da se v soočenjih razpravlja o zadevah, na katere predsednik ali predsednica nima vpliva:

»Soočenje predsedniških kandidatov 13.10.2022 - sramotna oddaja! Ves čas razprava o zadevah, na katera predsednik RS nima prav nobenega vpliva! RTV res rabi malo več pameti! Pa lep pozdrav od razočaranega gledalca!«

Varuhinja mu je odgovorila:

»Upam, da ste v vseh predsedniških soočenjih vendarle dobili dovolj informacij o stališčih kandidatov in kandidatke do področij, na katerih imajo pristojnosti, pa tudi o ostalih zadevah, ki govorijo tudi o značajskih lastnostih kandidatke in kandidatov, kar je tudi pomembno za opravljanje najvišje funkcije v državi.«

Kresanje mnenj o oddaji Utrip 15. oktobra

Varuhinja je prejela 16 pisnih odzivov na oddajo Utrip, ki je bila na sporedu 15. oktobra (TV SLO 1, 19.30) – 8 pohval in 7 kritičnih mnenj ter mnenje o pravilni rabi slovenskega jezika (slednje je navedeno pod poglavjem RTV Slovenija/Jezikovna kultura na strani **62**). Večina gledalcev je v odzivih izražala le splošne pohvale ali kritike, zato se jim je varuhinja le zahvalila za mnenje. Posebej je odgovorila le na dve konkretni pripombi - glede cen elektrike in glede označevanja vsebin, neprimernih za otroke, v informativnih oddajah. Vsem pa je dodala, da je Utrip avtorski pregled tedenskega dogajanja. Žanrsko je oddaja opredeljena kot komentar, zato sta v njej dovoljena tako avtorski izbor poudarkov tedna kot tudi njihovo ovrednotenje. Povzemamo nekaj odzivov:

Pohvale

»Tokrat bi rad izrazil navdušenje nad sobotno (15. 10.) oddajo Utrip, ki jo je pripravil dr. Jože Možina! Vrhunsko! Take oddaje so pomembni, vsaj simbolični pomiki v smer uravnoteženja poročanja na TVS /.../ Želel bi si, več takih oddaj, ki bi predstavile pogled na dogajanja v svetu iz stališč demokratičnega političnega pola Slovencev, katerega predstavnik je tudi dr. Možina. Skratka, pohvalil bi oddajo Utrip in avtorja oddaje, dr. Možino!« (K. E.)

»Rad bi pohvalil današnjo oddajo Utrip, ki se mi je zdela kvalitetna. Pohvale ekipi, ki dela oddajo in vse lepo v prihodnje.« (J. N.)

»Pohvale za uravnotežen Utrip.« (B. Š.)

»Tudi nacionalka lahko kritično in pošteno poroča!« (M. Ž.)

»Šele danes sem si ogledal posnetek sobotne oddaje Utrip z dne 15. 10. 2022 in bil več kot zadovoljen s profesionalnostjo prikaza. Saj ni tako težko prikazati obeh plati, podajo se izjave kritikov "boksarskega" nastopa predsednice DZ in njen komentar, izjava dr. Rupla in ministrice Vrečko, stavkajočih na RTV in kritikov tega početja, premier pove svoje aktualno mnenje, predstavi pa se mu tudi njegovo mnenje izpred 3 let, o davkih ne govori le državni sekretar MF, temveč tudi nekdanji minister, o kongresu SD pa se ne poroča zgolj v udarni novici Dnevnika, temveč se naslednikom ZK pokažejo tudi "njih

delo", po katerih se jim bo sodilo. Več kot korektno, profesionalno, do oblasti rahlo kritično, z ravno pravo dozo intelektualnega dvoma. To želimo od javne televizije, "navijačev" je dovolj po komercialnih medijskih hišah. Takšno naj bo informativno delo javne, od vseh nas plačevane RTV.« (I. N. Č.)

»Utrip 15. 10. 2022 mi je bil všeč, ker je razkril tudi taka dejstva, ki so bila sicer v drugih info oddajah preslišana. Ni pa bil /.../ in sovražno nastrojen.« (M. Č.)

Kritike

»Sem mislil, da mi je kdo prestavil na Novo24, ko sem gledal Utrip danes, 15. 10., tako "uravnotežena" oddaja z zimzeleno temo avtorja je bila. Če nameravate tako nadaljevati, je bolje, da ukinite oddajo. Šolski primer "pluralnega" komentarja.« (M. B.)

»Vedno sem rad spremljal tedensko oddajo, ki je v kratkem in jedrnatem stilu povzela dogodke tedna. To, kar pa je bilo danes, dne 15. 10. 2022, pa ni bilo nič drugega kot politična propaganda /.../« (A. K.)

»Celoten prispevek je po mojem mnenju povsem zaobšel enega temeljnih načel objektivnosti in nepristranskosti, vendar se v to ne bi spuščal v celoti, saj je dokazovanje preobsežno in delno tudi subjektivno. Bi se pa dotaknil enega konkretnega prikaza, ki je po mojem mnenju za gledalce neposredno zavajajoč. Gre za navedbo, da "državljeni pa imajo eno najdražjih elektrikov v Evropi" /.../ da je cena (v €/MWh) povzeta po različnih borzah električne energije in torej predstavlja trenutno ceno električne energije. To seveda ni ustrezen prikaz, saj to ni cena, ki jo plačujejo gospodinjski odjemalci. Večina poslov je namreč vezanih na termenske pogodbe, prav tako pa je končna cena odvisna še od drugih prispevkov in dajatev /.../

Prav tako ni povsem jasno, zakaj je prikazan ravno dan 13. 10. 2022, ko so bile cene med najvišjimi, čeprav so bili na voljo že podatki za 16. 10. 2022 (zadnji dostopni podatki v času predvajanja oddaje), kjer je bila cena 147 €/MWh, kar je precej nižje od navedenih 270 €/MWh. Tu dobi gledalec občutek, da je bil namerno izbran dan z višjimi borznimi cenami električne energije. Nadalje se ni moč znebiti občutka, da je bil z namenom uporabljen prav ta prikaz, ki sicer ni najbolj običajen. Verjetno bi v tem primeru bolj zaupali Evropskemu statističnemu uradu, ki že vrsto let beleži cene elektrike v vseh evropskih državah. Tako lahko zelo enostavno pridemo do povprečnih cen električne energije za gospodinjstva, kjer pa je slika precej drugačna od predstavljenih. Podatki jasno kažejo, da je cena električne energije v Sloveniji med nižjimi in pod povprečjem EU: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/energy_prices/enprices.html /.../« (J. A.)

En kritičen odziv se je nanašal tudi na "pomanjkljivo označenost oddaje", da ta zaradi vsebine ni primerna za otroke:

»Danes, v soboto 15. 10. 2022, je bila na sporedu ob 19.30 oddaja Utrip Dnevnika Televizije Slovenija komentatorja Jožeta Možine. Ob ogledu prispevka sem opazila, da pred oddajo NI bilo opozorila o neprimernosti oddaje za otroke in mlajše, čeprav je bilo v prispevku videti posmrtno ostanke ljudi in njihove lobanje. Želela bi, da bi oddaja, shranjena v arhivu, vsebovala opozorilo o neprimernosti za mlade in da se podobna napaka, ki bi lahko škodovala mlajšim gledalcem, nikoli ne bi ponovila.« (A. K.)

O sestavi gostov v oddaji Arena 24. oktobra

Varuhinja je prejela 6 pisnih odzivov (5 kritik in eno pohvalo) na oddajo Arena, ki je bila na sporedu v ponedeljek, 24. 10. 2022, na TV SLO 1.

Kritike

»Lahko dobimo nazaj profesionalno TV? To je res smešno. Uravnoteženje izgleda tako, da so v studiu Rončević, Požar, Krajnikova ... No, pa tudi Lukšič. Kje so resni, kredibilni komentatorji? Od kdaj je to Požar? Katere reference ima? To je uničenje TV. Gledalci imamo pravico spremljati kakovosten program. Če gospod Pirkovič ne zmore v oddajo pridobiti kompetentnih ljudi, naj oddaje nima.« (M. V.)

»Iskrene čestitke za izjemno objektivno analizo v pravkar predvajani Areni! Zelo mi bo (upam, da tudi drugim gledalcem) pomagala pri moji volilni odločitvi v drugem krogu! Hvala Bogu, da imamo daljince!« (M. L.)

»Oddaja, ki komentira oba predsedniška kandidata, je izrazito enostransko desničarsko zasnovana. Tak je izbor sodelujočih, ki niso strokovni komentatorji, ampak desničarska trobila. RTV tako postaja NovaTV, tako glede usmerjenosti kot tudi glede retorike. Ne pokriva več pluralnosti mnenj in s tem tudi ni več nevtralna in objektivna. Prosim, da kot varuh gledalčevih pravic opozorite in ukrepate.« (M. V. Č.)

»Ravnokar gledam oddajo Arena. Debata je pod kritiko - bi jo lahko prosim drugič vsaj naslovili "Kampanja SDS"? Novinar Pirkovič tudi danes (kot je to v njegovi navadi) v studio ni uspel povabiti nasprotnih mnenj, temveč je povabil le pristaše SDS in tale nima nobene uravnoteženosti. Ravnokar je Pirkovič izjavil "Novinarstvo je neodvisno " - sarkazem na višku. Dvomim, da je SDS plačal za enourno reklamo na RTVSLO - če pa že - pa bi morali oddajo jasno označiti kot "plačan oglas". Norčevanje iz gledalcev!« (A. P.)

»Protestiram predvsem zaradi izbire gostov v oddaji Arena, ki je bila izrazito strankarska, navijaška, neprofesionalna. Neuravnotežena. Nesprejemljivo je, da si je voditelj Igor

Pirkovič privoščil v studio povabiti strankarskega novinarja Požarja, znanega kritika levosredinskih strank Lukšiča in vidnega člana stranke SDS, ki mu ta stranka financira njegove zasebne fakultete. Povejte mi, kakšni so novi profesionalni kriteriji izbire gostov, tako "uravnoteženi", da se zlijejo iz ekrana tako zelo na eno (desno) stran, da je oddaja povsem negledljiva.« (J. T.)

Pohvala

»Zelo bi pohvalil oddajo Arena, ki je bila na sporedu danes, 24. 10., na TVS1. Voditelj, gospod Pirkovič je imel zelo zanimiva sogovornika, Ernesta Petriča in Nino Krajnik. Zanimiv pogovor o vlogi predsednika republike.« (K. E.)

Varuhinja je za odziv na mnenja gledalcev najprej prosila urednika oddaje **Igorja Pirkoviča**, ki je odgovoril:

»Izbira gostov v oddaji res ni bila docela uravnotežena. V njej sta bila dva levičarja: Bojan Požar in Igor Lukšič. Težko je vedno s filigransko natančnostjo uravnotežiti profile sodelujočih.«

Odgovor varuhinje z MNENJEM:

»V oddaja Arena, ki je bila na sporedu dan po prvem krogu predsedniških volitev in namenjena analizi predvolilne kampanje, izidov prvega kroga in pričakovanjem pred drugim krogom, je urednik in voditelj oddaje Igor Pirkovič v prvem delu v studiu gostil novinarja Bojana Požarja, sociologa dr. Boruta Rončeviča ter dr. Igorja Lukšiča, politologa in nekdanjega predsednika Socialnih demokratov; v drugem delu oddaje pa filozofinjo dr. Nino Krajnik ter dr. Ernesta Petriča, pravnika, politologa, nekdanjega diplomata in ustavnega sodnika. Čeprav so gostje nastopali kot strokovnjaki s svojih področij, je pri analizi volitev, ki so seveda tudi politični dogodek, pomembno, da oddaja zagotovi tudi čim širši nabor stališč. To od novinarjev in urednikov terja tudi Pravilnik o poklicnih standardih, ki v točki 2.2 glede obsega navaja: »Da bi dosegla uravnoteženost in nepristranskost, mora RTV Slovenija zagotoviti najširši možen obseg izražanja različnih stališč in mnenj. Programi RTV Slovenija morajo biti politično nevtralni, kar pomeni, da novinarji in uredniki ne smejo dajati prednosti določenim političnim in ideološkim stališčem. Predstavitve različnih stališč in mnenj morajo biti poglobljene, zajemati morajo vse njihove razsežnosti in odtenke.« V točki 2.3 istega pravilnika pa piše: »Programi RTV Slovenija, ki obravnavajo vprašanja javnega interesa, o katerih obstajajo v javnosti različna stališča, morajo zagotoviti enakovredno in enakomerno predstavitev najširšega možnega izbora stališč o določeni zadevi. Enakovrednost in enakomernost v tem kontekstu pomenita nepristranskost in razumen obseg, upoštevajoč težo posameznih stališč ali mnenj, njihovo pomembnost ali možno pomembnost.«

Sestava gostov ni v celoti izpolnila ne zahtev iz točke 2.2 ne iz točke 2.3, saj gostje niso predstavljali najširšega možnega nabora mnenj in stališč. O razlogih za volilni izid seveda v javnosti ni enotnega stališča, zato je pomembno, da oddaja zagotovi ne samo strokovno raznolikost gostov, temveč tudi takšno sestavo sogovornikov, ki zagotovijo čim širši nabor mnenj in stališč.

O volitvah je TV Slovenija sicer pripravila več dovoljnih oddaj, poleg omenjene Arene dan prej tudi 130-minutno dovoljno oddajo, vendar **mora tudi vsaka posamezna oddaja poskušati zagotoviti uravnoteženost mnenj znotraj ene oddaje.**«

Pohvala za strokovno vodenje posebne večerne volilne oddaje

Gledalka **H. P.** je pohvalila strokovno vodenje posebne večerne volilne oddaje Volitve 2022: Kako smo volili (23. 10. 2022, 19.50, TV SLO 1):

»Prosim, da sporočite ekipi, ki je vodila včeraj oddajo glede volitev z I. E. Bergantom in T. Gobec vse moje čestitke in navdušenje nad strokovnim vodenjem oddaje. Običajno nisem velika ljubiteljica takih oddaj, tokrat pa sem jo gledala do konca. Naj se mladina na vaši TV uči, kako se delajo oddaje z ljudmi, ki to obvladajo. Komentatorji so tudi bili super/.../«

Pohvala oddaji Intervju in voditeljici Vidi Petrovčič

Gledalec **K. E.** je pohvalil oddajo Intervju 16. 10. 2022, v kateri je voditeljica Vida Petrovčič gostila dr. Janeza Juhanta:

»Pohvala gospe Vidi Petrovčič za odličen Intervju danes, 16. 10., na TVS1 ob 21h! Super tema, izbira gosta in vodenje! Bravo!«

Pohvala oddaji Utrip Marka Milenkovića

Gledalec **K. E.** je pohvalil oddajo Utrip 29. 10. 2022 komentatorja Marka Milenkovića:

»Pohvalil bi oddajo Utrip, ki je bila na sporedu TVS 1 29. 10.. Zelo korekten in svež pristop. Upam, da bo avtor še kdaj dobil priložnost!«

Kritike oddaj RTV Slovenija danes in jutri

Več gledalk in gledalcev se je kritično odzvalo na vsebino in vodenje oddaj RTV Slovenija danes in jutri. Povzemamo nekaj mnenj:

»Podajam moje mnenje, ki je hkrati pritožba, na oddaji "RTV Slovenija danes in jutri": tisti, ki je bila na sporedu v torek, 27. 9., in še posebej tisti, ki je bila na sporedu v torek, 4. 10.

- oddaja je bila nekaj najbolj /.../ in sramotnega , kar smo gledali na javni televiziji - pa smo že marsičesa vajeni
- že sama izbira gostov je sramotna: sami gospodje z izjemo ene gospe - pa še ta je bila vabljen samo zaradi svoje funkcije in besede skoraj ni dobila, nikjer ni bilo v obeh oddajah nikogar od mlajše generacije
- voditeljica je bila skozi celotni oddaji manipulativna in tendenciozna
- voditeljica je prekinjala določene sogovornike, jim namenjala malo časa, druge pa izrazito favorizirala
- oddajo je vodila skrajno pristransko in sploh ne v smislu tistega, kar naj bi oddaja po naslovu sodeč obljubljal
- kako si lahko dovoli, da prikazuje zakon o RTV samo v smislu povečanja naročnine in "obglavljanja" vodstva: kje v zakonu to piše?
- kako lahko postavlja taka butasta vprašanja univerzitetnim profesorjem: "kaj bo zdaj s tem?".

/.../ Pričakujem vašo povratno informacijo o ukrepih, ki jih nameravate in jih lahko sprovedete na podlagi moje pritožbe« **(K. B. O.)**

»Spoštovani vsi (op. a.: gledalec je odziv naslovil še na direktorja TV Slovenija, odgovorno urednico Informativnega programa in voditeljico oddaje), javno vas sprašujem po dveh soočenjih, ali je to dobro, da na RTV SLO vidimo vodenje sedanjih in bodočih oddaj samo proti zakonu, ali bomo dobili tudi oddaje proti sedanjemu stanju na RTV SLO.

Na dosedanjih dveh oddajah je jasno z vodenjem novinarke Vide Petrovčič, da vodi oddaje proti novem sprejetju zakona o RTV, kar ni v duhu RTV, da oddaje na RTV bi morale biti uravnotežene /.../ Ali taka voditeljica lahko vodi oddajo o zelo važnem vprašanju, kot je v postopku sprejetja novega zakona o RTV.

Odgovor pričakujem od vseh naslovljenih, ker so odgovorni, da gledalci dobimo uravnotežene odgovor.« **(M. L.)**

»Sramotna oddaja ta trenutek na prvem programu. Dajte ji naslov RTV proti vladi. Sicer ste pa uspeli uničiti vse, kar je bilo dobrega. Ne najdem ta trenutek besede, s katero bi vam povedala, kako sem besna /.../« **(O. A.)**

»Protestiram zaradi dolge in nepotrebne serije teh oddaj. Gre za javno pranje umazanega perila, gre za ukvarjanje samih s sabo, gre za opravičevanje dejanj aktualnega vodstva. To ni, za kar vas plačujemo. Tako kot obtožujete novinarje, da so uzurpirali program, tako si program sedaj uzurpira aktualno vodstvo.« **(M. J.)**

»Na vas se obračam v zvezi s TV-oddajo o novem zakonu o RTV (op. a.: 18. 10.).

Zavajajoč je že napovednik, v katerem gledalce opozarjajo na dvig prispevka, česar v zakonu sploh ni. Kar se pa tiče oddaje, pa me moti katastrofalno vodenje Vide Petrovčič /.../« (L. P.)

»Gledala sem torkovo oddajo o javni RTV v prihodnosti (op. a.: 18. 10.). Tako /.../ vodenja pogovorne oddaje še nisem videla. Verjetno vi sami ne premorete niti kančka objektivnosti več, saj se sicer taka oddaja sploh ne bi zgodila. Predvsem bi morali spremeniti naslov oddaje, ker vam gre predvsem za obračun z neubogljivimi kolegi /.../. V prihodnosti vas pa najbolj skrbi položaj vodstva in pa zelo poudarjeno in vedno znova, položaj katoličanov. Čeprav prav glede slednjega zelo dobro veste, kako veliko oddaj jim je namenjenih na radiu in televiziji.

Izjave g. Posleka in g. Zupaniča vas v bistvu sploh niso zanimale, ker niso šle v vaš kontekst. Tako ali tako ste ju povabili zgolj zaradi tako imenovane uravnoveženosti. Jaz vodim samo en "ubog" bralni krožek, pa spoštujem mnenje vsakega člana posebej. "Javni medij mora biti zgled profesionalnih in etičnih standardov," pravi varuhinja. Prepričana sem, da ste vi, kot novinarka javne RTV, milje daleč od tega /.../« (M. P. L.)

»5 torkov ste nas /.../ z netočnimi, pristranskimi in lažnimi informacijami. Predlagam, da čim prej naredite recenzijo teh oddaj. Ne strinjam se s tem, kako ste v tem primeru trošili tudi moj denar.« (Z. S.)

»Zelo sem razočaran nad vodenjem oddaje Vide Petrovčič! Po mojem videnju čista agitka v podporo referendumu in proti objektivnim gledalcem in kritičnim sodelavcem. Tudi izbor sodelujočih podoben. /.../ govori o objektivnosti, sama pa je daleč od tega!« (M. K.)

Pojasnilo varuhinje:

»Ker je bila oddaja RTV Slovenija danes in jutri zasnovana kot niz več oddaj, zadnja, šesta, pa je bila objavljena v novembru, **bom presojo opravila po zaključku vseh oddaj in jo objavila v Mesečnem poročilu za november 2022.** Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija namreč dopuščajo uravnoveženost sporočanja v nizu oddaj, pri čemer posamezna oddaja v nizu oddaj o določeni temi lahko izraža posamična stališča in mnenja, vendar mora niz oddaj zagotoviti uravnoveženo predstavitev različnih stališč in mnenj o obravnavanih temah.«

Kritika voditeljema Dnevnika in Odmevov

Gledalka M. K. se je kritično odzvala na voditelja Dnevnika in Odmevov:

»Protestiram proti neprofesionalnemu vodenju Dnevnika s strani Nejca Krevsa in Odmevov s strani Luka Svetine. Oba izgledata pred kamerami kot nebojgljena bralca

poročil. Vlogi voditelja nista dorašla, manjkajo jima znanje, razgledanost in izkušnje. Zakaj uničujete informativni program, zakaj uničujete RTV?»

»Nekateri voditelji poročil imajo preveč monoton, nekatere voditeljice pa previsok glas«

Gledalec D. D. se je "pritožil" nad glasovi voditeljev dnevnoinformativnih oddaj:

»Nekateri voditelji poročil imajo preveč monoton glas, nekatere voditeljice pa previsok. Nacionalna TV bi morala poskrbeti, da bi bili vsi glasovi bolj šolani in prijetni.«

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

(Pre)več prenosov bogoslužij v letu 2023

Dve gledalki sta se odzvali na povečanje števila prenosov bogoslužij v prihodnjem letu:

»Danes berem o predlogu g. Urbanije o novi programski shemi za leto 2023: na sporedu naj bi bilo kar 55 maš ter zopet krajšanje informativnih oddaj /.../

Včasih sem gledala poročila na nekih drugih televizijah, pa sem prenehala. To pa iz razloga tendencioznih, pristranskih poročanj. Ampak sedaj je na TVS to isto. Vse je odvisno od voditelja, v katero smer gre poročanje.

Jaz pa od vas pričakujem relevantno, nevtralno in zanimivo poročanje. Sodbo o dogodkih si bom ustvarila sama. /.../« (A. Z. Š.)

»Zasledila sem, da je direktor v plan za naslednje leto uvrstil 55 prenosov maš. Že tako je televizijski spored precej osiromašen in mislim, da s tem manevrom RTV ne bo pridobila gledalcev, jih bo pa precej izgubila.« (L. K.)

Odgovor varuhinje:

»Najprej vam posredujem nekaj podatkov: v Programsko-produkcijskem načrtu (PPN) za leto 2023 ni na novo umeščeni 55 prenosov maš, temveč se v letu 2023 število prenosov bogoslužij povečuje z 20, kolikor jih je načrtovanih v letu 2022, na 51 v letu 2023. Vsekakor je to več kot podvojitev dosedanjega števila prenosov, ko je TV Slovenija praviloma prenašala vsak mesec eno bogoslužje, dodatno pa še vsa praznična bogoslužja in dve bogoslužji iz Rima. Podobno število prenosov bogoslužij je bilo v preteklih letih. Po podatkih iz PPN za leto 2016 je takrat prenašala 17 bogoslužij iz slovenskih cerkva in štiri prenose bogoslužij oziroma verskih vsebin iz Rima. V letu 2018 je bilo v PPN 18 prenosov bogoslužij s slovenskega ozemlja in štiri iz tujine, podobno v letih 2020 in 2021, ko je TV SLO prenašala 10 bogoslužij iz cerkva v Sloveniji, dve iz zamejstva ter 6 prazničnih bogoslužij, iz tujine pa dva prenosa Urbi et orbi.

Vse prenose slovenskih bogoslužij je predvajala TV SLO 1 ob nedeljah ob 10. uri. Delež gledanosti bogoslužij znaša v povprečju 9 odstotkov, to je enak delež, kot ga imajo denimo oddaje Ugriznimo znanost, Ah, ta leta!, Intervju in kot ga je imel pred ukinitvijo Globus, odstotek manj od Filma tedna in odstotek več od filmov Sedmega pečata.

V javni RTV pa gledanost ni edino merilo programa, saj je po Zakonu o RTV Slovenija dolžna izvajati v 4. členu določene naloge, med katerimi je zapisano tudi: »Posebno pozornost posveča položaju in delovanju registriranih verskih skupnosti«. Uredništvo Kulturnega in umetniškega programa, ki skrbi tudi za verske oddaje, že leta prenos bogoslužij v PPN utemeljuje tako: »Prenos je namenjen starejšim in bolnikom, ki se ne morejo več udeleževati obredov. S prenosom TV SLO v širši kulturni prostor umešča religijske obrede in simboliko, ki je pomembno sooblikovala družbeni prostor.« Ta namen ostaja vsa leta enak.

Podobno prakso imajo tudi javne RTV hiše po Evropi. Po navedbah urednika verskih oddaj na TV Slovenija **Vida Stanovnika** zagotavljajo med drugim vsak teden prenose bogoslužij avstrijska javna RTV ORF, francoska FR4 in hrvaška HTV.

Vašo pripombo in pomisleke sem, brez vaših osebnih podatkov, posredovala v odziv tudi direktorju TV **Urošu Urbaniji**, ki je odgovoril:

»Prenos bogoslužij je običajna praksa vseh demokratičnih javnih televizij. V nedemokratičnih sistemih pa je običajno, da se tovrstni gledalci izključujejo. Prav prenos bogoslužij je namreč zagotovo ena izmed tistih osnovnih vrednot javne televizije, ki jih je RTV do sedaj samo delno izpolnjevala. Številni verniki, predvsem bolni in starejši, se namreč bogoslužij ne morejo udeleževati v fizični obliki, zato je prav naloga javne televizije, da jim to omogoči. In veseli smo, da - sicer še vedno primerjalno v precej okrnjeni obliki - tudi RTV v prihodnjem letu krepí vrednote demokratičnih televizij.«

Upam, da sem vam z odgovorom vsaj nekoliko osvetlila področje, na katerega ste se odzvali. Prenose bogoslužij in ostalih programskih vsebin sicer predlagajo programski delavci v Programsko-produkcijskem načrtu, ki ga potrjuje Programski svet. Za prihodnje leto še ni potrjen.

V predlaganem, a še nepotrjenem PPN **za leto 2023 ni predvideno krajšanje informativnih oddaj**. Tako med drugim Dnevnik, Slovenska kronika, Odmevi in Tednik ohranjajo povsem enako dolžino kot v letu 2022, Prvi dnevnik (ob 13.00) naj bi se predvidoma podaljšal s 13 na 20 minut, Tarča pa s 50 na 55 minut.

Glede vašega zapisa o »tendencioznih, pristranskih poročanjih« in »Vse je odvisno od voditelja, v katero smer gre poročanje« pa se strinjam z vami, da to v medij, še posebej

javni, nikakor ne sodi. Na to sem opozorila že na eni od sej Komisije za informativne vsebine in tudi v Priporočilih za PPN 2023, kjer sem o tem zapisala:

»Veliko odzivov gledalcev je bilo na izrečena mnenja v oddajah. Pri tem ne gre samo za oddajo Utrip, ki je po vsebinski zasnovi komentatorska oddaja, temveč tudi za oddaje Intervju, Arena, Odmevi, Studio City, ki jih večinoma lahko uvrstimo v informativne, vendar imajo nekatere občasno tudi elemente presojevalnih žanrov. Na TV so dobrodošli vsi žanri, pomembno pa je, da ima vsaka oddaja jasno načrtano vsebinsko zasnovu in žanrske značilnosti, ki ostajajo enake tudi ob menjavah avtorjev ali voditeljev.«

Uresničevanje tega pa ni odvisno samo od zapisanega v PPN, temveč od vseh, ki dolgoročno in vsak dan sproti soustvarjajo Informativni program TV Slovenija. Ta je precej daleč od zglednega in vrhunskega, zato bom kot varuhinja še naprej opozarjala na vsa odstopanja objavljenih vsebin. Bistveno delo pa mora opraviti uredništvo, saj v še neobjavljene vsebine ne smem posegati.«

Konflikt interesov novinarja

Varuhinja je v vednost prejela dopis člana sveta Moderne galerije Igorja Španjola. Slednji se je odzval na povabilo na pogovor s strani novinarja **Boštjana Jurečiča**, ki na TV Slovenija pokriva področje kulture. Ob razstavi A. Medveda v Moderni galeriji so strokovni sodelavci, med njimi tudi Igor Španjol, v izjavi za javnost izrazili nasprotovanje določenim aspektom razstave. Jurečič je o tem želel posneti z njimi kratek pogovor za TV Slovenija, a so pogovor zavrnil, ob tem pa uredništvo in varuhinjo opozorili tudi na konflikt interesov novinarja:

Odziv **Igorja Španjola**:

»Spoštovani,
pogovor zavračamo iz več razlogov. Najprej zato, ker smo bili večkrat priče vašega zavajajočega, tendencioznega in neprofesionalnega poročanja o dejavnostih Moderne galerije. Predvsem pa tudi zato, ker ste sami kot član strokovne komisije Ministrstva za kulturo za področje vizualnih umetnosti obravnavali program Moderne galerije in z njim »Medvedovo« razstavo: o nesprejemljivosti konflikta interesov, ki iz tega izhaja, in nezdržljivosti z novinarskim poklicem, ki ga opravljate, ne nameravamo polemizirati. Kljub temu na to dejstvo opozarjamo pristojne urednike in organ varuha pravic gledalcev. Navsezadnje pa tudi menimo, da smo izjavo napisali dovolj jasno in razumljivo, da o njej ni treba podajati dodatnih razlag in utemeljitev.

Lep pozdrav,

Adela Železnik, Marko Jenko, Bojana Piškur, Ana Mizerit, Martina Vovk, Igor Španjol«

Varuhinja je odgovornega urednika Kulturnega in umetniškega programa TV Slovenija Andraža Pöschla in urednico Uredništva oddaj o kulturi Zemiro A. Pečovnik vprašala, ali so v uredništvu o dopisu opravili notranjo razpravo in morda sprejeli kak sklep o konfliktu interesov novinarja, ki je obenem tudi član strokovne komisije za področje, o katerem poroča.

Odgovorila je urednica Uredništva oddaj o kulturi **Zemira A. Pečovnik**:

»Z novinarjem Boštjanom Jurečičem smo se pogovorili in ga opomnili, da gre za konflikt interesov. V prihodnje ne bo več pripravljaj prispevkov o razstavah in drugih dogodkih, pri katerih je kot član strokovne skupine odločal ali je na kakršenkoli drug način v konfliktu interesov. Boštjan Jurečič tudi ni več član strokovne skupine na Ministrstvu za kulturo.«

MNENJE varuhinje:

»Odziv uredništva v navedenem primeru konflikta interesov novinarja je bil primeren in skladen s Pravilnikom o poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija.«

Pohvala oddaji Pričevalci

Gledalec **M. H.** je pohvalil oddajo Pričevalci, v kateri je Jože Možina gostil primorskega duhovnika Franca Prelca (20. 9. 2022, TV SLO 1):

»Hvala g. Možina za fajn pričevalsko oddajo Franca Prelca. Intervju ste izpeljali na dolgo in prav je tako, saj je g. Prelec imel bogato bero doživetega življenja. Pogrešal sem ozvočenje vas pri postavljanju vprašanj. A se je vseeno razumelo.

Je pa sam intervju nakazal izziv, da čim prej intervjuvate tudi dr. Bojana Ravbarja iz Strunjana.

Hvala za vse delo na RTV-ju, ki ga delate na visokem nivoju, zelo dobro. Še na mnoge oddaje in lep pozdrav.«

»Depresivni filmi tedna«

Varuhinja je v začetku oktobra prejela klic gledalke **D. B.**, ki je povedala mnenje o sredinih filmih:

»Imam pripombe za celovečerne filme ob sredah. So zelo depresivni. Jih spremljam že leta, so zelo turobni in pogosto tudi neprimerni za otroke. Ob sredah so vsi filmi žalostni in depresivni. Že tako so razmere turobne, zakaj ne bi dali na TV kaj bolj veselega, optimističnega, kot imajo na italijanski TV?«

Odgovorni urednik Kulturnega in umetniškega programa TV Slovenija **Andraž Pöschl** je odgovoril:

»Hvala vam za mnenje, žal pa se ne moremo strinjati, da bi bili vsi filmi, ki jih izbiramo za FILM TEDNA, taki, kot opisujete; namreč: depresivni in zelo turobni. Res je tudi, da termin ob 20.00 ni namenjen otrokom, temveč odrasli publiki. Povečini izbiramo drame,

pa tudi nekoliko lahkotnejše, zabavnejše filme - oktobra ste si v tem terminu npr. lahko ogledali kar dva: LIMONOV KOLAČ Z MAKOM in ZGAGA. Filmska naslova torej, ki ju krasi zelo sproščena dramaturška gradnja.

V prihodnjem letu bomo dopolnili že pet desetletij, kar imamo ta filmski termin, gledalci so nam zanj hvaležni, saj vedo, da se lahko zanesejo na uredniško preiščeno izbran in kakovosten filmski izdelek z zgodbo, ki je relevantna v našem času in prostoru. Trudimo se, da dajemo na spored privlačne, čustvene in zanimive vsebine, ki si jih gledalci radi ogledajo. Ker redno spremljamo odzive gledalcev, ugotavljamo, da je večina gledalcev zadovoljna z izbiro filmov tedna. Tudi glede gledanosti lahko ugotovimo, da imajo filmi tedna vseskozi uravnoteženo gledanost, kar pomeni, da jih gledalci gledajo običajno od začetka do konca. Seveda pa ne more biti vsak film všeč vsem, na nas je, da poskrbimo za raznoliko ponudbo, kot so raznoliki tudi naši gledalci.«

Pobuda: petkov večer naj bo namenjen retrospektivam filmov

Gledalec D. Č. je na Kulturni in umetniški program TV Slovenija naslovil naslednjo pobudo:

»V petek zvečer bi na TV Slovenija rad filmske retrospektive. Petkov večer je za film, za stare retrospektive, za filme, ki so ljudem nekaj pomenili.«

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Napovedovalki vremena v oddaji Dobro jutro: stil oblačenja in glas

Že v septembru sta se dve gledalki obrnili na varuhinjo zaradi neprimerne oblačenja vremenarke Danice Lovenjak v oddaji Dobro jutro. V mesecu oktobru je varuhinja prejela še dva podobna odziva gledalk; eno od gledalk je zmotil tudi glas druge vremenarke:

»Danica Lovenjak, ki napoveduje vreme in 5. 10. tudi novice iz sveta zabave - njena obleka ni primerna za takšno oddajo, niti za novice iz sveta zabav. Bi pričakovala bolj estetsko.« (M. S.)

»Obleke Danice Lovenjak res niso najbolj primerne za jutranji termin. Bolj pa me moti glas druge vremenarke, Zale Žnidaršič. Včeraj (10. 10.) je imela v redu glas, nižji, in tudi počasneje je govorila. V preteklosti pa je imela večkrat preveč piskajoč glas in preglasno je govorila. Ne želim, da se to sliši kot kritika, bolj kot priporočilo za učenje in prilagajanje glasu, vaši mojstri so marsikomu že zelo izboljšali glas. Tudi ta mlada vremenarka je dokaz za to, da se da veliko narediti, da je glas primernejši. Saj po naravi imamo zelo različne tone in barvo glasu, a za javno TV je prav, da je glas primeren in prijeten.« (M. K.)

Urednica oddaje Dobro jutro **Daša Lamut Prosen** je že septembra odgovorila, da so glede vremenarke Danice Lovenjak govorili s stilistko in se bodo potrudili, da tovrstnih pripomb ne bo več. V odgovoru na gornja odziva je dodala:

»Tudi glede druge vremenarke Zale Žnidaršič se zahvaljujemo za opombo, gledalka je pravilno opazila, da se je stanje že nekoliko izboljšalo, vsekakor pa jo bomo poslali tudi na govorno izobraževanje.«

Varuhinja je vrnila klic gledalki, ki je bila kritična do Danice Lovenjak, in ta je pohvalila tako oddajo kot tudi Zalo Žnidaršič. Pohvalo je varuhinja prenesla urednici oddaje Daši Lamut Prosen, ki se je zanjo zahvalila in dodala:

»To mi/nam veliko pomeni.«

»So krizanteme užitne ali nevarne?«

Varuhinjo je poklicala gledalka **M.K.**, ki je v oddaji Dobro jutro (10. oktobra, TV SLO 1) poslušala gospo, ki je govorila o krizantemah in navajala, da so ne le lepe, temveč tudi užitne, tako cvetovi kot listi. Voditelj Boštjan Romih naj bi jih nekaj celo poskusil. Gledalka pa pravi, da je nekaj dni prej v časopisu Svet24 v rubriki Doma in na vrtu prebirala o strupenih in nevarnih okrasnih rastlinah. Mednje naj bi sodile poleg že znanega oleandra tudi potonike in krizanteme. Te naj bi veljale za zelo strupene, že mleček da lahko povzroči opekline, sadijo jih na rob vrta, da odganjajo zajce, ki naj bi se jih izogibali zaradi strupenosti. Gledalko zanima, kaj je res: so krizanteme užitne ali nevarne?

Odgovor urednice oddaje Dobro jutro **Daše Lamut Prosen**:

»V oddaji Dobro jutro smo danes, v ponedeljek, 10. 10., v rubriki Domača lekarna govorili o krizantemah. Naša gostja je bila dr. Katja Rebolj, doktorica biokemije, poznavalka in raziskovalka lokalnih jedilnih ter zdravilnih rastlin.

Pripenjam obrazložitev naše gostje:

»Kot smo predstavili v oddaji Dobro jutro, poznamo več kot 100 vrst krizantem. Krizantema, imenovana *Crysanthemum coronarium*, je tista vrsta, katere zelenje uporabljamo v špinačnih jedeh. Za čaj sta primerni na primer vrsti *C. indicum* in *C. morifolium*. Okrasne krizanteme, ki jih kupimo v cvetličarni, niso užitne zaradi tretiranja s škodljivimi snovmi. Če pa ne bi bile tretirane (kot na primer tiste, ki jih že več let gojimo na svojem vrtu), pa bi bile tudi te užitne, saj so vse te okrasne krizanteme hidridi *C. indicum* in *C. morifolium*. Povedali pa smo tudi, da poznamo tudi krizanteme, ki vsebujejo piretrin, insekticid, in jih zato ne uporabljamo v prehrani. Taka krizantema je na primer bolhač.

Za užitnost krizantem morata biti torej izpolnjena dva pogoja: Vedeti moramo, s katero vrsto krizanteme imamo opravka, poleg tega pa krizantema ne sme biti tretirana.«

V oddaji smo na vse to opozorili in tudi grafično izpisali.«

Varuhinja se je urednici oddaje zahvalila za hiter in natančen odgovor. Takoj je poklicala gledalko in ji posredovala prejete informacije o užitnih krizantemah. Dodala je še:

»Veseli me, da so v oddaji Dobro jutro gostje strokovnjaki, ki se spoznajo na izbrano temo. To dokazuje, da TV Slovenija tudi v oddajah, ki sodijo v Razvedrilni program, skrbno izbira goste, ki so strokovni in zato poglobljajo znanja in vedenja s posameznih področij.«

Dobro jutro: Zakaj tak podnaslov v rubriki o kazenskih postopkih?

Na varuhinjo se je obrnila gledalka **M. K.**, ki jo je v oddaji Dobro jutro zmotil podnaslov pod sliko, objavljen v rubriki o kazenskih postopkih:

»Včeraj je bil v oddaji Dobro jutro prispevek o črni kroniki dr. Damijane Žišt. Posredovala je novico o tožbi proti osebi, ki jo je vložila tožnica.

Sprašujem, zakaj tak podnaslov pod sliko na ekranu. Ljudje vidijo le to, da je na zatožni klopi zaradi obrekovanja, ne zaradi DOMNEVNEGA obrekovanja. Vsebina naprej o tem govori, a tudi z drugačnim tonom, kot je bilo res in je korektno zapisano v članku.

Sprašujem vas, ali se vam vaš pristop zdi korekten? Hvala za odgovor.«

Odgovorila je urednica oddaje Dobro jutro **Daša Lamut Prosen**:

»V oddaji Dobro jutro na TV Slovenija imamo redno rubriko, v kateri vsak teden govorimo o enem izmed primerov dogajanja na sodišču oziroma o tekočih kazenskih postopkih v tistem tednu. Naša gostja/sogovornica je zmeraj novinarka Večera dr. Damijana Žišt. V oddaji, ki jo omenjate, smo pogovor opremili tudi z napisi, ki so stalnica naše oddaje. Kot tematski naslov pri rubriki o kazenskih postopkih namreč izmenično navajamo besedni zvezi »Na sodišču« in »Na zatožni klopi«.

S pravnega stališča besedna zveza »na zatožni klopi« pomeni, da se zoper nekoga na sodišču vodi kazenski postopek zaradi določenega kaznivega dejanja. To nikakor ne pomeni, da je oseba, ki je »na zatožni klopi«, storila to kaznivo dejanje, pač pa gre za dejstvo, da se za svoje dejanje oziroma ravnanje mora zagovarjati. Tako naj bi naše grafične napise razumela splošna javnost.

Glede na zgoraj napisano, sočasna zapisa »na zatožni klopi« in »zaradi kaznivega dejanja obrekovanja« torej jasno ponazarjata, da se je oseba znašla na zatožni klopi, da torej

zoper njo teče kazenski postopek zaradi utemeljenega suma storitve tega kaznivega dejanja in da njena krivda (da je dejanje storila) še ni ugotovljena.

Vsekakor pa razumem vaše pomisleke in vaše sporočilo. V prihodnje bomo v takih primerih dopisali besedo »domnevno«. Žal nam je, da smo vam povzročili slabe občutke in tudi hvala, da ste nas na to opozorili.«

»Slovenska popevka ni tretjerazredni šov«

Gledalka **K. P.** je v odzivu izrazila mnenje o vodenju prireditve Slovenska popevka:

»Gledam Popevko 2022. Ne spuščam se v izbor pesmi, me pa zelo moti vodenje prireditve, ki je zelo ceneno. Slovenska popevka namreč ni tretjerazredni šov.«

Mnenje gledalke o vodenju kviza Vem!

Gledalka **A. M. C.** pa je prek telefona sporočila svoje mnenje o kvizu Vem!:

»Kviz Vem: to je igra besed, voditelja pa zelo skopa, neinovativna in dolgočasna v rabi besed. Bi pričakovala v taki oddaji več inovativnosti in bogat besedni zaklad, ne samo obračanje treh stavkov na koncu.«

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Prekinjen prenos roketne tekme 16. 10.

Dva gledalca sta se v telefonskih odzivih pritožila nad prekinjenim prenosom roketne tekme iz Prištine 16. 10. 2022 na TV SLO 2. Prenos je bil namreč dolg samo 36 minut, nato pa je zmanjkalo slike.

»Jezna sem zaradi roketne tekme, preklopila sem na TV Kosovo, tam je slika bila, nisem pa nič razumela.« (**M. Š.**)

»/.../ Sem zdaj gledal roketno tekmo Slovenija - Kosovo. Ko je zmanjkalo slike, sem klical na tel. št. Oddajnikov in zvez vprašal, kaj je, a mi ni znal razložiti. Sem bil jezen, ker ni bilo nikakršnega opravičila, zakaj je bil prenos prekinjen /.../« (**S. M.**)

Varuhinja je takoj pridobila pojasnilo pristojnih, da je do prekinitve oddajanja signala prišlo v Prištini, da so na RTV Slovenija poskušali pomagati preko imetnika pravice prenosa, vendar brez uspeha. Ko je varuhinja to sporočila gledalcema, jo je gledalec S. M. prosil, da prenese njegovo opravičilo gospodu iz enote Oddajniki in zveze, do katerega se zaradi jeze ob prekinjenem prenosu ni lepo obnašal. Varuhinja se mu je zahvalila za opravičilo, saj zelo spodbuja spoštljivo komunikacijo med uporabniki in RTV Slovenija.

Zaradi upravičenega negotovanja gledalcev glede prenosa rokometne tekme je **Služba za komuniciranje RTV Slovenija** na spletni strani rtv slo.si (<https://www.rtv slo.si/rtv/za-medije/sporocila-za-javnost/pojasnilo-glede-prenosa-rokometne-tekme-na-tv-slo-2/644021>)

17. oktobra objavila javno pojasnilo TV Slovenija:

»Pri prenosu rokometne tekme Slovenija – Kosovo, je RTV Slovenija ob približno 18.55 izgubila sliko na satelitu. Sodelavci iz tehnike so nemudoma kontaktirali podporo imetnika pravic, ki je zagotavljal signal na satelitu. Po več pogovorih s podporo napake niso uspeli rešiti, saj je bila ta na sami lokaciji, od koder je tuja produkcijska ekipa pošiljala signal na satelit.

Za prenos rokometne tekme tehnično ni skrbela ekipa RTV Slovenija, ampak je bil zanj odgovoren lastnik pravic.

Vzrok težave je bil torej na samem izvoru signala na Kosovu. Pojasnila imetnika pravic za nastalo programsko škodo, ki smo jo pri tem utrpeli, še nismo dobili.

Vsem gledalcem se zahvaljujemo za razumevanje.«

Zaradi postavitve kamere v dvorani ne moremo normalno spremljati tekme

Gledalec **G. H.** se je dva dni pred hokejsko tekmo v Ljubljani obrnil na varuhinjo z nenavadno "zahtevo":

»V sredo, 5. 10. 2022, bo v Ljubljani, v Hali Tivoli, ob 19.15 hokejska tekma med ZUG iz Švice in Olimpijo. Zahtevam, da ne postavite na to mesto vaše tv kamere, ker s tem nam onemogočite normalno spremljanje tekme. Mi vsi smo pošteno kupili in plačali vstopnice za nemoteno gledanje tekme. Ta moj dopis posredujte pristojnim, ki so odgovorni za takšno nekulturno početje. Spoštujte tudi nas gledalce.«

Varuhinja mu je odgovorila:

»Upam, da ste tekmo že gledali brez težav. Za prodajo vstopnic za sedeže, ki omogočajo normalen ogled tekme, je odgovoren prodajalec vstopnic. Če tega ne omogoči, se

morate obrniti nanj. Kamera ni postavljena samovoljno, temveč v dogovoru z organizatorjem tekme in seveda glede na tehnične potrebe snemanja.«

V. SPLOŠNO

Napovednik Slovenske popevke: različne meje presojanja etičnih vsebin

Gledalec V. D. je izrazil mnenje glede napovednika oddaje Slovenska popevka:

»Dovoljujem si zapisati svoje mnenje o napovedniku oddaje Slovenska popevka na TV SLO 1. Ta, po mojem mnenju, med drugimi vzbuja tudi naslednje občutke: čutno, senzualno, seksistično, ženska kot objekt, sledi patriarhata in mizoginije. Verjetno ustvarjalci prispevka vsega tega niso imeli v mislih, a rezultat je videti tako. Od nacionalne televizije bi pričakoval večjo pretanjenost do moralno etičnih vsebin, četudi na račun vsečnosti in komercialnosti.«

Pojasnilo vodje Službe za promocijo in podobo TV programov **Doris Vozny Potočki**:

»Ustvarjalci napovednika so imeli v mislih predvsem nostalgijo in občutek za lepoto. Voditeljica Popevke Nina Osenar se je po dolgem času vrnila na televizijo. Popevko je začinila s svojo lepoto, senzualnostjo in atraktivnostjo. Nikjer ni bilo dominantnega moškega, da bi zbudil asociacijo na patriarhat ali celo mizoginjo. Samo v enem kadru, čisto v drugem planu in zaradi bontona, vidimo sovoditelja, ki voditeljici ogrne plašč. Nostalgijo in rahlo tožnost so ustvarjalci pričarali z zastrto svetlobo in samostjo »lepe« voditeljice.«

Pojasnilu je **varuhinja** dodala:

»Ustvarjalci so primerno pojasnili zasnovo napovednika. Menim tudi, da so občutki gledalk in gledalcev ob spremljanju napovednikov in drugih TV vsebin lahko zelo različni, tudi glede na osebne okoliščine, trenutno družbeno vzdušje in še marsikaj. Strinjam se z vami, da je napovednik lahko zbudil občutke čutnosti, menim pa, da je bilo težko v njem prepoznati žensko kot objekt ali celo sledi patriarhata. Morda smo v občutljivosti pri zavzemanju za enakopravnost spolov včasih preveč občutljivi in navaden bonton in spoštovanje do ženske zamenjamo za prevlado moškega nad žensko. Je pa potrebno nenehno, tudi pri zabavnih oddajah, imeti v mislih vse etične vsebine.«

Gledalec se je na odgovor varuhinje odzval:

»Najlepša hvala za odgovor na mojo pripombo. Strinjam se z Vami, da so meje presojanja etičnih vsebin zelo nedoločne, predvsem pa zelo subjektivne (dokler ne postanejo družbena norma). A nekaj ostaja: čutnost in lepota ne moreta biti aduta

voditeljice oddaje, ki je svojevrstna ikona slovenske zabavne glasbe, in drugo, v družbeni klimi, ki želi biti enakopravna do žensk, je, po mojem mnenju, bolje izogniti se vsebinam in prikazom, ki kakorkoli nakazujejo ali izpostavljajo njihov neenak položaj v družbi. Seveda o patriarhatu in mizoginiji v napovedniku ni sledu, a miselni tok gre v tej smeri: čutnost – seksualnost – patriarhat (ki slednje omogoča in dopušča) – mizoginija (v smislu sistemske ureditve neenakega položaja žensk v skupnosti, kar je posledica patriarhalnih razmer).«

Priporočilo vodstvu TV SLO za primerno umeščanje pasic z napovedmi oddaj

Že septembra je gledalca in gledalki zmotila pasica z najavo oddaj, ki se je pojavila v prispevku ob smrti kraljice Elizabete II. oziroma med poročanjem o pogrebnih svečanostih kraljice. Oktobra pa je tudi gledalka **D. P.** v odzivu napisala, da se ji zdi vabljenje k ogledu oddaj s pasicami neprimerno:

»Že nekajkrat sem opazila, da se na ekranu pojavlja črna pasica, ki vabi k ogledu nekaterih oddaj. Tovrstnega usmerjanja gledalcev v preteklosti ni bilo. Zdi se mi neprimerno, vsiljuje se gledanje nekaterih oddaj in postavlja v neenakopravni položaj oddaje, ki se jih na tak način ne vsiljuje gledalcem. Vsi gledalci imamo na razpolago spored in se sami odločamo, kaj bomo gledali.

Prosim za vaše ukrepanje k prenehanju posiljevanja gledalcev s tovrstnimi vabili.«

Odgovor varuhinje:

»Do sedaj ste verjetno že zaznali, da se tak način napovedovanja oziroma navzkrižnega oglaševanja uporablja za več oddaj, tudi za filme in druge oddaje. Zato ne drži, da so nekatere oddaje privilegirane, druge pa postavljene v neenakopraven položaj.

Ker pa se je z uporabo tega načina navzkrižne promocije oddaj pojavilo še nekaj drugih pripomb, sem o tem v septembrskem poročilu varuhinje, ki je dostopno na https://img.rtv slo.si/files/2022/11/30/46_436699226462748692_porocilo-varuhinje-za-september-2022.pdf, glede rabe pasic na strani 9 in 10 med drugim zapisala »PRIPOROČILO vodstvu TV Slovenija, da v notranji razpravi in z ustreznimi strokovnjaki natančneje določi pravila za primerno umeščanje pasic z napovedmi naslednjih oddaj. Pri tem naj določi primeren čas umestitve glede na dolžino oddaje in/ali prispevka, vsebino tekoče oddaje ali prispevka in vsebino napovedane oddaje, pričakovano pozornost gledalcev in motnjo pozornosti zaradi pasice, pričakovane učinke pasice glede na čas objave (večji učinek v zadnjem delu oddaje), druge grafične elemente (podnapise, grafe ...). Določi naj tudi merila o tem, kam in kdaj je umeščanje pasice neprimerno (glede na vsebino, čas objave, druge grafične elemente, ki motijo pasico ...).«

Na pristojnih komisijah Programskega sveta pa bom spodbudila tudi razpravo o utemeljenosti in primernosti takšnega napovedovanja oddaj.

Dodajam še pojasnilo direktorja TV Slovenija **Uroša Urbanije** na pomisleke o rabi takšnega načina promocije oddaj:

»Televizija je živa tvorba, ki se s pestrim izborom programskih vsebin nenehno prilagaja gledalkam in gledalcem. S promocijskega vidika si pridružuje pravico do uredniške presoje po izpostavljenosti programskih vsebin, ki sledijo v nadaljevanju. Na ta način želimo določeno programsko vsebino še bolj približati naši ciljni publiki.

Grafične forme so različne, bodisi statične pasice bodisi gibajoče pasice bodisi različni grafični elementi.

Evropske javne radiotelevizije uporabljajo različne pristope o najavah oddaj, ki sledijo v nadaljevanju, in različne pristope za promocijo lastnih oddaj ter oddaj tuje produkcije. Trende spremljamo, nekatere bomo v prihodnje postopoma vpeljali tudi v naš televizijski program.««

(Pre)pozna ura predvajanja nedeljske oddaje Intervju 23. 10.

Gledalko **J. S.** je razjezilo, ker je bila nedeljska oddaja Intervju (23. 10. 2022, TV SLO 1) z gostjo Lidijo Jerkič, predsednico Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, na sporedu šele ob 23.15:

»Ostro protestiram glede oddaje Intervju z Lidijo Jerkič, ki je bila na sporedu 23. 10. 2022 ob 23.15. Zakaj ste sploh uvrstili na program oddajo, če se je že vnaprej vedelo, da bodo glavna tema volitve? Zakaj pa niste tudi oddaje Intervju Lojze Peterle, ki je bila na sporedu 30. 10. 2022, premaknili na tako pozno uro? Razumem, da težko kaj naredite, vendar je nepravilno in nelogično, da si nekatere oddaje lahko ogledamo v prime time, določene pa moramo pogledati za nazaj /.../.«

Odgovor **varuhinje**:

»Strinjam se z vami, da je predvajanje tematskega intervjuja o resni temi in s tako kompetentno sogovornico, kot je predsednica sindikata Lidija Jerkič, ob tako pozni večerni uri zelo neprimerno. Kot ugotavljate že sami, sta ob volilnih in referendumskih dnevih, ko gledalci pričakujejo sveže informacije in komentarje volitev oziroma referendumov in te oddaje vstopijo v programski čas nedeljskega Intervjuja, dve možnosti glede objave intervjuja: objaviti ga kasneje ali ga sploh ne objaviti.

Direktor TV Slovenija **Uroš Urbanija**, ki sem mu posredovala vašo pripombo brez vaših osebnih podatkov in ga vprašala, ali je razlog za objavo tudi število načrtovanih oddaj Intervju v Programsko-produkcijskem načrtu za leto 2022, je odgovoril:

»Točno tako. Res so bile oddaje pozneje, vendar ocenjujemo, da bi bili gledalci oškodovani, če teh oddaj ne bi bilo.«

Ob tem naj dodam, da sta bila poleg Intervjuja z Lidijo Jerkič v tako poznem večernem času objavljena tudi Intervju z dr. Davorinom Kračunom (13. 11. ob 23.00) in Intervju z Igorjem Omerzo (4. 12. ob 22.50). V vseh treh primerih so bile razlog za zamik volilne oddaje. Po koncu volitev in referendumov je nedeljski Intervju spet na sporedu v svojem običajnem terminu.«

Zakaj zamuda pri premieri tretjega dela dokumentarne serije Tajkuni

Gledalec **B. P.** je izrazil nezadovoljstvo nad spremembami programske sheme TV Slovenija:

»/.../ Pred dnevi sem v arhivu 365 naletel in si ogledal oddaji o tajkunih [v Rusiji](#) in [v ZDA](#), ki sta označeni kot prva dela trilogije. V kratki predstavitvi posnetkov piše, da sta bili na sporedu 7. oziroma 14. oktobra. Na podlagi tega sem predvideval, da bi moral biti tretji del predvajan danes, 21. oktobra.

Pa ni bil. Okrog 22. ure ga še ni bilo v arhivu 365. Iz programa TVS za danes je razvidno, da ga tudi v živo niste predvajali okrog 13.30 ure na prvem programu, kot ste prva dela prejšnji in predprejšnji petek. V navedenem terminu je bila danes predvajana oddaja o Orient Ekspresu. Na vprašanja, kje so obtičali tajkuni 3/3, ali sploh obstajajo in bodo predvajani, če da, kdaj, ne najdem odgovora /.../ Upam, da bom tretji del tajkunov vendarle nekoč ujel in si ga tudi lahko ogledal.«

Odgovorila je urednica Uredništva tujih oddaj **Neli Vozelj Aberšek**, ki ji je gledalec sporočilo poslal v vednost:

»Tudi mi nismo veseli, ko pride do sprememb programa, predvsem naš drugi program pa je žal v veliki meri odvisen od športnih dogodkov. Tudi tokrat je bil poleg oddaje Arena predvsem šport (rokomet) razlog, da 16. 10. ni bilo premiere tretjega dela dokumentarne serije TAJKUNI. Ta je bil na sporedu teden zatem, torej včeraj (op. a.: 23. 10.) zvečer okoli 22.00; ponovitev vas čaka ta petek, 29. 10. ob 13.30, na voljo pa vam je tudi že v spletnem arhivu. Lahko vam pomagamo s spodnjo povezavo:

<https://365.rtv slo.si/arhiv/tuji-dokumentarni-filmi-in-oddaje/174908009>.«

Mnenja o programu TV Slovenija

Nekaj gledalk in gledalcev je izrazilo mnenja o TV-programu:

»/.../ Stara sem več kot 70 let, rada pogledam RTV, tudi italijanske programe, a na RTV je vedno slabše. Ne zaradi programa, ampak, kot je bilo, ne bo verjetno nikoli več. Zakaj ne pustijo te, ki delajo dobro. Bi rada imela RTV, kot je bil.« (V. Č.)

»Tretjič, četrtič že gledam Arenu in Petrovčičevo z debato o RTV SLO. A gledalci nimamo nobene besede več? Prosim, da nehate ponavljati v nedogled iste oddaje.« (D. V.)

»Ali res ne morete kaj drugega vrteti kot Arena? Desetkrat se je že zasukala Arena.« (F. B.)

»V petek, 14. 10, TV SLO 2: v sporedu piše, da je od 13.15 do 14.05 kuharska oddaja Šef doma, z Mašo: Sladki štruklji po moje, ob 14.05 pa naslednja oddaja, Ugriznimo znanost. Vendar to ne drži. Že ob 13.35 so reklame za Dormeo. To ni prav. Bi moralo biti vsaj v sporedu pravilno označeno. Ne pa, da čakam kuhanje, na TV pa so reklame. Podajam še predlog: rada bi več oddaj o potovanjih, zgodovinskih dokumentarnih filmov, sploh manj ponovitev.« (A. R.)

Tudi gledalka **M. M.** je izrazila mnenje glede programa Televizije Slovenija, osredotočila se je predvsem na glasbene oddaje:

»Na TV gledam SLO1 in SLO2 občasno filme po resničnih dogodkih, potopise, poročila, informativne oddaje, ki ste jih dokaj oklestili oz. nadomestili z novimi, katerih voditelji po mojem občutku niso najbolj primerni. Rada gledam tudi kvize ter oddajo V petek zvečer, kjer zopet pričakujem več narodnozabavne glasbe in manj govorjenja. Za slovenske popevke bi bila lahko posebna oddaja. V petek, 7. 10., me je zelo zmotila italijanska glasbena izvedba, čeprav je bila le ena. Upam, da se ne bo med oddajo slovenske narodnozabavne glasbe več predvajalo tuje glasbe.«

Varuhinja je gledalki odgovorila:

»Veseli me, da najdete marsikaj zanimivega tudi na TV Slovenija. Glede glasbe na TV Slovenija **Programsko-produkcijski načrt (PPN) za leto 2023 predvideva povečanje deleža slovenske glasbe, med drugim več koncertov slovenskih glasbenih izvajalcev in pred njimi novo glasbeno pogovorno oddajo.**«

Pobuda gledalke: več oddaj, v katerih bi izobraževali starostnike

Gledalka **D. K.** je v telefonskem klicu podala pobudo, naslovljeno na TV Slovenija:

»Sem že v letih, zato si želim več oddaj, ki bi bile v pomoč nam starejšim: da bi nas učili o pametnem telefonu, da si bomo lahko pomagali pri e-storitvah, e-naročnini. Veliko nas je takih, naj nas izobražujejo, tako kot mlade.«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Intelekt 4. 10.: Nestrinjanje poslušalcev z izbiro gostov

Šest poslušalk in en poslušalec so izrazili nestrinjanje z izbiro gostov v oddaji Intelekt, ki je bila na sporedu 4. oktobra ob 10.10. Povzemamo nekaj odzivov, ki so si vsebinsko zelo podobni:

»Opozarjam na enostransko izbiro sogovornikov v oddaji intelekta (<https://prvi.rtv slo.si/podkast/intlekta/49/174903449>), ki imata popolnoma enako mnenje glede splava, istospolnih posvojitev, pro-life organizacij, ipd. Slednje so predstavljene kot nazadnjaške, neznanstvene, ultrakatoliške ... Zakaj se v studio ne povabi tudi sogovornika z druge strani? V oddaji ni ne soočenja različnih pogledov ne kritičnega mnenja /.../« (V. P.)

»Tokratna oddaja Intelekt na temo prolife je žal popolno razočaranje /.../ Nikakor ne ustreza kriterijem, ki si jih postavlja v opisu oddaje /.../ Različni pogledi? Soočenje? Kritično mnenje? Tega v oddaji pač ni. Gosta sta izbrana povsem enostransko, oba imata identično mnenje o tematiki /.../« (M. L.)

Pozdravljeni, v prihodnje bi si želela, da se v Intelekti predstavi RAZLIČNE poglede in ne samo eno stran, saj sicer oddaja izgubi smisel. Omenjena oddaja je v torek, 4. 10., imela samo enostransko izbrana sogovornika /.../ (A. S.)

Na odzive je odgovoril odgovorni urednik Radia Prvi **Danijel Poslek**:

»Oddaja Intelekt je 4. oktobra spregovorila o gibanjih, ki nasprotujejo izenačitvi pravic istospolnih parov in ustavno zagotovljenim pravicam žensk. V oddaji sta bila sogovornika prof. dr. Darja Zaviršek in prof. dr. Roman Kuhar. Poudariti je potrebno, da pri obravnavi t. i. ustavno zagotovljenih pravic (55. člen; svobodno odločanje o rojstvu otrok) ne moremo oddaj »uravnoteževati z druge strani« na način pro/contra, tudi zato so pričakovanja o tem, da bomo predstavili »drugačna mnenja«, ko gre za spoštovanje ustave, neutemeljena.«

Zakaj ob ponedeljkih ob 8.05 ni več Svetovalnega servisa?

Poslušalka I. O. je varuhinji po telefonu sporočila, da pogreša oddajo Svetovalni servis, ki jo je ob ponedeljkih v istem terminu (8.05) nadomestila oddaja Prvaki tedna:

»Na Koroškem smo zelo razočarani zaradi oddaje s popularnimi na Prvem od 8.30 do 9-ih. Nam so prišli prav nasveti. Te pogovore pa dajte v nočni program. Nas zanima to, kar

se dogaja med nami, ne, kar se dogaja v Ljubljani. Nimamo dostopa do Ljubljane, da bi lahko šli na prireditve. Zanimajo nas nasveti, kako naj preživimo, s čim in kako naj se ukvarjamo, kako naj ostanemo zdravi ... Leta sem poslušala Radio Prvi, bil je moj družabnik, zdaj pa ... Veliko nas je na podeželju, zato so bili nasveti zelo dobrodošli.«

Varuhinja se je za odziv obrnila na odgovornega urednika Radia Prvi Danijela Posleka in ob tem še napisala:

»Ko sem na vaši spletni strani preverjala jutranje oddaje na Prvem, sem ugotovila, da v opisu oddaje Svetovalni servis piše, da je na sporedu vsak delovnik. Zanima me, kdaj je prišlo do spremembe oziroma uvedbe oddaje/rubrike Prvaki tedna.«

Odgovorni urednik Radia Prvi **Danijel Poslek** je odgovoril:

»Opis bomo malenkost prilagodili, glede oddaje Prvaki tedna pa poudarjam, da gre v tem trenutku za začasno programsko vsebino, ki jo je v preteklih tednih tudi nadomeščala volilna/referendumska vsebina. V skladu s PPN 2023 (ko bo sprejet) pa bomo programsko shemo prilagodili tako, da bo Svetovalni servis na sporedu vsak delovnik, ostala bo pa tudi rubrika Prvaki tedna.

Svetovalni servis ostaja del naše programske sheme in je trenutno na sporedu ob delovnikih ob 8h. Edina sprememba je ta, da ob ponedeljkih občasno ali ob posebnih projektih namesto Svetovalnega servisa pripravimo pogovorno oddajo na družbeno aktualno temo. Primer: Lučka Kajfež Bogataj ob silovitem deževju in poplavih ipd. Obenem pa ob posebnih projektih (npr. volitve) ali izrednih dogodkih (npr. smrt kraljice Elizabete II.) v terminu Svetovalnega servisa izjemoma pripravimo posebno analitično pogovorno oddajo.

Nekaj sprememb smo predvideli v programsko produkcijskem načrtu za prihodnje leto, a v smeri, da Svetovalni servis dejansko premaknemo na 8.30, v zdajšnjem terminu ob 8h pa pripravljamo pogovorne in analitične vsebine. Na ta način ne bo oddaj Svetovalni servis nič manj, obenem pa nagovorimo potrebo po jutranji analitični vsebini.«

Mnenja

Glasba, uporaba tujk in vremenska napoved

Poslušalka **M. M.** je podrobno nanizala mnenja in opažanja o Prvem programu Radia Slovenija:

»Sem vaša redna poslušalka radijskega 1. programa. Zlasti radio vključim takoj zjutraj, ko se zbudim, preko dne, ko sem doma ali v avtu, in zvečer, ko se odpravljam spat. Rada poslušam poročila, informativne, otroške in glasbene oddaje in sem zadovoljna z vašim programom. Izredno me pa moti, ker imate zelo veliko tuje glasbe, pa ne se sklicevati na zakon! Ste nacionalni ne internacionalni radio in bi morali podpirati domačo glasbo

in glasbenike. S predvajanjem tuje glasbe potujčujete narod (mladina na raznih tekmovanjih nastopa s tujimi napevi - glasbo), po drugi strani pa manj uki in starejši ljudje sploh ne razumemo teksta pesmi. Imamo že bogat izbor pokojnih in živečih glasbenikov, pevcev. Večkrat zjutraj, ko sem bolj pozorna, sem opazila, da določene popevke dnevno ponavljate. Zakaj lahko predvajate tuje popevke tudi starejšega izvora, naša starejša glasba, zlasti pokojnih izvajalcev pa je pozabljena? Zelo pogrešam tudi narodnozabavno glasbo. Oddaja "glasba po željah poslušalcev" potrjuje, da smo Slovenci željni poslušati predvsem to glasbo in ne raznih tujih popevk!

Včasih me v pogovornih oddajah zelo zmoti uporaba tujk. Zavedajte se, da vas poslušajo tudi preprosti in zlasti starejši ljudje, ki ne poznajo tujih izrazov, zato opozorite tudi povabljenе goste, da v svojih predstavitvah ne uporabljajo tujk.

Pri 5-minutni Pristrčnosti ob 5:25 me moti, ker predvajano glasbo običajno prekinete že po nekaj taktih, kar je iz mojega neukega stališča zelo neolikano in ne vem, zakaj sploh povabite izvajalce v oddajo.

Pred leti sem že večkrat slišala po radiu pripombe poslušalcev, kako razmetano podajate vremensko napoved. Seveda se do danes ni nič spremenilo. Dodati pa moram še ugotovitev, da je Slovenija J, JZ in JV od Ljubljane zelo majhna ali pa da ni sestavni del Slovenije, saj je napoved temperature le za Postojno, letališče Portorož ter Bilje. Če pa Bilje izpustijo, kar se večkrat dogaja, povedo temperaturo še za Koper in Bovec, občasno pa tudi za Škocjanske jame. Prosim, da ste dosledni in da tako kot za Ljubljano, Gorenjsko, Dolenjsko, Štajersko, Prekmurje, Koroško napoveste temperaturo tudi za Goriško.«

Odgovor varuhinje:

»Zahvaljujem se, da ste si vzeli čas in kot redna poslušalka podrobno nanizali tehtna mnenja in opažanja o radijskem programu. Brez vaših osebnih podatkov sem jih posredovala tudi uredniku Prvega programa radia Slovenija.

Odgovarjam vam na nekatere pripombe.

Najprej nekaj podatkov glede tuje in slovenske glasbe: delež slovenske glasbe se na Radiu Slovenija povečuje, na Prvem programu se bo letos približal 60 odstotkom vse predvajane glasbe.

Navajam še nekaj nekoliko starejših podatkov iz Analize glasbenih programov Radia Slovenija, ki so jo na radiu izdelali septembra 2021, vanjo pa zajeli obdobje od leta 2015 do 2021. Podatki za Prvi program Radia Slovenija:

»DELEŽ SLOVENSKE GLASBE 2015–2021 (v %)

	SLO	Tuja
2015	50,06	49,94
2016	50,09	49,91
2017	50,56	49,44

2018	50,97	49,03
2019	51,65	48,35
2020	52,62	47,38
2021	55,2	44,8

Kot je razvidno iz tabele, se delež slovenske glasbe z leti povečuje. Po petih letih je višji za več kot pet odstotnih točk, tak odstotek načrtujemo obdržati tudi v 2022 oz. ga povečati še za odstotno točko.«

V letu 2023 se bo delež slovenske glasbe na Prvem še povečal, uvedli bodo tudi novo oddajo s slovensko glasbo. V PPN za leto 2023 je tako zapisano:

"Glasbeno in razvedrilno uredništvo bo zagotavljalo smiselno 24-urno povezanost govornih in glasbenih vsebin, pri čemer bomo še povečevali delež slovenske glasbe in se tako približali 60 odstotkom, na kulturni praznik bomo ohranili koncept predvajanja izključno slovenske glasbe v programu. Skozi terenske oddaje (Koncert iz naših krajev) in posebne rubrike (Vandramo na Prvem, Pristrčnica) ter tematske sklope bomo dodatno pozornost namenili narodnozabavni glasbi, ta vrst bo v 2023 imela tri redne specializirane rubrike in oddaje."

Glede vremena na radiu je bilo pred leti več pripomb, po navedbah odgovornega urednika Prvega programa so zato po temeljitem premisleku leta 2020 uvedli sistem, ki je še vedno v veljavi:

»Pri podajanju informacij o temperaturah po državi imamo od septembra 2020 zdaj veljaven režim. Od takrat vedno beremo enak nabor krajev (20): Ljubljana, Letališče JP Ljubljana, Slovenj Gradec, Letališče ER Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Letališče Cerklje ob Krki, Postojna, Letališče Portorož (zraven tudi morje), Bilje pri Novi Gorici, Kredarica, Rateče, Rogla, Celje, Maribor, Krško, Črnomelj, Kočevje, Koper, Bovec. Tako je obseg podatkov resda nekoliko skrčen glede na nabor izpred let, a ocenjujemo, da so podatki enakomerno porazdeljeni po celotni Sloveniji, da tako omogočajo dober pregled stanja in po naši oceni tudi zadostno informiranost. Če katerega izmed teh krajev izjemoma ne preberemo, to pomeni, da podatka nismo pridobili z ARSO.««

Druga jutranja kronika 24. 10.

Poslušalec **M. Š.** se je z mnenjem odzval na poročanje novinarjev v Drugi jutranji kroniki 24. 10. 2022:

»Permanentna "stavka" novinarjev RTV, ki to seveda sploh ni, saj takrat, ko na primer stavka letalsko osebje, letala ne letijo, me je kot politično popolnoma neobremenjenega konzumenta prisilila, da malo bolj prisluhnem poročanju novinarjev, ki naj bi se zavzemali za politično neobremenjeno in neodvisno poročanje - torej dejansko za primerno informiranje vseh državljanov, ne pa za politično indoktrinacijo.

In tako sem se danes zbudil s poročili ob 7h ter z zanimanjem prisluhnil glavni temi, poročanju o predsedniških volitvah. Svetujem vam, da si jih zavrtite tudi sami in si tako popolnoma neodvisno ustvarite svoje mnenje. Že samo kontekst, da gresta v drugi krog "desničar" Logar, ki mu je prišel čestitat sam Janša in "ženska" Pirc Musar, čeprav se je prav ona odkrito ideološko izpostavila kot levičarka (ki pa je ne moti dejstvo, da v SLO zastopa interese ekstremno desne družine Trump) pove dovolj, da gre za zavestno politično diskreditacijo enega od dveh kandidatov v drugem krogu. Izpostavljen novinarski kolektiv se lahko kar takoj preseli v volilni štab kandidatke, saj dobro opravlja njihovo delo. Če je to tisto profesionalno novinarstvo, o katerem že mesece kot nekakšno mantra nakladajo tudi sindikati (dejansko pa si le ideološko uzurpirajo prime time medijski prostor), potem se državljani takšnemu javnemu zavodu mirno lahko odpovemo, mesečno naročnino pa preusmerimo v katero od humanitarnih nevladnih organizacij.

Veste, ne gre za to ali je kdo z desne ali z leve, gre za to, da poslušalcev in gledalcev ne podcenjujete, ko jim pod krinko profesionalnega novinarstva dnevno podtikate zmeraj eno in isto politično opcijo, kar z večstrankarskim sistemom države nima popolnoma nič skupnega in je pravzaprav v funkciji RTV pravzaprav ustavno sporno početje. Verjemite, nekaj pameti in zgodovinskega spomina pa premorejo tudi vaši "cenjeni" poslušalci in gledalci.«

II. VAL 202

Nedeljski gost 9. 10.: Gostja ni izražala diskriminatornih stališč

Poslušalec **D. M.** se je odzval na pogovor z nedeljsko gostjo 9. 10. 2022, prof. dr. Zvonko Zupanič Slavec:

»Z ogorčenjem in zaskrbljenostjo sem včeraj poslušal nedeljski intervju z dr. Zupanič Slavec, ki je v opisu prispevka predstavljena kot ena največjih poznavalk zgodovine medicine v Sloveniji. Doktorica navaja nepravilne, žaljive in diskriminatorne podatke o transspolnih in interspolnih osebah ter izraža diskriminatorna stališča do mavričnih družin. Opozarjam, da zelo problematično je, da dobijo take vsebine prostor na javnem radiu. Transspolne osebe, ki se odločijo za medicinsko tranzicijo, ne izgubijo reproduktivne zmožnosti ne možnosti "lepe" spolnosti!«

Odgovor varuhinje z MNENJEM:

»Vašo pripombo sem brez vaših osebnih podatkov poslala Nejcju Jemcu, odgovornemu uredniku Vala 202, kjer je bil intervju predvajan. Odgovoril je **Luka Hvalc**, urednik dnevno-aktualnega programa Vala 202:

»Nedeljska gostja dr. Zvonka Zupanič Slavec je največja poznavalka zgodovine medicine v Sloveniji, kot humanistka javno izraža tudi svoja mnenja, ki temeljijo na poznavanju njenega področja. V celotnem kontekstu omenjenega odgovora pritožnika je takoj na začetku poudarila: »Moji pogledi so zelo široki. Naj vsak živi tisto svoje življenje, ki ga čuti.« In nadaljevala: »To, da se nekdo odloči za spremembo spola, je seveda ena stvar, ki te lahko zelo zaznamuje. Vsak tak primer ima pogovore s psihiatri, ki jim povejo, da nekatere stvari potem ne bodo tako preproste, pa nekateri se potem vseeno odločijo. Potem je zelo veliko razočaranj, ker vidijo, da v tem drugem spolu niso zadovoljni. Imamo primere v tujini, kjer so ljudje trikrat, štirikrat poskušali spremeniti spol, da na koncu te operacije sploh ne morejo biti več uspešne. Veliko je tudi že tožb teh ljudi, češ, da jim zdravniki niso znali dovolj dobro razložiti, zato ker človek, ki spremeni spol, izgubi dve zmožnosti. Izgubi možnost normalnega reproduktivnega življenja in izgubi zmožnost normalnega, lepega seksualnega življenja. To so stvari, ki niso niti malo nepomembne.«

Menimo, da je intervjuvanka podala izkušnje in informacije iz svojega ekspertnega področja, vse skupaj temelji na dolgoletnem proučevanju zgodovine in sedanjosti medicine. Ni se opredeljevala, menimo, da ni bila žaljiva, niti diskriminatorna, nenazadnje je posebej poudarila, da naj vsak živi tisto življenje, ki ga čuti. Kot strokovnjakinja pa je opozorila na morebitne medicinske zaplete in tveganja.«

Varuhinja menim, da je urednik primerno pojasnil kompetence in poudarke gostje intervjuja. Gostja tudi ni izražala diskriminatornih stališč do mavričnih družin, da bi to terjalo interveniranje voditeljice. Oddaja je bila žanrsko zasnovana kot osebnostni intervju, kar pomeni, da tematika, nad katero se pritožujete, ni bila glavna tema, temveč samo del celotnega pogovora oziroma delovanja intervjuvanke. Zato menim, da je oddaja tudi v vsem spoštovala Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenije.«

Preveč hrvaške in srbske glasbe?

Poslušalec J. T. je imel pripombo na količino predvajane glasbe iz nekdanje Jugoslavije:

»Na splošno imam pozitiven odnos do vašega radia in drugih ne poslušam prav veliko. Imam pa pripombo na količino predvajane glasbe iz bivše juge. To ne more biti slučaj,

ker tudi Madžarska je sosednja država, pa se skoraj ne predvaja njihova glasba. Ko dopustujem na Hrvaškem ali se vozim po Srbiji, niti slučajno ne slišim naše glasbe. Prav zanimivo bi bilo pridobiti podatek od Sazasa, koliko na jugu spuščajo našo glasbo. Mislim, da te jugo glasbe je že na komercialnih radiih dovolj, če ne preveč. Ta naš radio bi pa moral biti malo bolj domoljuben. Mislil sem Val 202, ker večino tega poslušamo.«

Odgovor **varuhinje**:

»Glede predvajanja glasbe iz držav nekdanje Jugoslavije na Valu 202 sem najprej pridobila odgovor **Žige Klančarja**, urednika Uredništva za glasbo na Valu 202. Zapisal je:

»Glasbe z območja naše bivše države je v našem programu res malo, ne da bi šel preverjat, bi rekel, da italijanske, morda tudi francoske, predvajamo več. Odvisno od glasbenega urednika, madžarska, ki je omenjena, je najbrž res bolj ko ne izjemoma, zato pa večkrat recimo avstrijska. Vendar je ta večinoma zapeta v angleškem jeziku, zato ni tako opazna. Čim večjo paleto drugih jezikov poskušamo izpostaviti v sobotni rubriki Ne pojemo angleško.

Kar se pa (ne)domoljubnosti tiče, je odstotek domače glasbe v zadnjih dveh mesecih prek 43 %, poleg tega pa izvajalce vabimo v kar nekaj oddaj, kjer se lahko predstavijo.«

Koliko slovenske glasbe predvajajo v državah nekdanje Jugoslavije, na RTV seveda ne vedo.

Odgovoru glasbenega urednika dodajam še nekaj nekoliko starejših podatkov – iz Analize glasbenih programov Radia Slovenija, ki so jo na radiu izdelali septembra 2021, vanjo pa zajeli obdobje od leta 2015 do 2021. Iz analize sicer izhaja, da je bilo julija 2021 med tujejezično glasbo hrvaške in srbske glasbe več kot italijanske ali francoske, kljub temu pa je bil delež hrvaške/srbske glasbe izjemno majhen – le 1,2 odstotka vse tuje glasbe; pri čemer tuja glasba na Valu 202 zajema dobro polovico vse glasbe.

Nekaj podatkov iz Analize za Val 202:

»Pri deležu slovenske glasbe v programu naj spomnimo na spremembo zakonodaje leta 2016, ki je spremenila sistem kvot oz. njihove razporeditve po programskih pasovih. To je zaradi prepletanja naših programov v nočnem času vplivalo tudi na kvote oz. deleže.

DELEŽ SLOVENSKE GLASBE 2015–2021(%)

Vir: Služba za analitiko in poročanje kolektivnim organizacijam

	<i>SLO</i>	Tuja
2015	48,40	51,60
2016	46,53	53,47
2017	41,11	58,89
2018	38,31	61,69
2019	39,64	60,36
2020	40,37	59,63
2021	41,36	58,64

V obdobju med januarjem in julijem 2021 smo zavrteli nekaj več kot 4000 različnih domačih skladb in približno 1200 različnih slovenskih izvajalcev (vir: Dalet Broadcast Report).

Ob sledenju zakonsko predpisani kvoti slovenske glasbe so slovenske skladbe redno med največkrat predvajanimi. V letih 2018, 2019, 2021 slovenske skladbe zasedajo celo vseh prvih dvajset mest največkrat predvajanih skladb v letu v našem programu.

V radijski krajini se sicer uveljavljajo nasprotno smernice. Zavod za uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov Slovenije (IPF) ugotavlja, da radijske postaje vse bolj zamejujejo možnosti predvajanja domačim izvajalcem. Med najbolj predvajanimi skladbami na slovenskih radijskih postajah je bila najvišje uvrščena slovenska v letu 2018 na 25. mestu, v letu 2019 na 34. mestu, v letu 2020 pa na 40. mestu. (Vir: <https://www.ipf.si/ipf-ko/novice/arhiv-novic/2021/najbolj-predvajan-slovenski-izvajalec-in-najveckrat-predvajana-domaca-skladba-v-letu-2020/>).

IPF LETNIH TOP 20 – število domačih skladb

Vir: IPF poročilo

2015	2
2016	6
2017	5
2018	0
2019	0
2020	0
2021 (jan–jul)	0

Na skupni letni lestvici 20 največkrat predvajanih skladb (IPF) na slovenskih radijskih postajah od leta 2018 ni niti ene slovenske. Na Valu 202 jih je od 20 najbolj predvajanih letno v zadnjih štirih letih: 20, 20, 18, 20.

Kar zadeva jezikovno raznovrstnost, redno predvajamo tudi skladbe v hrvaškem in srbskem jeziku, v francoskem, italijanskem, nemškem in španskem jeziku.«

DELEŽI TUJE GLASBE 2021: JEZIKOVNA ZASTOPANOST	
Vir: Dalet Broadcast Report julij 2021	
angleški jezik	95%
hrvaški / srbski jezik	1,20%
francoski jezik	0,70%
italijanski jezik	0,80%
nemški jezik	0,50%
španski jezik	0,60%
ostali jeziki	1,20%

Še podatki iz Analize za Prvi program Radia Slovenija:

»Kot je razvidno iz tabele, se prav tako povečuje delež slovenske glasbe.

Po petih letih je višji za več kot pet odstotnih točk, tak odstotek načrtujemo obdržati tudi v 2022 oz. ga povečati še za odstotno točko.

Najbolj je zastopan angleški jezik, redno predvajamo tudi glasbo v francoskem, italijanskem, hrvaškem in srbskem ter nemškem jeziku. Je pa neanglofonska glasbena produkcija zelo zastopana v nekaterih specializiranih tematskih oddajah (npr. Etnofonija).«

DELEŽ SLOVENSKE GLASBE

2015–2021 (v %)

	SLO	Tuja
2015	50,06	49,94
2016	50,09	49,91
2017	50,56	49,44
2018	50,97	49,03
2019	51,65	48,35
2020	52,62	47,38
2021	55,2	44,8

DELEŽ TUJE GLASBE 2021: JEZIKOVNA ZASTOPANOST (v %)

angleški jezik	95
hrvaški jezik	1
francoski jezik	1
italijanski jezik	1
nemški jezik	0,50
drugi jeziki	1,50

Na Prvem programu je delež tujejezične glasbe še manjši kot na Valu 202, saj je vsa leta znašal pod 50 odstotki, po zadnjih navedbah Radia Slovenija naj bi se delež slovenske glasbe že približeval 60 odstotkom. Odstotek hrvaške/srbske glasbe je na Prvem še manjši kot na Valu 202, saj je v letu 2021 znašal le 1 odstotek vse tuje glasbe, kar pomeni manj kot pol odstotka vse glasbe.

Upam, da ste s pojasnili zadovoljni in vam želim prijetno poslušanje radijskih programov in glasbe na njem.«

Zakaj oddaje Zapisi iz močvirja ni med podkasti?

Poslušalec **B. B.** se je z vprašanjem, kako to, da Zapisov iz močvirja z dne 27. 9. 2022 ni v podkastih, obrnil na uredništvo Vala 202. Ker odgovora ni prejel, je vprašanje naslovil na varuhinjo. Poslušalec je v odzivu še zapisal:

»Vem, da podcasti so na spletni strani Vala 202, vendar jih ni v aplikacijah (Google in Apple) in glede na to, da te podcaste poslušam med vožnjo z in na delo, jih je težko in ne ravno varno iskati prek spletne strani ter nato predvajati prek Android Auta, medtem ko jih v aplikaciji že doma nastavim v knjižnici za predvajanje in se to izvede praktično avtomatično.«

Varuhinja se je za pojasnilo najprej obrnila na vodjo Radijske produkcije, saj slednji v okviru produkcijskega sistema skrbi za nemoten prenos do MMC-ja, od tam naprej pa tehnično dostavo do uporabnikov, tudi podkaste, zagotavlja MMC. Poslušalcu je nato odgovorila:

»Vodja MMC, ki tehnično podpira predvajanje podcastov v aplikacijah, pravi, da so vse oddaje v aplikacijah, tudi tiste z dne 27. 9. in 4. 10. 2022.

Google podcast:

<https://podcasts.google.com/feed/aHR0cHM6Ly9wb2RjYXN0LnJ0dnNsby5zaS96YXBpc2lfaXpfbW9jdmlyamEueG1s>

Apple podcast:

<https://podcasts.apple.com/us/podcast/zapisi-iz-mo%C4%8Dvirja/id384356226>.«

Poslušalec se je odzval:

»Hvala za posredovanje, sedaj sta tudi ti dve epizodi v aplikaciji, vam pa zagotavljam, da jih še dopoldne ni bilo.«

Varuhinja je odgovorila:

»Vam verjamem, da jih dopoldne še ni bilo, ker je enako zatrdil vodja Radijske produkcije. Ne vem, kje se je zataknilo. Vsekakor je predolgo trajalo, da so se stvari rešile. Se opravičujem v imenu vseh in vam želim prijetno poslušanje.«

Odzval se je tudi odgovorni urednik Vala 202 **Nejc Jemec**:

»Oddaji vsekakor sta bili že dlje časa objavljeni na naši spletni strani, še zjutraj pa ju res ni bilo med podkasti. Vsekakor opravičilo poslušalcu, obenem pa zahvala za opombo.«

Kritika voditelja

Poslušalec **D. R.** je izrazil nezadovoljstvo nad voditeljem Mitjo Pečkom:

»Zakaj moram(o) kar naprej poslušati /.../ Mitje Pečka na Valu 202 v prid vladajoče koalicije in kritiziranje vodstva RTV? Poslušajte Val 202, četrtek, 13. 10. 2022, 8:44 do 8:46. To ni novinarstvo, to je propaganda. In jaz za take stvari še vedno redno plačujem 12,50 € mesečno! Ni pošteno! In ko sem ga v preteklosti (že pred letošnjimi volitvami) v mejlu prosil za pojasnilo mi je odgovoril:

"Ker je nujno". Se tudi vam res zdi nujno?!

Pa sicer tako rad poslušam Val 202. A žal to ne bo trajalo!«

MMC

I. NOVINARSKÉ VSEBINE

Se vse novice na teletekstu lektorirajo?

Varuhinja se je odzvala na klic bralke **A. M. C.**, ki je povedala, da je zvesta bralka oz. uporabnica teleteksta (ker nima interneta), da pa na njem pogreša boljše lektoriranje. Zanimalo jo je, ali se vsa besedila (novice) na teletekstu lektorirajo in če ne, zakaj ne. Od javne RTV pričakuje brezhiben jezik, je dodala. Tudi bralec **S. M.** je prek telefona podal pripombo na slovnične napake na teletekstu.

Lektoriranje teleteksta je pojasnil lektor in jezikovni svetovalec MMC **Marko Prša**:

»Lektorji na MMC-ju lektoriramo vse novinarske članke, ki so objavljeni na spletni strani, na teletekstu pa na straneh 110-120 (novice z notranjepolitičnega področja), 140-149 (novice z zunanjepolitičnega področja), 502-509 (športne novice), 600-609 (novice iz sveta zabave), 400-409 (novice s področja kulture). Pri drugih straneh na teletekstu gre večinoma za samodejni prenos besedil z različnih notranjih in zunanjih strežnikov.

Pomembno dejstvo je tudi, da je večina besedil objavljenih pred lekturo (tako na spletni strani kot teletekstu), kar gre na račun ažurnosti in aktualnosti. Kadrovska in finančna politika na MMC-ju oz. RTV-ju dopušča samo tri lektorske turnuse na dan med tednom (7.00-15.00, 13.00-21.00, 15.30-23.30), ob koncu tedna pa dva (7.00-15.00, 15.00-23.00). Posamezen lektor oz. lektorica na MMC-ju na dan pregleda 90.000-120.000 znakov, lektorska norma, ki jo predlaga Lektorsko društvo Slovenija, je do 30.000 znakov na dan, kar posledično pomeni, da naš obseg dela preseže od tri- do štirikratno priporočeno normo, kar naše delo včasih zreducira na zgolj hitre in nujne popravke, jezikovne in slogovne pomanjkljivosti zaradi nezmožnosti sprotnega lektoriranja pa so našim bralcem včasih »na voljo« tudi po uro, dve ali tri.

Kljub vsemu se trudimo po naših najboljših močeh zagotavljati standarde in jezikovno kompetentnost besedil, objavljenih na obeh omenjenih platformah, verjamem pa, da smo lahko še boljši.«

Poročanje o filmskih festivalih v Sloveniji

Bralka J. S. je na varuhinjo naslovila vprašanje glede kriterijev MMC-ja pri pokrivanju filmskih festivalov v Sloveniji:

»Zanima me, kakšne kriterije uporablja uredništvo spletnega portala za promocijo filmskih festivalov v Sloveniji. Zadnje tri dni sem namreč zasledila kar dva promocijska članka za LIFFe: Intervju z direktorjem S. Popkom ter nekakšen kviz, ki je povezava s spletno stranjo o LIFFu. Na drugi strani pa v zvezi z edinim nacionalnim filmskim festivalom, Slovenski filmski festival Portorož, ni nobene objave, čeprav se ta začne že v torek, 25. 10., medtem ko ima Liffe šele novembrski termin, pa ste ga že začeli bildati. Prosim za razlago, po kakšnih kriterijih se odločate za najave in ali so članki v zvezi z Liffom morda plačljivi. Kolikor vem, imate s FSF celo pogodbo o medsebojnem oglaševanju, ali vsaj imeli ste jo vsa leta nazaj.«

Varuhinja je bralki posredovala odgovor, ki ga je pripravila **Maja Kač** iz Uredništva kulture MMC RTV Slovenija:

»Oba festivala, tako Festival slovenskega filma v Portorožu kot Liffe, bo MMC (tako kot vsako leto) temeljito pokrival. Vsako leto, ko organizatorji predstavijo programske poudarke aktualne izdaje festivala, o tem poročamo tudi mi. O Festivalu slovenskega filma v Portorožu smo poročali 11. oktobra (povezava spodaj), o Liffu na dan, ko so predstavili program (organizatorji to tradicionalni storijo kakšne 3, 4 tedne pred začetkom festivala). Poleg tega je MMC že nekaj let medijski partner festivala Liffe, zaradi česar nas k poglobljenemu pokrivanju zavezuje tudi sklenjena pogodba, seveda ob upoštevanju naše uredniške politike. Članki torej niso plačljivi, ampak se o izboru tem in načinu pokrivanja odločamo na podlagi uredniške politike.

<https://www.rtv slo.si/kultura/film-in-tv/fsf-portoroz-se-letos-poklanja-vec-obletnicam-odpira-ga-film-vesna-ki-je-dal-ime-nagradam/643313>

<https://www.rtv slo.si/kultura/film-in-tv/badjurova-nagrada-mileni-zupancic-igralki-ki-je-prestopala-meje-ustaljene-filmske-igre/640379>

Kot vsako leto, bomo zelo podrobno pokrivali tudi Festival slovenskega filma v Portorožu, saj se zavedamo, da gre za osrednji festival, posvečen slovenskem filmu in pomembno platformo za predstavitev tekoče filmske produkcije. O njem bomo bralce obveščali z rednim spremljanjem dogodkov, projekcij, z intervjuji ustvarjalcev in obveščanjem o nagrajencih.«

Neenaka obravnava županskih kandidatov?

Bralec S. S. je v odzivu napisal, da na MMC neenako obravnavajo županske kandidate:

»Danes je na MMC objavljen intervju s koprskim županom. Napovedani so tudi intervjuji z ostalimi župani mestnih občin. Zakaj ne tudi z ostalimi župani in končno, zakaj bodo, kot je praksa preteklih let, ostali županski kandidati predstavljeni v dosti skromnejšem obsegu.«

Odgovor uredništva MMC-ja:

»Intervjuje z župani mestnih občin pripravljamo ob koncu njihovega mandata. Z njimi govorimo o projektih, ki so jih izpeljali, začeli ali ne dokončali, in o njihovem pogledu na življenje v občini, pa tudi o konkretnih izkušnjah o sodelovanju z državnimi oblastmi, potrebah po regionalizaciji in podobno. Gre za največje občine v državi, v katerih živi skupno 700.000 ljudi, kar pomeni, da se ti pogovori tičejo življenja velikega dela našega bralstva. Seveda pogovorov z vsemi 212 župani nismo sposobni opraviti, a kot rečeno, z mestnimi občinami pokrijemo središča, kamor tudi ostale občine in državljani gravitirajo. Pretresamo torej delo zadnjih štirih let, ne pa obljub za prihodnost. Lokalne volitve bodo 20. novembra. Volilna kampanja se začne 20. oktobra. V času volilne kampanje bomo vsebinsko predstavili vse županske kandidate v mestnih občinah, spremljali bomo tudi njihova soočenja.«

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

Varuhinja je prejela **19** odzivov, povezanih s komentiranjem na spletnem mestu rvtv.si. Komentatorji so se večinoma pritoževali, ker so bili njihovi komentarji izbrisani oziroma onemogočeni. V nadaljevanju povzemamo nekaj odzivov.

Pritožba na delo anonimnega administratorja in pohvala komentiranju na MMC

Uporabnik **U. R.** je varuhinji napisal, da prosi za njeno mnenje glede umaknjene komentarja, hkrati pa se je pritožil nad delom anonimnega administratorja:

»Na vas se obračam s prošnjo po obrazložitvi, hkrati tudi podajam pritožbo zoper delo vašega anonimnega administratorja. Zakaj se ne podpiše vsaj z imenom? Vsak javni delavec se je dolžan predstaviti z imenom in priimkom, sploh, če ima tako "pomembno vlogo", kot je odrejanje, kaj bo lahko in kaj ne bo objavljeno na javnem servisu, ki ga plačujemo vsi davkoplačevalci.

Prilagam tudi nekaj posnetkov zaslonov in komentarjev uporabnikov, ki so bili odobreni, **vključno z besedo, ki jo je bilo meni "prepovedano" uporabiti** iz spodaj navedenih razlogov, ki jih navaja vaš administrator. Odobreni so celo komentarji, kjer se določene stranke primerja s sekto, ljudi z živalmi ipd. Trdno sem prepričan, da si je vaš administrator interpretiral pravilnik, po katerem naj bil ukrepal, povsem samovoljno, predvsem pa glede na svoje osebne preference, politično/ideološko opredeljenost oz. najbrž še slabše, glede na njegovo takratno dnevno počutje.

Prosim vas, da si preberete korespondenco med menoj in vašim administratorjem, vključno z povezavo na novico, v katero sem neuspešno oddal komentar, in podate svoje mnenje, ali je to nov način cenzure in onemogočanje svobode izražanja ali ne.

Kot obrazloženo že vašemu administratorju: uporabil sem zgolj "skovanko", ki združuje dve osebi, obe javni osebi, o katerih lahko (vsaj v demokratičnih in svobodno urejenih družbah) vsakdo izrazi svoje mnenje. Eden izmed teh dveh zločincev je mrtev, drugi pa gre po mnenju celotnega zahodnega sveta očitno po njegovih stopinjah, kar je jasno razvidno že od l. 2014 z dogajanjem na vzhodu Ukrajine. Torej, gre za primerjavo dveh javnih oseb v njunih osebnostnih značilnostih in nikakor ne za posploševanje, kot ga omenja vaš administrator in brezsravno vsiljuje kaj sem jaz razmišljal, ko sem oddal ta komentar.

Po tem principu bi se lahko brisal praktično vsak komentar, saj očitno vaš administrator samega sebe smatra za interpreta slehernega mnenja posameznika, ki pa ga vedno lahko razlaga tako, da je mnenje nekoga neprimerno oz. prepovedano. Skratka, prosim za razjasnitev in obrazložitev teh nenavadnih okoliščin, ki so resnično zaskrbljujoče.«

Za razumevanje širšega okvira navajamo še naslov novice, vsebino komentarja in prvotni odgovor administratorja (vse omenjeno je na e-naslov Varuh posredoval uporabnik):

Naslov novice: Raketni napad na Kijev in ostala mesta

Komentar uporabnika: »Bebavost barbarske invazije je očitno brezmejna. A to ne spremeni stanja na fronti. Je le odraz obupa in dejstva, da Putler vojno izgublja. 🇺🇦«

Odgovor administratorja na pritožbo uporabnika:

»Spoštovani!

Iz pravil:

2. Različna mnenja in njihovo primerjanje so bistvo vsake spletne razprave, zato ne bom osebno besedno napadal, grozil, žalil in blatil souporabnikov, avtorjev in drugih ljudi.

3. Ostro kritiko ali nestrinjanje s posameznimi mnenji bom izražal brez osebnih napadov in žalitev. Kritike organizacij, institucij, skupnosti ali strank bom argumentiral in izrazil na vljuden način.

LP

Administrator«

Odgovor varuhinje:

»Podrobno sem prebrala vsa dopisovanja med vami in administratorji ter komentarje, ki ste jih poslali v priponkah. Najprej se vam zahvaljujem za spoštljivo, strpno in argumentirano dopisovanje z administratorji. Večkrat namreč dobim pripombe, ki niso takšne.

Najprej glede podpisovanja administratorjev. Res delajo v javnem zavodu, ki ga plačujemo davkoplačevalci, a to še ne pomeni, da se morajo vsi podpisati z imenom in priimkom. Razumem vaše pričakovanje, da boste pri prejemniku dopisa, pod katerega

se jasno podpišete z imenom in priimkom, naleteli na človeka z imenom in priimkom. A v veliki večini primerov to ne bi spremenilo ničesar, saj je administratorjev, ki odločajo o objavi ali brisanju komentarjev, več, zato lahko enkrat naletite na enega, drugič na drugega itn. To obenem tudi pomeni, da ni mogoče zagotoviti 100-odstotno enake interpretacije pravil objavljanja komentarjev (kar za komentatorje ni najbolje), obenem pa preprečuje ali vsaj zmanjšuje morebitno subjektivno pristranskost pri tem odločanju (kar je za komentatorje dobro).

Da se administratorji ne podpisujejo z imeni in priimki, je razlog tudi brezplodno zasipanje z dopisi na njihove osebne e-mail naslove. Vse pripombe komentatorjev se tako usmerjajo na e-mail dežurnega administratorja (ali več njih), s čimer se tam zagotavlja hitrejša obravnava pripomb. Obenem se s tem preprečuje možne osebne napade ali žalitve na konkretne administratorje.

Iz dosedanjega spremljanja dela administratorjev (bolje bi jim bilo reči moderatorji) ugotavljam, da imajo zelo dobro razdelano, kako dokaj splošna pravila komentiranja uporabljati v praksi, pri čemer stremijo k temu, da na spletnem portalu rtvslo.si ohranjajo in krepijo vsebinsko razpravo tudi s tem, da komentatorje usmerjajo k še bolj spoštljivemu in vsebinsko argumentiranemu komentiranju. Kot pravijo, ni glavni poudarek v tem, ali je neka beseda sama po sebi neprimerna, temveč bolj v tem, kaj lahko nek komentar sproži.

Če sem prav razbrala iz priloženih komentarjev, ki so bili po vašem mnenju neprimerni (ali podobni vašemu zbrisanemu), so enega med njimi že umaknili. Gre za komentar uporabnika dejko, ki je bil objavljen 14. 10. ob 21.32 pod člankom Zelenski Ukrajincem obljubil ..., v komentarju pa je pisalo: »ne more zmagat ga Putler vsak dan znova potolče v sprevačanju dejstev ...« Zdaj ga pod člankom ni več, komentar, ki je bil objavljen pred njim (uporabnik Cenzira2027), pa je še.

Glede umikanja komentarjev naj pojasnim, da administratorji komentarje pod zelo občutljivimi temami umikajo sproti oziroma objavijo šele, ko jih preberejo, ostale pa pregledujejo, ko so že objavljeni in neprimerne naknadno umaknejo. V tem primeru je komentar, čeprav neprimeren, nekaj časa lahko objavljen.

Naj dodam še to, da lahko vsak komentar, ki se vam zdi neprimeren, prijavite. Neprimeren objavljen komentar pa še ni razlog, da lahko tudi vi vztrajate z objavo neprimernega (pišem na splošno, ne v vašem konkretnem primeru).

Upam, da sem vam pojasnila nekaj manj znanih podrobnosti delovanja administratorjev. Čeprav to morda zveni kot zagovor administratorjev, naj poudarim, da to nikakor ni moj namen. Moj namen je varovati vaše interese in pravice, zato ne podpiram komentiranja brez vsakršnega moderiranja. Menim namreč, da dobro moderiranje vodi v boljšo in bolj vsebinsko javno razpravo. Kar pa seveda ne pomeni, da pri moderiranju ne prihaja do napak, pristranosti ... Če jih opazite, me na vsako konkretno opozorite. V tem primeru nisem zaznala, da bi administrator ravnal neprimerno. V nekaj primerih pa sem že.«

Uporabnik se je na odgovor varuhinje odzval:

»Spoštovana, ga. Marica Uršič Zupan, najprej naj se vam zahvalim za zelo hiter odziv, vem, da to ni vedno izvedljivo, zato sem toliko bolj pozitivno presenečen nad skoraj takojšnjim odgovorom. Čeprav se z vami ne strinjam v celoti, vašo obrazložitev vseeno razumem in spoštujem. Tudi sicer sem bil z odzivom administratorja (ali več njih) zadovoljen, navkljub "globokemu" nestrinjanju. Morda bi bilo smiselno (v izogib ponovnemu pošiljanju po vašem pravilniku neprimernih komentarjev) uporabnika, katerega komentar ne pride skozi "odločevalsko sito", obvestiti s povratno informacijo. Denimo, podčrtan del neprimernega komentarja in da je komentar neprimeren, ter povezava na pravilnik komentiranja. Zgolj predlog :-)

Sicer moram potrditi, da je debata na portalu MMC daleč najbolj kulturna na slovenskem spletu, je tudi edini prostor, kjer tu in tam kaj javno komentiram. Mimogrede, v preteklosti sem kdaj pod vplivom navijaških čustev (EP košarke) kaj tudi povsem neprimerno komentiral in seveda, se zavedal, da bo komentar izbrisan in s tem nisem imel težav, saj se ravno s tem vzdržuje nek nivo debate.

Kakorkoli že, RTV vsebine, vključno z več radijskimi postajami, redno spremljam in navkljub turbulentnim časom v vaši ustanovi osebno smatram, da ponujate zelo kvalitetne/raznolike vsebine, kjer vsakdo najde nekaj zase. Skratka, naj zaključim moje pisanje pri tej pohvali. Kar se tiče moje pritožbe, jo pa prosim smatrajte zgolj kot konstruktivno kritiko in/ali osebno mnenje sicer zadovoljnega uporabnika vašega javnega servisa.

Še enkrat hvala za vaš odgovor in lep dan vam želim.«

»Posredujte, prosim.«

Stalni komentator **R. M.** se je obrnil na varuhinjo s prošnjo za posredovanje. Administratorji mu namreč pod člankom z naslovom "Zaradi deževja se je udrl strop osnovne šole v Kranju" niso objavili komentarja, hkrati pa mu niso odgovorili, zakaj ga niso objavili.

Varuhinja ga je vprašala po njegovem uporabniškem imenu in mu po poizvedbi odgovorila, da je en komentar tega uporabnika bil objavljen.

Komentator se je odzval:

»Komentar je bil, kot je razvidno, oddan ob 09.57, nad neobjavo sem se pritožil ne vem kdaj, ker vaša spletna stran ne omogoča vpogleda v oddane pritožbe, če so te oddane prek spletnega obrazca (naj to kar oni tam povedo, ker imajo vse podatke), objavili so ga šele potem, ko sem pritožbo posređoval tudi vam in njim Kp. Če se ne bi pritožil na način, da je vse sledljivo in dokazljivo, pa bi na objavo mojega komentarja lahko verjetno čakal ad calendae Graecas. Očitno bo treba odslej vsakršno komunikacijo z njimi voditi

izključno preko mailov in nič preko spletnega obrazca, ker ta ne omogoča sledljivosti. Vsaj ne uporabnikom.«

Varuhinja se je uporabniku zahvalila za obvestilo in dodala, da bo pozorna na morebitne podobne pripombe uporabnikov.

Zakaj se komentarji pojavijo z zamikom oziroma jih sploh ne objavijo?

Uporabnik **M. M.** je v odzivu napisal, da se njegovi komentarji objavijo z zamikom oziroma se ne objavijo:

»Že nekaj časa se moji komentarji na portalu MMC pojavljajo z zamikom ali pa se sploh ne objavijo. Prejel nisem nobenega obvestila, da bi kršil pravila komentiranja in so zoper mene uvedene sankcije.«

Odgovor **varuhinje**:

»Ali so nad vami morda uvedli nadzor, lahko vprašate sami administratorja s klikom na "Pošlji sporočilo administratorjem."

Če ne dobite odgovora, lahko vprašam jaz, a je bolje, da se pogovorite neposredno. Pri člankih z občutljivejšo tematiko sicer vse komentarje predmoderirajo (najprej pregledajo in potem objavijo). Zato je res najbolje, da se s konkretnimi vprašanji najprej obrnete nanje.«

Uporabnik je odpisal, da je poskusil vzpostaviti stik neposredno z administratorji prek omenjene aplikacije, vendar javlja napako in sporočila ne more poslati, zato je posredovala varuhinja, ki je dobila naslednje pojasnilo vodje administratorjev:

»Danes smo uporabniku objavili vse komentarje, razen:

V novici: Za novinarje opomini "nadaljevanje pritiska in groženj". Grah Whatmough: Ne gre za grožnje.

Torej imamo 38 zdrakarjev, ki nacionalko izrabljajo za svoje politične interese. Kar odpoved jim dajte!

Je pa njegovo uporabniško ime zaradi preteklih kršitev pravil sodelovanja pod nadzorom.«

»Zahtevam, da me odblokirate«

Uporabnik **R. M.** se je obrnil na varuhinjo z naslednjo prošnjo, da posreduje zanj pri administratorjih:

»Ne odgovorijo in ne objavijo. Prosim, da posredujete. Njim kakšnih posebnih podatkov nisem navajal. Imajo moj e-naslov in to bi moralo biti dovolj. Komentar je bil poslan danes ob 12.15.«

In posređoval še spočilo, ki ga je naslovil na MMC forum:

Od: R. M.

Datum: 7. 10. 22 13:14 (GMT+01:00)

Za: MMC-forum <forum.MMC@rtvslo.si>

Zadeva: Direktorica IMF-a sviri pred tveganjem za recesijo in inflacijo, ki ni le "začasna" Kje je moj odgovor???? Zahtevam, da me odblokirate. Koliko časa se mislite še izživljati nad mano????

Varuhinja je odgovorila:

»Prošnjo (ne zahtevo) za odblokiranje morate poslati na MMC forum, meni samo v vednost. Zapis, da se »izživljajo nad vami«, lahko razumejo kot žalitev in vam sploh ne odgovorijo. Saj le opravljajo svoje delo.«

Konec nadzora nad uporabniškim imenom

Uporabnik **A. H.** se je obrnil na varuhinjo z vprašanjem, zakaj je njegovo uporabniško ime blokirano in prosil, če se blokada lahko odpravi:

»V zadnjem letu mi je bila vsaj dvakrat onemogočena oddaja komentarjev na MMC forumu. Seveda razumem, da so mnogokrat moji (kritični) komentarji izbrisani, ker je to pač v skladu z uredniško politiko RTV MMC. Ker moji komentarji doslej nikoli niso bili žaljivi, obsceni, napadalni, itd. in kot takšni niso nikoli neposredno kršili kodeksa komentiranja na omenjenem forumu, bi prosil za pojasnilo, zakaj je do tokratne trajne blokade prišlo. Oziroma zaprosil, če se omenjena blokada mojega svobodnega izražanja mnenja lahko odpravi. No, če ni mogoče, pač seveda ne. Novega uporabniškega imena za ta namen ne bom odpiral.«

Strokovna sodelavka varuhinje je odgovorila:

»Vaše sporočilo oziroma vprašanje smo naslovili na vodjo administratorjev, ki je odgovoril:

»Uporabniško ime gospoda je bilo oktobra dodano pod nadzor zaradi ponavljajočih kršitev pod novicami kolesarstva (ponavljanje identičnih komentarjev, komentiranje izven teme, neprimerni komentarji).

Glede na to, da v zadnjem času sodeluje v okvirih pravil sodelovanja, je nadzor nad uporabniškim imenom zdaj ukinjen.«

Naj ob tem še zapišemo, da je objavljane komentarjev možnost, ki jo RTV Slovenija ponuja, a kot je za javni medij primerno, z moderiranjem. Slednje pa poteka skladno s pravili in priporočili, ki jih boste, verjamemo, tudi v prihodnje spoštovali.«

Uporabnik je odgovoril:

»Najlepša hvala za razlago in prijazen odgovor.«

Pomotoma izbrisan komentar

Uporabnik **B. E.** se je obrnil na MMC s prošnjo po pojasnilu, zakaj so mu izbrisali komentar pod novico.

Administrator mu je odgovoril:

»Komentar bi lahko ostal objavljen in je očitno prišlo do pomote. Pošiljamo vam vsebino v ponovno objavo:

V novici: [IMF Sloveniji za letos zvišal napoved gospodarske rasti, za prihodnje leto pa jo je znižal](#)

Logično. Golob&Co že dajejo rezultate 🙌

Hvala za razumevanje.«

Uporabnik je v odzivu, ki ga je posređoval tudi na e-naslov Varuh, napisal:

»Prosim, če v prihodnje pri mojih komentarjih prihaja do manj pomot.«

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Zakaj dr. Logar in ne dr. Senčar?

Gledalko **A. Z. Š.** je zmotilo različno naslavljanje gostov v TV-oddajah:

»Soočenje predsedniških kandidatov včeraj zvečer (op. a.: soočenje 3. 10. 2022): voditelja sta samo moški del kandidatov naslavljala z dr. Logar, dr. Prebilič. Ženski kandidatki pa samo po priimku. Ali ima njun doktorat manjšo težo – ali to sploh ni?

To se pojavlja tudi v kakšnih drugih oddajah. Ravno tako predsednika vlade največkrat naslavljajo samo z Robert Golob. Pa vendar ima doktorat – in to zahteven. Dajte se odločiti na ravni RTV – da bo za vse enako.«

Odgovor varuhinje z MNENJEM:

»Zahvaljujem se vam za vse pripombe. Brez vaših osebnih podatkov sem jih poslala pristojnim s prošnjo za pojasnilo. Na prvo pripombo sem prejela odgovor urednice volilnih soočenj za predsedniške volitve **Nataše Rijavec Bartha**:

»Kandidatke in kandidate za predsednika republike smo v soočenju 3. 10. 2022 naslavljali skladno z jezikovnimi smernicami in določili glede naslavljanja oseb v RTV programih:

»Znanstveni naziv doktor/doktorica (dr.) ali kateri drug akademski, uradni, častni oziroma protokolarno dogovorjeni naziv se v televizijskih programih zapiše ob podpisovanju gosta, če nastopa v vlogi, povezani z nazivom, drugače se zapis naziva opusti.«

Smo pa v kratki predstavitvi predstavili tudi informacije o njihovi izobrazbi, ki smo jo preverili pri vseh kandidatih. Med vprašanji smo doktorske nazive uporabili pri tistih kandidatih, ki so nazive imeli napisane ob objavi na strani Državne volilne komisije.«

Urednica je povsem pravilno pojasnila jezikovne smernice in določila glede naslavljanja oseb v RTV programih. Podobne smernice uporabljajo pri nazivih tudi mnogi ostali mediji.

RTV Slovenija torej ima jasno določene smernice, pri katerih pa prihaja v praksi včasih do težav, ko gost nastopa v oddaji ali pri vsebini, s katero njegov doktorski ali drug naziv ni povezan. Takšna zadrega se pojavi pri naslavljanju aktualnega predsednika vlade dr. Roberta Goloba. Izhajajoč iz teh smernic bi pri njem uporabljali doktorski naziv v primerih, ko bi beseda tekla o energetiki, iz katere ima doktorat. Še večja težava je pri doktoratih iz družboslovja, ki so povezani z več vsebinami, ki se pojavljajo v programih RTV Slovenija in je pri nekaterih težko ločiti, ali gre v danem primeru za povezavo ali ne. Tudi kot varuhinja sem zaznala pri rabi doktorskih nazivov (tudi pri sedanjem predsedniku vlade) precej neenotnosti, zato bom **PRIPOROČILA Informativnemu programu notranjo razpravo o rabi doktorskih in drugih nazivov ter poenotenje rabe.**

Glede doktoratov obeh kandidatki za predsednico dodajam še pojasnilo: naziv dr. pred imenom in priimkom se v Sloveniji uporablja samo pri osebah, ki imajo znanstveni doktorski naziv, pridobljen po doktorskem študiju. Ta je lahko pridobljen v Sloveniji ali v tujini in verificiran v Sloveniji. Vsi magistrski in doktorski nazivi v tujini niso enakovredni slovenskim, zato jih osebe, ki jih imajo, navajajo za imenom in priimkom. To velja verjetno v primeru Nataša Pirc Musar, ki ima univerzitetno diplomu iz prava v Sloveniji

in doktorat znanosti v Avstriji, ki ga v Sloveniji očitno ni verificirala. Zdravnica Sabina Senčar je dr. medicine, specialistka ginekologije in porodništva. Študenti enovitega magistrskega študija medicine dobijo po šestletnem študiju naziv doktor medicine/ doktorica medicine (dr. med.), ki ni znanstveni naziv in se zato zapiše po imenu in priimku, tako kot novi magistrski ali prejšnji univerzitetni nazivi. Naziv dr. pred imenom in priimkom pa pridobijo doktorandi medicine po končanem dodatnem štiriletnem (prej 3-letnem) doktorskem študijskem programu.«

Raba akademskih nazivov voditeljev, avtorjev, urednikov

Gledalca in poslušalca **F. K.** so "zmotile" razlike med akademskimi nazivi urednic in urednikov, voditeljic in voditeljev ter ostalih ustvarjalcev na RTV Slovenija:

»Zakaj med nekaterimi akademskimi nazivi (uredniki-ce, avtorji, voditelji ..., mag., dr. ...) zlasti na TV SLO (morda bi se kaj na to temo našlo še na adekvatnih radijskih naslovih?) take razlike: ali vsi z naslovi, ali nihče? Mislim, da morate tole urediti še s kakšnega drugega kot zgolj etičnega gledišča.«

Odgovor **varuhinje**:

»Za pripombo o rabi akademskih nazivov se vam zahvaljujem, ker sem na RTV prav na vašo pobudo sprožila notranjo razpravo z jezikovnimi svetovalci o rabi nazivov med zaposlenimi. Končnega dogovora še ni, ko ga dosežemo, vas obvestim (upam pa tudi, da ga boste v enotnejši rabi zaznali tudi sami). Gre na eni strani za etična stališča in stališča do uradno pridobljenih nazivov, ki so pridobljeni za vselej in jih imetnikom nihče ne more vzeti, in na drugi strani za posebnosti publicističnega jezika in jezika v medijih, kjer je zelo natančna raba včasih iz tehničnih razlogov otežena (dolžina naslovov, preobloženost z informacijami v govornih oddajah ...).

Za goste informativnih in drugih oddaj na RTV Slovenija je raba že poenotena: »Znanstveni naziv *doktor/doktorica (dr.)* ali kateri drug akademski, uradni, častni oziroma protokolarno dogovorjeni naziv se v televizijskih programih zapiše ob podpisovanju gosta, če nastopa v vlogi, povezani z nazivom, drugače se zapis naziva opusti.«

Barkovljanka in/ali Barcolana

Gledalca **M. B.** (in predsednika Upravnega odbora Ustanove fundacije »Bazoviški junaki in ostale žrtve fašizma« mag. Marka Bidovca, potomca na smrt obsojenega tigrovca in zavednega Slovenca Ferda Bidovca) je zmotilo različno poimenovanje največje jadralske regate na svetu v informativnih oddajah TV Slovenija. V Dnevniku 9. 10. 2022 je bil dvakrat uporabljen izraz Barkovljanka, in sicer v napovedniku ob začetku oddaje (napis) ter v podnapisu prevoda ene od obiskovalk. Avtorica prispevka pa je uporabljala izraz Barcolana:

»Kot borec za dosledno rabo slovenščine v javnosti se obračam na vodstvo nacionalne televizije RTV SLO z naslednjim vprašanjem: Kako to, da je včeraj v Informativnem programu zmogla TV SLO - v samo nekaj urah - takšno »jezikovno, miselno, vsakršno preobrazbo« (gl. zajem zaslona)?

V Poročilih ob 13-ih ste še zmogli – pohvalno, narodno pokončno, domoljubno(!), v podnapisu prispevka zapis slovenskega imena največje jadrane regate na svetu (54. BARKOVLJANKA), nato pa v Dnevniku ob 19-ih ne več!? (54. BARCOLANA). Zakaj? Kdo odloča o tem? Zakaj odgovorni urednik/odgovorna urednica ni bil/-bila dosleden/-na? Ali pa gre za nedopustno šlamastiko nedeljske novinarske ekipe? Nočem verjeti, da gre za namerno nagajanje vaših »narodno zavednih« kolegic in kolegov v IP TV SLO, da ne omenjam posebej dopisnice iz Trsta, kjer v njenem prispevku je edina sled rabe slovenske različice imena regate (v podnapisu) odgovor ene od obiskovalk regate!?! (op. a.: spodaj)

Kako zelo si že dolga leta prizadevam za to, da v slovenskem medijskem in kulturnem prostoru (s ponosom!) poročamo in zapisujemo ime regate v maternem jeziku (Barkovljanka), ob tem pa nimam prav nič proti temu, da se v istem stavku uporabi tudi italijansko in svetovno, veliko bolj poznano ime regate Barcolana, se vidi iz spodnje spletne povezave nacionalne tiskovne agencije (STA), kjer so narodno zavedni, enako so narodno zavedni tudi pri vaši konkurenčni, komercialni televiziji:

<https://www.sta.si/3090741/slovenska-jadrnica-way-of-life-med-favoriti-na-54-barkovljanki>.

Rotim vas, bodite na nacionalni televiziji, bodimo vsi prebivalci, najprej ponosni Slovenci, šele nato »svetovljani«, oz. kot pravijo mladi, »IN« v tem navideznem svetovljanstvu, saj kot papagaji ponavljajo za Italijani ime regate Barcolana, Barcolana ...,ki pa izvira iz italijanskega poimenovanja slovenskega predmestnega naselja Trsta, Barkovlje = ital. Barcola, po katerem regata tudi nosi ime. Slovensko ime regate je v slovenskem kulturnem prostoru nujno, kamor sodi tudi nacionalna RTV Slovenija, torej najprej **Barkovljanka** in šele nato njena italijanska različica (Barcolana). Tudi na radijskih valovih RA SLO se je včeraj vztrajno poročalo o Barcolani!

Žalostno dejstvo je, da nacionalna tiskovna agencija STA in komercialna POP TV sledita v tem primeru slovenstvu, nacionalna RTV Slovenija pa tako-tako ... Utrujen sem od teh vsakoletnih »bitk«, številnih pozivov, rotenj, prošenj, namesto, da bi bilo to samoumevno, da slovenska imena naselij, prireditvev v zamejstvu slovenimo in ne pačimo v tuje jezike. Zakaj pa potem TV SLO ne poroča iz Rome ali z Wiena in zakaj dosledno le iz Rima in z Dunaja, če ste tako »svetovljanski«, da vaša poročevalka iz Trsta včeraj govori le o Barcolani in ne o Barkovljanki? /.../ Samo z maternim jezikom se ločimo od ostalih narodov, saj samo mi govorimo enega najlepših jezikov na svetu - slovenščino!«

Varuhinja je zapis gledalca posredovala jezikovnim svetovalcem na RTV Slovenija in odgovorni urednici Regionalnega TV programa TV Koper-Capodistria. V sklopu tega uredništva deluje tudi dopisnica za Furlanijo – Julijsko krajino Špela Lenardič, avtorica prispevka. **Špela Lenardič** je pojasnila:

»Zvestega gledalca, ki že leta opozarja na rabo slovenske različice tržaške prireditve, poznam. Spoštujem njegovo prizadevanje, da bi jadralski praznik pridobil slovenki naziv, a se z njegovim mnenjem ne strinjam. Razpravo na temo smo v redakciji regionalnega televizijskega programa imeli že pred leti in se odločili, da bomo sledili rabi Slovencev v Italiji.

V Primorskem dnevniku pišejo o Barcolani:

<https://www.primorski.eu/fotogalerija/barcolana-2022-NX1220078>

V televizijskem Dnevniku deželne televizije RAI Trst poročajo o Barcolani:

<https://www.rainews.it/tgr/fjk/video/2022/10/tdd-Sonce-burja-in-1300-jadnic-54-Barcolana-a75ff72d-ec04-4cc5-a4a0-3f08111a6d04.html>

Pred leti sem na to temo naredila tudi prispevek: slovenistka (med drugim Slovenka iz Italije) mi je ob tem dejala, da sta pravilni obe rabi, je pa pomembno, da smo pri tem dosledni in ju med seboj ne mešamo. Tu se strinjam tudi z g. Bidovcem, da smo gledalcem v nedeljo zmedeno poročali z dogodka – jaz sem namreč uporabljala izraz Barcolana, v Ljubljani pa so se pri podnaslavljanju odločili za Barkovljanko.«

Odgovorna urednica Regionalnega TV programa TV Koper-Capodistria **Mojca Petrič Bužan** je odgovoru avtorice Špele Lenardič dodala:

»Kot omenja tudi sama, smo pred leti opravili notranjo razpravo na to temo. Z njenim pojasnilom v celoti soglašam.«

Jezikovni svetovalci na RTV Slovenija pa so odgovorili:

»Pred leti smo se dogovorili, da bomo za regato vzporedno uporabljali obe poimenovanji (glede na odločitev novinarja), Barkovljanka in Barcolana, da nobenega poimenovanja ne bomo odsvetovali, saj gre pri italijanskem imenu Barcolana za uradno ime in znamko, slovenska različica Barkovljanka pa se je že dodobra ustalila v rabi in tudi uzavešča slovensko prisotnost v Trstu. Podobno kot ime te prireditve prevajamo tudi druga, na primer Dirka po Franciji, uradno Tour de France, pa Evropsko prvenstvo oziroma Eurobasket ...«

Varuhinja je odgovorom dodala:

»Tudi drugi slovenski mediji uporabljajo za regato obe imeni – Barcolana (Delo) in Barkovljanka (Večer). Časnik Delo je ob letošnji regati uporabil v enem besedilu obe imeni (v naslovu Barkovljanka, v podnaslovu 54. Barcolana). Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu je zapisal, da je minister Matej Arčon obiskal Barkovljanko. Od vseh uporabnikov bo odvisno, kaj se bo bolj uveljavilo v prihodnje. Če bi sledili rabi imenovanja nekaterih že poslovenjenih tujih prireditev (denimo Liga prvakov za Champions League ali Pesem Evrovizije za Eurosong, Dirka po Italiji za Giro d'Italia), bi kmalu postala običajna raba imena Barkovljanka, če bomo sledili izvirnim imenom, pa bomo zamudili priložnost za bogatenje slovenskega jezika.«

Gledalec se je na odgovor odzval:

»Hvala, gospa Marica Uršič Zupan, za odgovor. Kratek bom. Vaši kolegici v Kopru (Mojca Petrič Bužan in Špela Lenardič) in slovenistka, zamejska Slovenka, ki jo v odgovoru Varuhinji pravic gledalcev, poslušalcev, bralcev ter uporabnikov programskih vsebin RTV Slovenija omenja novinarka ga. Špela Lenardič, **so v ostrem nasprotju**, tako z vašimi jezikovnimi svetovalci na RTV kot z vsemi številnimi deležniki v matici, tako v medijski krajini kot med narodno ozaveščenimi državljani.

Če bi vaši kolegici iz Kopra pozorno(!) prebrali moje pismo vam, potem bi razbrali, **da nisem proti** italijanskemu imenovanju »Barcolana« na RTV, toda le-to naj bo omenjeno *šele na drugem mestu*, za »Barkovljanko«, saj smo vendar Slovenci!

Smo ali nismo, ponosni na materni jezik, edino legitimacijo pred svetom, da smo prav to - Slovenke in Slovenci ?!

Kot dokaz, kako široko demokratično(!) vidi poimenovanje jadralske regate »Barcolana« tudi v slovenščini »BARKOVLJANKA« sam vodja te regate, avtohtoni Tržačan g. Mitja GIALUZ, Italijan po rodu, ko ga je o TUDI slovenskem imenovanju regate povprašal njegov (in moj) prijatelj, žal že pokojni rojak, dolgoletni novinar RAI, Saša Rudolf iz Trsta navajam:

»V pon., 7. okt. 2019 17:28 je oseba **Saša Rudolf** <sasarudolfts@gmail.com> napisala:

Spoštovani,

Kot dolgoletni športni novinar RAI in dobitnik Bloudkove plakete ter zlatega mikrofona Mirka Strehovca, lahko le delno pritrdim Vaši razlagi, da je tržaška jesenska regata poimenovana »Barcolana«, ker gre v tem primeru za povsem formalistično razlago. Lani prav v tem času sem predsednika jadranskega kluba, ki prireja regato, Mitja Gialuz pred pričami vprašal, če je zanj sprejemljivo poimenovanje le »Barcolana«, ali pa tudi »Barkovljanka«. **Seveda oboje, je odgovoril**, ljudem mora priti končno le v zavest, da tu živijo tako Italijani kot Slovenci.

Tako Gialuz, ki je letošnjo »Barkovljanko« pred nedavnim predstavil v Ljubljani.

Srečno

Saša Rudolf«

Tako g. **Mitja Gialuz**, vodja regate »Barcolana«. Tako **vaši jezikovni svetovalci** na nacionalni RTV SLO. Tako velika moralna avtoriteta, moj prijatelj, pokojni pisatelj in narodnjak **prof. Boris Pahor** (žal nimam pisnega dokaza, saj mi je svoje zavzemanje za imenovanje regate »Barkovljanka« potrdil ob obisku pri njemu doma samo ustno). Tako **Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu**. Tako nacionalna tiskovna agencija STA. Tako tudi mariborski »Večer«. Tako naša komercialna, vam konkurenčna televizija POP TV. Tako tudi novinar POP TV, ki z regate poroča, Koprčan, Jaka Vran.«

Odziv glede nepravilne rabe jezika v oddaji Utrip 15. 10.

Gledalec **S. Ž.** se je odzval na nepravilno uporabo sklona v uvodnem delu avtorja oddaje Utrip 15. 10., Jožeta Možine:

»Novinar v uvodnem govoru uporabi: Moč ne izgublja le sonce ... Menim, da bi moral biti uporabljen rodilnik. Torej: Moči ne izgublja le sonce... Morda bo potrebno več pozornosti nameniti pravilni rabi jezika. Primer ni osamljen.«

Odgovor varuhinje:

»Pogledala sem Utrip in ugotovila, da je vaše opozorilo pravilno. Ko v uvodu avtor pove »Moč ne izgublja le sonce, tudi ljudje ...« bi moral uporabiti rodbilnik in reči: »Moči ne izgublja le sonce ...«

II. OGLAŠEVANJE

Oglasi med soočenji prekinjajo tok misli gostov in gledalcev

Gledalka J. T. se je odzvala na moteče oglase med predvolilnimi soočenji kandidatov za predsednika/predsednico RS:

»Imam, pa ne samo jaz, veliko težavo. To so reklamni bloki med predvolilnimi oddajami, ki prekinjajo tok misli tako gostov kot gledalcev. In to tako, da voditeljica, očitno po nareku iz režije, prekine govorca sredi teme, sklopa, ki ga osvetli del gostov, drugi del pa mora počakati 5 minut, da se reklame odvrtijo. Kar je povsem nesprejemljivo, nestrokovno, neprofesionalno. In žaljivo, tako do gostov kot do gledalcev. Zanima me, ali tako delajo tudi druge televizije, po katerih se tako radi zgledujete (na primer BBC).«

Varuhinja je odgovorila:

»Kar nekaj podobnih pripomb sem prejela že v preteklih mesecih, zato sem ta problem vključila v Priporočila k osnutku Programsko-produkcijskega načrta (PPN) za leto 2023, kjer sem zapisala: **»Moteči oglasi:** skoraj ni meseca brez pripomb gledalcev, da je preveč oglasov; motijo jih zlasti znotraj ene oddaje, veliko pritožb je na TV prodajo.«

Ob predstavitvi Priporočil na septembrski seji Programskega sveta RTV Slovenija sem ob tem poudarila: **»Pri televiziji je na oglase še eno priporočilo – oddaj z več gosti, kjer se razvije razprava, ne prekinjati z oglasnimi bloki.«**

Včeraj (25. 10. 2022) je bila skupna seja vseh komisij Programskega sveta, na kateri je Programski svet preverjal, katera od priporočil in v kolikšni meri so pripravljavci PPN-ja upoštevali. Generalni direktor RTV Slovenija je odgovoril, da je tudi sam, kot človek, ki je »zrastel« ob BBC-ju, zagovornik ukinitve – najprej TV prodaje, nato pa tudi oglasov na RTV-ju sploh, a je to v domeni ustanovitelja (države), ki mora zagotoviti nadomestitev izpada prihodkov od oglasov (ki znašajo več kot desetino vseh prihodkov). Na vprašanje, ali bi, dokler oglasi so, novinarji lahko vsaj prekinjali oddaje bolj smiselno – ko gostje zaključijo sklop misli, pa je direktor TV Slovenija odgovoril, da voditelji pri tem imajo nekaj možnosti in da bodo to poskušali zagotoviti v večji meri kot doslej.

Z odgovorom kot varuhinja in avtorica priporočila seveda nisem bila zadovoljna, in tudi vi verjetno ne boste.«

III. VARUHINJA

Mnenja ob predlogu Evropskega akta o svobodi medijev

Varuhinja se je 12. 10. 2022 odzvala na povabilo Ministrstva RS za kulturo, da posreduje svoja stališča in izkušnje s področij, ki jih ureja predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi enotnega okvira za medijske storitve na notranjem trgu (Evropski akt o svobodi medijev), ki ga je objavila Evropska komisija. Namen uredbe je zagotoviti večjo pravno gotovost in enake pogoje na trgu ponudnikov medijskih storitev, večje sodelovanje med neodvisnimi regulatorji, močnejšo uredniško neodvisnost, pregledno imenovanje organov javnih medijskih servisov in stabilno financiranje, ureditev medijske koncentracije ter pravično in pregledno oglaševanje v državnih podjetjih.

O medijski in informacijski pismenosti

17. 10. 2022 se je varuhinja udeležila 2. srečanja partnerjev projekta MiPi (Medijska in informacijska pismenost), katerega glavni nosilec je Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS (AKOS). Udeleženci so razpravljali o izzivih pri doseganju ciljnih občinstev, si izmenjali primere dobrih praks in opozorili na nujnost natančnejših definicij, prekrivanj in razločevanj pojmov digitalne, medijske in informacijske pismenosti.

Še zadnje vsebinske pripombe na PPN 2023

Varuhinja je na skupni seji komisij Programskega sveta RTV Slovenija (24. 10. 2022) izpostavila priporočila, ki pri pripravi Programsko-produkcijskega načrta (PPN) za leto 2023 še niso bila (dovolj) upoštevana ter priporočila na podlagi novih odzivov gledalcev.

Tako je med drugim priporočila, naj bo programska shema Televizije Slovenija stabilna in naj se spreminja le izjemoma. Nekatero termino oddaj bi bilo smiselno prevetrili (npr. pozne večerne ure za dokumentarne oddaje), nato pa programsko shemo ohraniti zelo trdno in jo spreminjati le izjemoma, le v izrednih okoliščinah. Direktor Televizije Slovenija **Uroš Urbanija** je zagotovil, da si bo za to prizadeval, saj se s pripombo v celoti strinja. Vodstvo pa bo sledilo tudi priporočilu glede ustrežnejših terminov dobro gledanih oddaj.

Sklicujoč se na številne odzive gledalcev na oddajo Studio City ter ukinitve oddaje Globus, Točka preloma in Politično je varuhinja pozdravila v PPN 2023 napovedano vrnitev oddaje Globus, ob tem pa opozorila, da si gledalci želijo vse štiri oddaje. Direktor Televizije Slovenija je pojasnil, da je v Programsko-produkcijskem načrtu predvidena nova zunanjepolitična oddaja, vsebine preostalih oddaj pa so vgrajene v druge informativne oddaje. Ob predlogu, da se v programsko shemo uvrsti oddaja tipa Studia City, ki jo bodo vodili različni voditelji in bo zasnovana pluralno, pa je pojasnil, da bo oddaja umeščena v programsko shemo naknadno, ko (če) bodo zagotovljene ustrezne rešitve, ki jih trenutno oblikuje posebna skupina.

Na pripombo varuhinje, da gledalci želijo videti čim več prenosov pomembnih tekem državnih reprezentanc na nacionalni televiziji, je odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel** pojasnil, da so za leto 2023 predvideni prenosi svetovnih prvenstev v alpskem

in nordijskem smučanju, deskanju in biatlonu; pokrivanje vseh velikih tekmovanj v bazičnih športih (plavanje, atletika, gimnastika); v moštvenih športih pa svetovna prvenstva v rokometu, hokeju na ledu, evropsko prvenstvo v odbojki ter najpomembnejše kolesarske prireditve, kot so Dirka po Franciji, svetovno prvenstvo v kolesarstvu in dirka Po Sloveniji. Izostajajo pa tekmovanja v košarki in nogometu (kjer so pravice najdražje), a si vodstvo prizadeva, da bi vendarle pridobilo pravice tudi za ta tekmovanja. Načrtujejo tudi posebno oddajo Zima je zakon, ki bo v zimskem času ob sobotah in nedeljah povezovala športne prenose, v katero bo mogoče vključiti tudi dodatne športne vsebine.

Na priporočili varuhinje in Komisije za tehnična vprašanja, da se ohrani teletekst, saj odzivi uporabnikov kažejo, da ga uporablja veliko starejših uporabnikov, ki niso večji novejših digitalnih tehnologij in jim je zato teletekst pomemben vir mnogih vsebin, pomemben pa je tudi za invalide, saj jim med drugim omogoča dostopanje do podnapisov, je vodja Multimedijskega centra **Anže Ančimer** zagotovil, da je pripomba upoštevana; Teletekst je bil nadgrajen in bo v nezmanjšanem obsegu deloval tudi v letu 2023.

IV. SPLOŠNO

Kritika in opravičilo poslušalca ustvarjalcem

Poslušalec in bralec **P. N.** se je ostro odzval na domnevno "neporočanje" o državnem prazniku v rubriki Dnevni koledar (25. 10. 2022 ob 4.50) na Prvem:

»V današnji oddaji "Jutranji koledar" ste omenili kar nekaj dogodkov iz zgodovine današnjega dne. Da pa ste pozabili najpomembnejšega za našo državo, to pa je problem. Sploh glede na to, da je 25.oktober v Sloveniji državni praznik.

Prosim za popravek in opravičilo, ker sem zaradi te (najmanj kar lahko rečem) malomarnosti prizadet in užaljen /.../ sploh zato, ker je kar nekaj ljudi dalo za ta dan in ta praznik največ, kar lahko nekdo da za svojo domovino: svoje življenje. /.../ Ta odnos do naroda in domovine, ki danes praznuje, vam ne more biti v ponos in to bi lahko bilo počasi dovolj, da se vam odvzame naziv "nacionalni radio" in se vas preneha financirati na tak način. Si predstavljate npr. da se pri sosedih zgodi kaj podobnega. /.../ No, tudi v uvodu v Drugo jutranjo kroniko ne duha ne sluha o prazniku. Tudi na spletu rtvslo.si na naslovnici nikjer omenjen praznik. Žalostno in nedostojno do vseh, ki so se borili da smo dočakali ta dan in postali suvereni na svojem teritoriju. Prosim za razlago te malomarnosti od vseh odgovornih oseb. /.../ Zelo smiselno bi bilo tudi opravičilo vsem veteranskim združenjem.«

Odgovor varuhinje:

»Spoštovani, vaš dopis je bil tako nespoštljiv, da bi ga lahko že zaradi tega zavrnila. Kljub temu sem ga, brez vaših osebnih podatkov, poslala odgovornemu uredniku radia prvi **Danijelu Posleku**, ki je odgovoril:

»Navedbe poslušalca ne samo, da niso spoštljive, ampak tudi ne držijo. Dnevni koledar ob 4.50 je vseboval zelo jasno navedbo državnega praznika, podrobno navedbo, kaj obeležujemo ipd. To je bil uvodni poudarek v rubriki, torej poudarek, ki je imel največjo težo.

Dodatno smo o državnem prazniku govorili v jutranjem programu ob 8.40 ter zelo podrobno v rubriki »Na današnji dan« ob 12h. Prav tako smo o prazniku govorili v naših informativnih oddajah: v Drugi jutranji kroniki, v Dogodkih in odmevih ter v Zrcalu dneva.

V vseh programskih pasovih smo se torej spomnili omenjenega praznika, mu dali dovolj veliko pozornost, zato zavračam očitke o nedostojnem odnosu ustvarjalcev programa.««

Varuhinja je v odgovoru poslušalcu dodala, da je bilo prazniku posvečene dovolj pozornosti tudi na spletni strani rtvslo.si in na TV Slovenija in mu zato predlagala, da se za prehitre obtožbe ustvarjalcem opraviči:

»Tudi vaša navedba, da o prazniku in obletnici ni bil omenjen na rtvslo.si, ne drži, saj so ob 10.35 objavili o tem prispevek

<https://www.rtvsl.si/slovenija/30-let/mineva-31-let-odkar-je-slovenijo-zapustil-zadnji-vojak-ila/644997>

in mu zvečer dodali še nekaj fotografij in povezavo na poročanje v informativnih oddajah TV Slovenija.

Glede na zapisano bi bilo torej primerno, da bi se ustvarjalcem, ki ste jih po krivem obtožili za malomarnost, opravičili.«

Poslušalec se je odzval in se res tudi opravičil:

»Pozdravljeni in hvala za odgovor.

Najprej moram povedati, da sem Radio Prvi poslušal tega dne od 5:59 do 6:20 in nekaj Druge jutranje kronike. To je bilo vse moje poslušanje vašega programa. V tem času je bil edino v Drugi jutranji kroniki omenjen državni praznik. In to moje pisanje je bilo posledica dejstva, da v tem času (najbolj sem pričakoval omembo v Jutranjem koledarju) ni bilo slišati besede o prazniku.

Vsekakor se po razlagi odgovornega urednika o vseh prispevkih na to temo in vsled krive obtožbe opravičujem, kot tudi vsem, ki so delali na tem /.../

Torej še enkrat se opravičujem za napačne navedbe in povem, da ni bil moj namen kogarkoli žaliti.«

Zakaj TV Slovenija ni prenašala prireditve RTVSMO v Lutkovnem gledališču?

Gledalko in bralko **N. T.** je zanimalo, zakaj TV Slovenija ni prenašala prireditve Sveta delavcev RTV SMO:

»Imam pravzaprav 2 vprašanji:

1. Zakaj TV 1 ali 2 (ali celo 3) ni prenašala prireditve RTVSMO v Lutkovnem gledališču?
2. Ali je mogoče oz. ali se vam ne zdi, da bi bilo pošteno, da bi to, kar ste predvajali na kanalu MMC, kot ponovitev predvajali na enem od TV kanalov? Če lahko Arenu, Intervjuje, RTV danes in jutri ... gledamo v ponovitvah, tudi v več ponovitvah, se mi zdi pošteno, da bi ponovili tudi to današnjo. In o tem tudi obvestili občinstvo. Saj gre za pluralnost, mar ne?»

Varuhinja je odgovorila:

- »1. Prireditve v Lutkovnem gledališču tehnično (s profesionalnimi kamerami, snemalci, tonskimi mojstri, režijo ...) ni bila zasnovana tako, da bi ustrezala tehničnim standardom za prenos na javni RTV.
2. Oddaje, ki jih naštevate, so produkcijsko pripravljene na ravni, ki ustrezajo standardom javne RTV. Pri tem ne gre za pluralnost oziroma vsebino, temveč za produkcijske standarde, ki jih javna RTV lahko »spregleda« samo za krajše izseke in za izjemno pomembne dogodke (npr. amaterski posnetki prometne ali naravne nesreče).

Prireditve je sicer organiziral Svet delavcev RTV Slovenija.«

Varuhinja se je z vprašanji, kako so se dogovorili za prenos na MMC in kako je s prenosom na TV SLO 1,2, ali 3, obrnila tudi na Svet delavcev RTV Slovenija. Predsednik Sveta delavcev **Robert Pajek** je odgovoril:

»V Svetu delavcev smo pozvali vodstvo, da MMC prevzame snemanje dogodka v Lutkovnem gledališču. Našo željo so v tem smislu izpolnili, res pa je, da do zadnjega nismo vedeli, če bo prenos v živo, ker smo za to potrebovali še dovoljenje vseh 3 odgovornih urednikov. Ta dovoljenja smo tik pred prireditvijo tudi dobili. S strani vodstva ni bil izkazan interes, da bi naš dogodek umestili še kam drugam. Tudi z našega stališča je to seveda škoda. Na TV Slovenija smo o noveli Zakona o RTV pripravili vrsto pogovornih oddaj, sam dogodek v organizaciji Sveta delavcev pa je vključil vse vpletene strani in tako referendumsko vprašanje predstavil v vsej raznolikosti mnenj. V Svetu delavcev nameravamo razpravo z javnostmi o vprašanju prihodnosti RTV nadaljevati in trudili se bomo, da bodo naše dogodke lahko spremljali tudi gledalci, poslušalci in bralci RTV vsebin.«

»Racionalnost dela na RTVS«

Gledalec, poslušalec in bralec **K. E.** je na varuhinjo naslovil vprašanje o racionalnosti dela novinarjev na RTV Slovenija:

»Na družbenih omrežjih je zaokrožil posnetek predsednika vlade, ki se je v dneh 20.-21. oktobra udeležil sestanka voditeljev držav v Bruslju. Tam je dal tudi izjavo novinarjem. Na posnetku so vidni kar trije mikrofoni RTVS. Vprašanje naslavljam na generalnega direktorja RTVS. Zakaj je potrebno, da so iz javne RTVS v Bruslju vsaj trije poročevalci in ne eden za vse, če je RTVS res v rdečih finančnih številkah, kot se govori? /.../«

Odgovor varuhinje:

»Tri naprave - dva radijska snemalnika in televizijski mikrofoni RTV Slovenija še ne pomenijo, da so bili tam trije novinarji. Večina dopisnikov RTV Slovenija dela za oba nacionalna RTV medija – radio in televizijo. Pogosto en dopisnik snema sočasno dve izjavi – eno za radio in eno za TV, ker je tudi postopek montaže drugačen. Poleg tega dva dopisnika, kolikor jih ima RTV Slovenija v Bruslju, ob pomembnejših dogodkih pripravita v enem dnevu več prispevkov za več oddaj (npr. za radijska poročila ob 15.30, 18.30, 22.00 in za TV poročila ob 13.00, Prvi dnevnik ob 17.00, Dnevnik ob 18.57 in Odmeve, pa tudi za druge oddaje). Zato si delo razdelita, kar pomeni, da morata imeti vsak svoj posnetek, da lahko pripravita vsak svoj prispevek za določeno oddajo.«

Mnenja o poročanju novinarjev o napadu na Niko Kovač

Nekaj gledalcev, poslušalcev in bralcev se je odzvalo na poročanje o napadu na Niko Kovač 25. oktobra letos. V nadaljevanju povzemamo nekaj odzivov.

»Nikakor ne morem razumeti pozornosti, ki jo mediji namenjate zadnje dneve t.i. napadu na Niko Kovač. Osebnost obsojam kakršnekoli napade, tako fizične in psihične, ampak to, kar se sedaj dogaja, je pa absurdno. Ravno kar sem si na spletu ponovno ogledala napad protestnikov kolesarjev, ki se je nedolgo nazaj zgodil na Triglavu na Janeza Janšo in nekatere druge pohodnike. Dretje Tee Jarc, zaničljiv besedni napad, provokacija in še in še. Mediji o tem skoraj niste poročali. Ne vem zakaj, ampak mislim,

da je ta čas sedaj idealen za poročanje o napadih in sovražnem govoru tudi levo usmerjenih aktivistov. Ti namreč z vsemi sredstvi skušajo preprečiti zmago na predsedniških volitvah njim škodljivega in mračnega Anžeta Logarja in vi, mediji pri tem sodelujete.

Prosim, če je vaš informativni program objektivni in če enkrat za vselej vaši novinarji ostanejo novinarji in ne politični komentatorji, ki več kot očitno zagovarjajo svojo politično usmerjenost.« (M. P.)

»/.../ V zadnjih dneh je osrednja tema poročil na RTVS Nika Kovač, ki naj bi jo neznanci napadli. To je bila uvodna tema tudi v TV Odmevih na TVS 25. in 26. oktobra. Nika Kovač je bila bolj pomembna od vsega drugega, kar se je zgodilo doma in v svetu. Tudi od proslave ob Dnevu suverenosti, ki se je je udeležil predsednik republike (Odmevi, 25. 10.). Poročanje o dogodku je v nasprotju z zakonom o RTVS, ki določa, da naj bi bilo poročanje uravnoteženo, objektivno in v skladu s poklicnimi standardi. Poroča se enostransko, tako da se izjave Nike Kovač jemlje kot »suho zlato«, ne da bi se iskalo resnico. Ni govora o »domnevnem napadu« temveč o napadu na direktorico inštituta./.../ Nika je za RTVS zvezda, ki jo promovirajo. V bistvu so jo oni ustvarili /.../« (K. E.)

»Sedajle sem prebrala prispevek, kjer novinarji MMC-ja pišejo, kako je bila gdč. Nika Kovač napadena s strani neznanca sredi Ljubljane. Pripominjam, da sem proti vsaki agresiji, sem pa proti nekorektnemu poročanju. Nika Kovač izjavlja, da so krivi za njen napad JJ in njegovi tviti in Nova 24 tv. S strani novinarjev bi pričakovala, da napišejo gola dejstva brez njenih komentarjev. /.../ Prav je, da se je onemogočilo komentiranje na to temo s strani bralcev, moral pa bi se odstraniti tudi komentar NK, ki kar sama obsoja in določa vzrok napada./.../« (L. K.)

Neodzivnost odgovornih ob pritožbah glede neenake obravnave predsedniških kandidatov

Predsednik stranke Nova socialdemokracija **Andrej Magajna** je na varuhinjo naslovil »Protest zaradi neodzivnosti odgovornih ob pritožbah glede neenake obravnave predsedniških kandidatov« v času najave in predstavitve kandidatov ter njihovih programov. V dopisu je, med drugim, zapisal:

» /.../ Štirje kandidati: Andrej Magajna, Ludvik Poljanec , Ivan Bolfek in Ladislav Troha (navedeni po zaporedju nastopov) pa smo **skupaj izrazili protest na novinarski konferenci 27. septembra 2022 pred sedežem Državne volilne komisije.** /.../ Sočasno pa smo prejeli tudi po pošti pridružitvev protestu s strani Franci Kindelhoferja. Skupaj torej pet kandidatov. /.../

Ob tem pa je potrebno poudariti, da je bilo prvo opozorilo o neenaki obravnavi poslano na urednike in vaš naslov že 2. avgusta 2022. To smo naslovili po tem in zato, ker smo

že 15. julija 2022 najavili kandidaturo, posredovali program kandidata in njegovo politično biografijo, a v nacionalnem mediju tem popolnoma nič.

Sledile so nove in nove pritožbe /.../

Posebej pa moram omeniti odziv javne medijske hiše na našo predstavitveno novinarsko konferenco 18. avgusta 2022. Za začetni izostanek informacije o kandidaturi naj bi bil, po mnenju urednika radia Danijela Posleka (edino on se je sploh odzval), razlog v tem, ker so pričakovali od mene oz. stranke kot predlagatelja posebno novinarsko konferenco. Izkazalo pa se je, da tudi glede obveščanja oz. ne-obveščanja do samih najav niste bili dosledni.

A tudi po imenovani predstavitveni novinarski konferenci ne moremo govoriti o spoštovanju načela enakosti in sorazmernosti.

Posredovali smo vam primerjave z izrazito publicirano in s tem medijsko protežirano kandidatko Natašo Pirc Musar. Imenovana je bila tako v Tarči, osebno v Odmevih, omenjena ob različnih priložnostih ..., skoraj vedno omenjena tudi takrat, ko se je govorilo drugih kandidatih.

Ne bom zopet podobno ponavljal, kako ste obeležili mojo oz. strankino tiskovno konferenco. O tem ste bili že podrobneje seznanjeni. Bolj »minimalistično« je skoraj niste mogli obeležiti.

Je pa očitno tudi to možno. Kolegi so-pritožniki so povedali (po naši skupni tiskovni konferenci pred DVK 27. septembra 2022), da sem bil jaz v primerjavi z njimi celo »privilegirani«. Torej ste najavljene kandidate rangirali (Opomba: Ne mislimo vas, spoštovana varuhinja, ampak odgovorne na RTV SLO) - v grobem povedano - v tri razrede:

- te, ki ste jim namenili osrednje informativne programe, so bili vabljeni v oddaje, bili najavljeni že v začetku informativnih oddaj;
- te, ki ste jih obravnavali »minimalistično«: ponavadi na kratko ob izteku poročil, brez uvodne najave in
- te, ki ste jih popolnoma ignorirali, torej jim niste namenili niti minute.

Ob tem manku publicitete v štartu, tudi ti, ki so le zbrali podpise - v kratki uradni kampanji, zreducirani na minutažo - tega deficita ne bodo mogli nadoknaditi.

Najbolj sprevrženo pa je to, da medij, ki se je do njih tako »minimalistično« ali povsem ignorantsko obnašal, potem objavi ankete z njihovimi imeni - imeni, ki niso bila nikjer omenjena - in jih s tem še dodatno poniža.

Nihče se pri vas tudi ne vpraša, kako lahko kandidati v razmerah, ko jih širša javnost ne pozna, sploh lahko učinkovito zbirajo podpise? **Zaradi te neenake publicitete je bilo za nekatere tako zelo oteženo tudi zbiranje podpor /.../**

Vemo, da to obdobje od razpisa do uradne kampanje Zakon o volilni in referendumski kampanji žal ne ureja. Pa bi ga očitno moral, saj se v tej prvi fazi že močno oblikuje javno mnenje! Raziskave kažejo, da pravzaprav že odločujoče. Poleg razširitve obdobja, ki bi bila regulirana bi bilo prav, bi pravila veljala tudi za zasebne medije (npr. POP TV, ki ima

največjo gledanost). Poskusi spremembe 6. člena zakona o volilni in referendumski kampanji so že bili, a javni, nacionalni medij o tem nič !?

Sprašujemo se, zakaj taka tišina ob tej sila relevantni temi. Je niste kot take prepoznali ali niste hoteli?

Opisano »rangiranje« oziroma **neenaka obravnava kandidatov v samem štartu, je poleg tega, da je v nasprotju z načelom enakosti** (kot temeljnim demokratičnim postulatoma), **dodatno nesprejemljivo, saj je bil letošnji predhodni dogovor na uredništvih le drugačen.**

Bom v poševnici citiral kar vaše navedbe iz dopisa dne 18. avgusta 2022 na naslov stranke /info@nsd.si:

Glede na dosedanje odzive in vprašanja gledalcev in poslušalcev o načinu predstavljanja kandidatov in kandidatke za predsednika republike namreč ugotavljam, da imajo uredništva (informativni program TV Slovenija in uredništvo Prvega – primere iz teh uredništev sem do sedaj obravnavala) že pred obdobjem uradne volilne kampanje izdelana okvirna pravila o predstavitev kandidatov in kandidatke.

Ne vam, kaj piše v teh pravilih, dvomim pa, da ste »uzakonili« ne-enakopravnost. To sklepam tudi iz dodatnega mnenja v istem dopisu. Ponovno citiram:

Dodajam še mnenje: veseli me, da ima RTV glede predstavitev kandidatov za predsednika/co države izdelana pravila tudi že v času pred uradno volilno kampanjo, saj takšna jasna pravila omogočajo, da RTV dobro opravi nalogo, ki so za javne medije v demokratični družbi bistvene: da omogoči državljanom (volivcem) vsestransko, temeljito in nepristransko seznanitev z vsemi kandidati, ki bodo nastopili na volitvah.

Če povzamem kriterij iz vaših besed: ***vsestranska, temeljita in nepristranska seznanitev z vsemi kandidati, ki bodo nastopili na volitvah ni bila zagotovljena!***

Žal moram(o) ob tem ponovno **protestirati, tudi zaradi vašega odnosa do naših pritožb.** Pričakovati je bilo, da na neenako obravnavo takoj opozorite merodajne v hiši takrat, ko je bilo še aktualno. Ne pa, da še vedno čakate na nek odgovor oz. pojasnilo, do katerega morda sploh ne bo prišlo. Ravno za to gre, kar ste sami izpostavili:

Okrnjena je bila namreč pravica gledalcev in poslušalcev, da so celovito oz. v enaki meri obveščeni o vseh kandidatih /.../«

Varuhinja je odgovorila:

Spoštovani g. Magajna,

kot vidim iz seznama sonaslovnikov, so vse vaše pritožbe prejeli tudi vsi odgovorni na TV in Radiu Slovenija, vključno z obema odgovornima urednikoma informativnega programa. Pravilnik o delovanju varuhu ne dovoljuje, da bi posegal v še neobjavljene vsebine, je pa institut Varuha namenjen presoji že objavljenih vsebin. Vse letošnje volitve so končane in tako tudi objavljene vse vsebine, povezane z njimi. Zato je zdaj priložnost, da tudi Varuh in uredništva opravimo analizo vseh preteklih volitev in pripravimo predlog(e) za odpravo morebitnih napak in slabosti.

Da medijsko obravnavanje volitev v Sloveniji ni urejeno tako, da bi res v čim večji meri varovalo in spodbujalo demokracijo, pravico javnosti do obveščeniosti in pravico kandidatov, da tudi s pomočjo medijev obveščajo volivce, sem opozorila že ob spomladanskih parlamentarnih volitvah. Že takrat je na mojo pobudo Programski svet RTV Slovenija predlagal uredništvom, da opravijo analizo parlamentarnih volitev, dokler so vtisi še sveži. Podobno pobudo sem nameravala dati po jesenskih predsedniških in lokalnih volitvah, pa je to na novembrski seji storil že programski svet med pregledom nerealiziranih sklepov.

Ker v predlogu ni bilo zelo jasno določeno, na kaj naj bodo uredništva pozorna in se bo zato ta analiza lahko samo deloma prekrivala z vašimi pripombami in pritožbami, bom na Komisiji Programskega sveta za informativne vsebine in na Programskem svetu predlagala, naj bodo uredništva pri analizi vseh preteklih volitev pozorna tudi na to, kaj bi se dalo izboljšati, da bi RTV Slovenija (in ostali mediji) še bolje opravili eno temeljnih vlog – obveščanje javnosti o vseh kandidatih in strankah na vseh volitvah: parlamentarnih, predsedniških in lokalnih, upošteva je pri tem tudi pripombe in pritožbe posameznih strank in kandidatov.

Predvidevam, da bo Programski svet po končani analizi o tem tudi razpravljajal. Če ne bo, bom to predlagala sama.

Do naslednjih volitev je še dolgo, a prav zdaj je pravi čas, da se opravi temeljita analiza in dopolni tako interna pravila RTV Slovenija kot tudi morebiti zakonodajo.«

PRILOGE

Priloga 1.: Poročilo o neporočanju o izdanih opozorilih zaposlenim 7. 10. 2022

1 ODZIV GLEDALCA

Gledalca I. K. je zmotilo dejstvo, da TV Slovenija 7. oktobra ne v Dnevniku ne v Odmevih (niti naslednji dan v Dnevniku in Utripu) ni poročala o opozorilih o možnosti odpovedi delovnega razmerja, ki jih je tega dne od vodstva RTV Slovenija prejelo 38 zaposlenih.

»Upam, da si vzamete čas tudi za obravnavo in odgovor na vprašanja gledalca TV programa o vsebini, ki je začuda NI v informativnih oddajah. Pa bi po mojem vedenju in mnenju morala biti.

Ali je normalno, da javna TV Slovenija ne v okviru informativnega programa na prvem in drugem TV programu ne poroča o množičnem podeljevanju opominov pred prekinitvijo delovnega razmerja zaposlenim na RTV Slovenija. Da ne poroča ne v Dnevniku (7., urednica Tadeja Anžlovar), ne v Odmevih (urednica Rosvita Pesek, voditelj Luka Svetina), ne naslednji dan (urednica Dnevnika Vesna Pfeiffer), ko se je situacija že povsem izrisala, ne v Utripu (Andreja Lešnik), pa čeprav so med »nagrajenci« tudi avtorji Utripa. Samocenzura ali (ne)dopustno »urednikovanje«? Ali je prepovedano, da bi se poročalo o dejanjih znotraj RTV, ki jih zabeležijo skoraj vsi mediji? Je normalno, da se ob tem recimo v Odmevih ne sproži že zaznano vprašanje, da se lahko takšni opomini delijo čisto brez pravih kriterijev, kajti prizadeti nimajo možnosti pravnega varstva? Ali pa, da pravni strokovnjak pove, ali je prav, da dobijo opomine tudi za dejanje, ki se je zgodilo več kot 30 dni nazaj. Je res skrbno urednikovanje, da so se v Panorami raje ukvarjali recimo s cenami vozovnic za smučanje na Kopaoniku, verjetno ni presenetljivo in nima smisla spraševati Varuhinje.

TV Slovenija se ni zdelo posredovati novice, ki jo je povsem korektno opisala recimo STA, pa MMC /.../ To, da so bili opomini podeljeni, je informacija sama po sebi! /.../ Ali je prav, da se je TV Slovenija odločila objavo novice, da je vodstvo RTV kaznovalo svoje zaposlene z opomini, in ki so jo objavili praktično vsi mediji, zadržati za tri dni?!«

2 ODZIVI UREDNIC IN AVTORICE

Na dopis sem najprej pridobila odzive vseh treh urednic in avtorice sobotnega Utripa. Navajam jih v celoti.

Odgovor Tadeje Anžlovar, urednice Dnevnika v petek, 7. 10. 2022:

»O vsebinah, obliki in dolžini prispevkov se odločamo v uredništvu Informativnega programa, torej uredniki in novinarji. Pri tem presojava pomembnost stvari, aktualnost, zanimivost ... Na to imamo seveda lahko različne poglede. Glede razmer na RTV-ju in

poročanja o njih menim, da moramo »dozirati« zmerno, ker sem prepričana, da je veliko pomembnejših tem za gledalce, dolžina oddaj pa je omejena. Kar seveda ne pomeni, da so kakšne »prepovedane« teme, na kar namiguje gledalec. Konkretno glede opominov na RTV-ju je bilo tako, da so prišli v petek popoldne, govorila sem s predsednico sindikata Milinković, ki mi je rekla, da morajo zadevo najprej preučiti in da se bodo odzvali v ponedeljek. Lahko bi sicer objavili novico v Dnevniku, a sem se zaradi obilice drugih dogodkov in ker je prav, da objavljamo stvari celovito, odločila, da novice ne objavim. Morda za koga napačna odločitev, a pri tem, kar se mene tiče, seveda ne gre za cenzuro ali samoomejevanje. To se vidi tudi iz mojega dozdajšnjega novinarskega in uredniškega dela, da nimam težav z nobeno témo, da je le narejeno po novinarskih standardih. Novico iz izjavama obeh strani smo objavili v Dnevniku v ponedeljek, kolega Petovar je pripravil tudi celovit pregled dogajanja, kar je bilo objavljeno v soboto, 15. 10. 2022. Sicer primer z opomini še ni končan in bomo o tem zagotovo še poročali.«

[Odgovor Rosvite Pesek, urednice Odmevov v petek, 7. 10. 2022:](#)

»Vprašanje, koliko in kako objavljati informacije o domači hiši, je v resnici najtežje vprašanje. To je odločanje med tnalom in nakovalom in praviloma težko odločiš prav. Moje mnenje je, da gledalcev naši interni boji pretirano ne zanimajo, niti jih ne razumejo in da z njimi samo prilivamo olja na ogenj naši notranji novinarski razdeljenosti in tudi med vodstvom in sindikatom novinarjev. In to še kažemo navzven – notranjih sporov sitim gledalcem.

Kar pa zadeva petek, 7. 10., in Odmeve. Ko so prišle prve informacije o opominih, ni bilo nobenih dodatnih pojasnil, nobenih izjav, šele čez vikend se je informacijski lok zavrtel in tudi drugi mediji so o opominih v glavnem poročali v ponedeljek, 10. 10. 2022.

Sploh pri internih zadevah nikoli ni dobro skakanje na vrat na nos, o drugih težavah, npr. kakšne možnosti imamo v Odmevih popoldan narediti prispevek, pa raje ne pišem, ker ne bi verjeli.«

[Odgovor Vesne Pfeiffer, urednice Dnevnika v soboto, 8. 10. 2022:](#)

»Hvala, ker ste mi poslali vprašanje gledalca. Tudi sama namreč menim, da se na RTV Slovenija, posebej v Informativnem programu TV Slovenija, od lanskega sprejetja pogubnega PPN in kasnejših spornih kadrovske odločitve dogaja res veliko prelomnih stvari, o katerih bi javnost morala biti obveščena, vendar ni, vsaj ne celovito, saj uradne kanale komuniciranja uporabljajo (zlorablajo) le vodilni, ki pa seveda branijo svoje pozicije in svoj pogled. Novinarje in urednike Informativnega programa so že pred enim letom izločili iz dialoga - čeprav smo takrat argumentirano opozarjali na nerealnost in zgrešenost PPN, vključno z ukinjanjem oddaj.

Če boste dobro pogledali, potem boste opazili, da gledalci TV Slovenija o nobenem dogodku, ki se je na neki način sklenil z 38 opomini zaposlenim, niso bili celovito obveščeni. Niti o oktroiranem prispevku v Dnevniku, ki sem ga urejala, niti o obeh

solidarnostnih podporah v studiu. Vprašanje, zakaj občinstvo ni bilo obveščeno o opominih, predvsem ni vprašanje zame, kot ene od urednic Dnevnika. Predlagam, da o prikrivanju dejstev in o zavajanju občinstva v celoti teh dogodkov vprašate predvsem odgovorno urednico Informativnega programa. Kot veste, je prepovedala ali preprečila posamezne objave, sodelovala v preprečitvi realizacije stavkovnega Dnevnika in Odmevov - če se vrnemo k začetku - brez strokovnih argumentov zahtevala objavo neobjavljivega prispevka, potem pa je direktor TVS, ko sva se z voditeljem Dnevnika od prispevka distancirala, odgovorni urednici v žaljivem tonu do naju ocenil: »Ker je šlo za očitno stisko obeh zaposlenih, ki ji nista bila kos, ne bom sprožil disciplinskega postopka. Od odgovorne urednice pa pričakujem, da z obema delavcema opravi pogovor in jima določi naloge, ki jih bosta lahko profesionalno opravljala. Nesprejemljivo je, da se delavcem nalaga obveznosti, ki presegajo njihove zmožnosti.«

Iskreno upam, da boste kot neodvisna inštitucija in kot zaveznik naših gledalcev osebi, ki se je pritožila, in tudi širšemu občinstvu zmogli pojasniti, kdo je tu na strani profesionalizma in kdo zlorablja moč, kar bo potem dalo tudi jasen odgovor, zakaj občinstvo nič ne ve o 38 opominih. Vi lahko govorite. Vi celo morate govoriti. Nam, kot veste, to ni omogočeno. Celó, če govorimo samo z molkom, nam odgovorijo z grožnjo.«

Na dodatno prošnjo varuhinje, da pojasni gledalcu, zakaj ni objavila prispevka v Dnevniku, ki ga je urejala, pa je Vesna Pfeiffer dodala:

»Če bi mi odgovorna urednica preprečila objavo prispevka o množičnem podeljevanju opominov pred prekinitvijo delovnega razmerja zaposlenim na RTV Slovenija, bi vam to v odgovoru jasno napisala. Ker se je dogodek zgodil v petek in smo dnevno-informativni program, bi prispevek na to temo MORALI imeti že ta dan, bodisi v Dnevniku, ali pa Odmevih.

Ob vikendih namreč informativne oddaje pripravlja zelo maloštevilna ekipa, zato prispevka z vsemi odzivi dan po dogodku, predvsem pa v soboto (ko sogovorniki večinoma niso na voljo), ni bilo mogoče profesionalno in celovito pripraviti. Tudi novinarja nisem imela na voljo, ki bi lahko pripravil prispevek. Odgovor, ki ste ga prejeli pred tem, je jasen. Upam, da ga boste gledalcu tudi posredovali, saj bo tako lahko razumel, da v mojem primeru ni šlo za samocenzuro ali (ne)dopustno »urednikovanje«, kot je zapisal.«

[Odgovor Andreje Lešnik, avtorice oddaje Utrip v soboto, 8. 10. 2022:](#)

"Za lažje razumevanje naj najprej povem, da je Utrip pregled najpomembnejših dogodkov minulega tedna, njihov izbor pa je stvar presoje posameznih avtorjev - novinarjev, ki se pri snovanju oddaje opirajo na to, kar so zabeležile naše kamere - od izjav različnih akterjev do slikovne podlage. Kadar je teden »nabit« z različnimi dogodki, smo avtorji pogosto v dilemi, katero temo izpostaviti in jo čim bolj celovito osvetliti, kateri pa se odpovedati, Utrip je namreč časovno omejen na 12 minut.

Zdaj pa k odgovoru na vprašanje gledalca - informacija o množičnih opominih mojim kolegom na TVS s strani vodstva je uradno prišla v javnost v petek, 7. 10., to je tisti dan, ko mora biti Utrip do večera praktično že sestavljen, izjave izbrane, spremni teksti napisani, saj je montaža oddaje v soboto zjutraj. Internega dogodka v naši hiši v Utripu nisem omenila iz preprostega razloga – o njem v petek nismo poročali v dnevnoinformativnih oddajah niti o tem tisti dan ni bilo posnetih nobenih izjav vpletenih (sama sicer ne poznam razlogov za to). Po moji oceni bi bila nadgradnja skope informacije brez ustreznih izjav in zgolj z novinarskim komentarjem v Utripu neprofesionalna.«

3 PRESOJA IN MNENJE VARUHINJE

3.1 KONTEKST DOGAJANJA IN PRISPEVKA

Odgovor na vprašanje, ali je dogodek pomemben za objavo oziroma za širšo javnost in zato primeren za uvrstitev v dnevnoinformativno oddajo, izhaja iz Zakona o RTV Slovenija, ki v 4. členu določa naloge RTV Slovenija, med drugim tudi, da »zagotavlja kakovostne informacije o vseh pomembnih kulturnih, političnih, zgodovinskih, športnih, socialnih in ekonomskih dogodkih«. Kako iz množice navedenih dogodkov, ki se zgodijo vsak dan, izbrati tiste, ki dobijo čas v TV informativnih oddajah, je odvisno od več dejavnikov oziroma meril: kako pomemben je dogodek za širšo družbo, kako aktualen je v danem trenutku, koliko oseb sodeluje v njem, kako pomembne ali znane so te osebe, kakšne posledice lahko povzroči, ali je povezan z drugimi dogodki, osebami in razmerami, kako nenavaden, nepričakovan ali zanimiv je, kakšno je pričakovano zanimanje javnosti zanj ... Ko je s temi merili ovrednoten pomen dogodka, se v omejeni dolžini oddaje »bori« za vstop vanjo še s podobno ovrednotenimi drugimi dogodki tega dne.

Izdaja opozoril o možnosti odpovedi delovnega razmerja 38 zaposlenim na RTV Slovenija je veliko teh meril izpolnjevala: dogodek je bil neobičajen, pomemben, vključeval je veliko število oseb, saj se redko (če sploh kdaj) zgodi, da bi podjetje ali ustanova naenkrat izdala opozorila tako veliki skupini zaposlenih. Pomembno je bilo ozadje oziroma razlog teh opozoril, dogodek je bil aktualen zaradi stavke na RTV Slovenija in ker se je navezoval na dogodek v bližnji preteklosti, vključeval je veliko znanih in pomembnih oseb. Ker gre za javni medij, je dogajanje pomembno tudi za širšo družbo, možne posledice dogodka so odpirale veliko vprašanj o osrednjem mediju v državi ... Razlogov, ki so dali dogodku dovolj veliko težo za objavo, je bilo torej dovolj, da **bi dogodek moral najti prostor in čas v prvi primerni informativni oddaji.**

Da je dogodek pomemben za objavo že isti dan, čeprav o njem še niso imeli vseh informacij, je ta dan presodilo kar nekaj slovenskih medijev:

- Ob 16.53 je Siol.net (avtor Na.R) objavil poročilo z naslovom »Novinarji, ki so zasedli studio, prejeli opozorila pred odpovedjo, v katerem so v glavnem objavili fb zapis E. Carl.
- Ob 16.56 je STA objavila krajšo vest in jo ob 17.30 dopolnila z dodatnimi informacijami in odzivom vodstva RTV.

- Ob 17.30 je spletni portal 24ur.com objavil poročilo STA in mu dal naslov: »Vodstvo RTVS več zaposlenim poslalo opozorilo o možnosti odpovedi.
- Ob 18.00 je MMC objavil o dogodku dolgo poročilo, v katerem je avtor (M.Z., MMC) povzel objave na fb profilih in spletu o vsebini izdanih opozoril, dodal odziv predsednice koordinacije novinarskih sindikatov na RTV in izjavo vodstva RTV za STA.
- Radio Slovenija v Radijskem dnevniku ob 18.30 o dogodku ni objavil ničesar; v zadnjih dnevnikih poročilih, Zrcalu dneva ob 22. uri, pa je objavil 30-sekundno vest z vsemi osnovnimi informacijami.

3.2 VSEBINA IN ŽANR

Naslednja odločitev pri umestitvi dogodka v oddajo je, koliko časa mu nameniti, v kakšnem žanru ga predstaviti, na kaj osredotočiti vsebino, kako pripraviti avdio in video vsebino. Tu je bila TV Slovenija bolj omejena kot tiskani mediji in radio, saj bi iz posnetkov izdanih opozoril, ki so zaokrožili po družbenih omrežjih, lahko naredila le kader ali dva, ostalo pa dopolnila z arhivskimi in splošnimi kadri. Izjav v tako kratkem času, kar izhaja tudi iz odgovorov obeh petkovih urednic, ni bilo mogoče pripraviti oziroma sploh niso bile na voljo, zato je bil **edini možni žanr vest. A ta bi, glede na težo in pomen dogodka, tudi povsem zadoščala**, predvsem glede na to, da je predsednica novinarskih sindikatov dnevni urednici že napovedala za ponedeljek podrobnejšo izjavo in **je bilo torej pričakovati nadaljevanje poročanja o dogodku.**

3.3 ODLOČITVE UREDNIC IN AVTORICE

A do ponedeljka TV Slovenija o dogodku ni poročala. **Da vesti o dogodku ni bilo v Dnevniku v soboto, 8. 10., je povsem upravičeno. Dnevnik je namenjen pregledu dnevnikih dogodkov, ne dogodkom prejšnjega popoldneva.** Kar je zamujeno, je zamujeno. Lahko se le nadgradi z novimi dejstvi in okoliščinami. V soboto novih dejstev in okoliščin ni bilo, zato **je urednica sobotnega Dnevnika ravnala povsem pravilno in skladno z vsemi uredniškimi pravili in poklicnimi standardi, ko vesti o petkovem dogodku v soboto ni objavila.**

Sobotni Utrip, ki je pregled dogodkov tedna, bi bil po uredniških merilih sicer teoretično prava oddaja za nekaj besed o petkovem dogodku. Vendar **je avtorica primerno pojasnila, da je to zaradi časa montaže praktično neizvedljivo. Primerno je tudi presodila, da bi bila zgolj skopa informacija ali komentirana informacija o dogodku**, o katerem gledalci TV Slovenija do tedaj niso vedeli ničesar, **neprofesionalna, saj ne bi bila celovita**, zlahka bi povzročila še več nejasnosti. V paleti vseh tedenskih dogodkov **bi po pomenu tudi težko izpodrinila iz oddaje nek drug dogodek ali pojav tedna.**

Povsem drugače velja za petek. **Kratka vest o dogodku bi v petek po poklicnih standardih sodila v Dnevnik; ker je v Dnevniku ni bilo, pa v Odmeve.**

Urednica Dnevnika je neobjavo vesti o dogodku sicer utemeljila z več razlogi.

Prvi, da so imeli ta dan v Dnevniku že **obilico drugih dogodkov**, je utemeljen, a samo deloma, saj bi bilo pol minute časa možno v Dnevniku pridobiti s krajšanjem ostalih vesti in napovedi pred prispevki.

Za neobjavo se je urednica odločila tudi zaradi predvidevanja, da bo celovitejše poročanje o dogodku možno v ponedeljek, ko je predsednica sindikata napovedala odziv na dogodek. Urednica sicer pravilno utemeljuje, da je prav objavljati stvari celovito, saj to od ustvarjalcev zahteva tudi Pravilnik o poklicnih standardih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija v točki 2.3.3 in še nekaterih drugih točkah, **vendar je možno celovitost zagotoviti tudi s poročanjem v nizu**, torej v več oddajah, kar predvideva isti pravilnik v točki 2.3.2. **V petek bi kratka, do 30 sekund dolga vest o dogodku za prvo obveščanje javnosti povsem zadoščala.** Iz uredničinih odgovorov izhaja, da je o objavi razmišljala, a se zanjo ni odločila zaradi dajanja prednosti celovitosti pred časom objave, vendar je pri tem spregledala, da celovitost pri tem ne bi bila bistveno ogrožena oziroma bi jo TV Slovenija lahko zagotovila s poročanjem v nizu.

Ker vesti o dogodku niso objavili v Dnevniku, bi obveščanje gledalcev TV Slovenija lahko »rešili« v Odmevih, podobno kot so to storili s kratko vestjo v zadnji večerni informativni oddaji na Radiu Slovenija. »Rešili« zato, ker so **Odmevi namenjeni** predvsem poglobljeni analizi najpomembnejših ali izbranih dnevnih dogodkov ter **svežim večernim novicam**. Tudi urednica Odmevov je neobjavo vesti o dogodku utemeljila s spoštovanjem celovitosti informiranja, ki je po njenem mnenju zgolj informacija, brez dodatnih pojasnil in izjav, ni zagotavljala. Tudi v tem primeru je šlo za poudarjanje celovitosti, zaradi česar je utrpela hitrost objave. Pravilnik o poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija sicer govori samo o celovitosti, ne pa o hitrosti objave. Toda hitrost objave je kljub temu pomembna. Najprej zato, ker je čim hitrejša objava imanentna funkcija novinarstva, v tem primeru pa tudi zato, ker neobjava vesti o dogodku, o katerem so drugi mediji poročali, lahko ustvari **pri občinstvu vtis o neprofesionalnosti ali celo cenzuri ali samocenzuri.**

3.4 SKLEPNO MNENJE

Skladno z uredniškimi merili in poklicnimi standardi bi bilo, da bi TV Slovenija v petek, 7. 10. 2022, poročala o opozorilih 38 zaposlenim o možnosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Skladno s poklicnimi merili in standardi bi bilo, da bi to storila v Dnevniku. Ker se to ni zgodilo, kar je uredniški zdrs urednice Dnevnika, bi bilo skladno z uredniškimi merili in poklicnimi standardi kratko vest o tem objaviti isti dan v Odmevih. Tudi to se ni zgodilo, kar je drugi uredniški zdrs.

Sklicevanje obeh urednic na celovitost obveščanja, ki jo terjajo poklicna merila, je upravičeno le deloma, saj bi celovitost lahko zagotovili s pričakovanim nadaljnjim poročanjem v naslednjih dneh. Naslednji dan je bilo za objavo prepozno, saj se ta dan ni zgodilo nič novega, kar bi opravičevalo uvrstitev v osrednjo dnevno-informativno oddajo, zato je urednica Dnevnika v soboto, 8. 10., ki tega ni storila, ravnala pravilno. Uvrstitev v Utrip bi bila teoretično primerna in skladna z uredniškimi in novinarskimi standardi (saj je Utrip namenjen pregledu celotnega

tedna), vendar je avtorica Utripa primerno pojasnila, da je bilo **zaradi časovnice nastajanja oddaje to dejansko neizvedljivo**, poleg tega je primerno presodila, da bi bila umestitev zgolj kratke vesti v tedensko oddajo, čeprav o tem ni bilo ničesar v nobeni dnevni oddaji, neprofesionalna.

Glede teže uredniških zdrsov urednic Dnevnika in Odmevov 7. 10. pa velja dodati, da po teži **ni šlo za hud zdrs**, saj ni šlo za spregled najpomembnejšega ali drugega najpomembnejšega dnevnega dogodka, temveč za enega od dogodkov, ki so se ta dan potegovali za čas v zadnjih dveh informativnih oddajah na TV Slovenija.

3.5 POROČANJE O DOGAJANJU NA RTV SLOVENIJA

Ob tem se je znova pokazalo, v kakšnem precepu so zaposleni na RTV Slovenija, ko poročajo ali odločajo o poročanju, povezanem z RTV Slovenija. Precep je logičen in se mu ni mogoče izogniti. Po novinarskih kodeksih bi moral vsakdo, ki je vpleten v dogodke, o katerih poroča, in je v konfliktu interesov, javnosti to razkriti ali se iz poročanja izločiti. Za zaposlene na RTV Slovenija je seveda vsem očitno, da so neposredno ali posredno povezani z marsičim, kar se dogaja na RTV. Obenem pa je seveda tudi gledalcem jasno, da se iz poročanja o dogajanju v lastni hiši ne morejo izločiti, saj o tem dogajanju ne morejo poročati novinarji drugih medijskih hiš, temveč oni sami. Enako velja za urednike. Tudi Pravilnik o poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija na eni strani v točki 1.2 določa nepristranskost kot temeljno vrednoto v vseh programih RTV Slovenija, »ki ji je kot javnemu zavodu zaupano poslanstvo objektivnega obveščanja javnosti«. Po drugi strani pa isti pravilnik v točki 1.5, ki govori o odgovornosti, tudi zavezuje RTV Slovenija, da poroča o vsem dogajanju doma in na tujem in tudi o dogajanju na RTV Slovenija.

Da je to zelo zahtevna naloga, še posebej v letu, kot je 2022, ki je izjemno polno z dogajanjem na RTV, kažejo tudi zapisi vseh treh urednic. Pri tem je razveseljiv zapis urednice T. Anžlovar, da je pri »doziranju« obveščanja o RTV Slovenija pri omejenih dolžinah oddaj ključno, katere teme so pomembnejše za gledalce. Prav to, **vidik gledalcev, bi moral biti vedno ključen pri odločanju, ali objaviti vsebino o RTV ali ne.**

Še odgovor gledalcu na uvodoma zastavljeni vprašanji: »Samocenzura ali (ne)dopustno »urednikovanje«? Je prepovedano, da bi se poročalo o dejanjih znotraj RTV, ki jih zabeležijo skoraj vsi mediji?« Iz odgovorov obeh petkovih urednic in avtorice sobotnega Utripa izhaja, da ni šlo ne za samocenzuro, niti za kakršno koli prepoved, temveč za njihove avtonomne odločitve, ki so jih sprejele povsem samostojno.

Marica Uršič Zupan

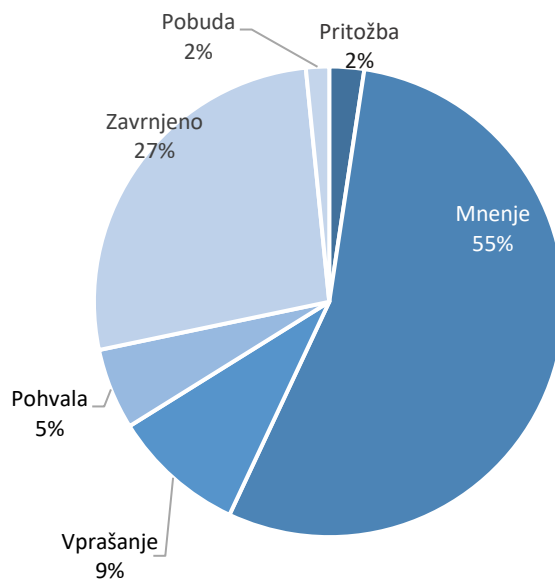
Varuhinja pravic gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov vsebin RTV Slovenija

STATISTIKA

	OKTOBER 2022	SEPTEMBER 2022	OKTOBER 2021
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	102	210	58
Informativni program	74	187	42
Kulturno umetniški program	6	6	4
Razvedrilni program	9	5	1
Športni program	3	3	3
Program plus	0	0	1
Ostalo	10	9	7
REGIONALNI CENTER / TV program	0	0	0
Televizija Koper	0	0	0
Televizija Maribor	0	0	0
RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	20	4	10
Radio Prvi	14	3	3
Val 202	5	1	7
Ars	0	0	0
Koper	0	0	0
Radio Maribor	0	0	0
Radio SI	0	0	0
Ostalo	1	0	0
MMC			
SKUPAJ	30	25	17
Novinarske vsebine	11	8	10
Uporabniške vsebine	19	16	7
Storitve	0	1	0
PROGRAMI ZA NARODNOSTNI MANJŠINI			
SKUPAJ	0	0	0
TV Capodistria	0	0	0
Radio Capodistria	0	0	0
MMR	0	0	0
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	99	146	51
Jezikovna kultura	7	4	5
Oglaševanje	2	5	3
Dostopnost in prilagojeni programi	0	3	1
RTV prispevek	1	2	2
Tehnične zadeve	2	3	0
RTV SLO - splošno	7	4	13
Programski svet	0	0	0
Varuhinja	3	3	0
Ostalo	10	42	0
Zavrnjena obravnava	67	80	27
VSI ODZIVI	251	385	136

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	251
Pritožba	6
Mnenje	137
Vprašanje	23
Pohvala	14
Pobuda	4
Zavrjneno	67

SKUPAJ	251
Elektronska pošta	185
Spletni obrazec	22
Pismo	4
Telefon	40

